

Juth Pakai

ISSN 1813-3622

New Thought

UNDRA 2005 Edition

**UN Development Research Award:
The Winning Articles, 2005**

**Community health insurance, open-book
school tests, and rural development planning**

**The Secretariat
Juth Pakai, c/o UNDP
PO Box 345
Vientiane
Lao PDR
Tel. +(856 21) 213390-97
e-mail: laodevelopment.journal@undp.org**

Juth Pakai

UN Development Research Awards Edition, 2005

Open-Book Tests Improve Students Phengxiong	4
The Community-Based Health Insurance Scheme: <i>the New Hope in Lao Healthcare</i> Dr Matry Senchanthixay	13
Poverty Reduction in Mountainous Areas: <i>Points to Consider</i> Houmphanh Rattanavong	23

Sharing Information to Stimulate Development

The Editorial Board of *Juth Pakai* firmly believes that the objectives of alleviating poverty and stimulating development in the Lao PDR will be better pursued if information and innovative thinking are shared. The articles presented here challenge our current way of thinking and/or contain information that has not yet been published. We sincerely hope that *Juth Pakai* will stimulate an active development debate and will contribute to a better understanding of the development challenges in the Lao PDR.

Editorial

This special edition of *Juth Pakai* is a celebration of the development occurring in Laos and of this journal's impact over the last two years. The first issue was published at the beginning of 2004, and interest in the journal has steadily increased both here in the Lao PDR and abroad.

Juth Pakai serves as a forum for debating and sharing knowledge about development issues in Laos. To encourage broader participation of Lao nationals in research and analysis on development topics, the United Nations Development Research Award (UNDRA) was established in 2005. I am delighted to report that we received over 60 articles from across the country. Our voluntary panel of reviewers did a superb job of going through these contributions. Eventually the panel members agreed on a select group of winners, published here for the first time. I would like to thank them for their precious time and valuable opinions.

Dr Maytry Senchanthixay describes the pioneering progress made by the Community-Based Health Insurance Scheme, presenting its purpose and basic operation in a very clear and succinct manner. This important initiative has been in the news lately, attracting attention through its successful pilot programmes. Another respected Lao expert, Houmphanh Rattanavong, gives us the benefit of his long experience and perceptions in a frank article on mountainous area development strategies. In the quest to assist rural people while allowing them to preserve their culture and traditions, it is vital that the knowledge of people such as Mr Houmphanh is tapped. However, it is the article on monthly school tests that was awarded first prize. Mr Phengxiong, a long-serving teacher in the provinces, has given original thoughts based on his own, very important, experience and research. This is what is needed to progress – contributions from working people who are implementing independent solutions on the ground. 'New thinking in development', as this journal is subtitled.

I would like to thank all authors for their excellent submissions and wish them every success in their future research endeavours. Please stay involved in the *Juth Pakai* initiative. Together, with our frank and practical dialogue and partnerships, we can make a difference.

Finn Reske-Nielsen
UN Resident Co-ordinator

Open-Book Tests Improve Students

by Phengxiong

A common saying in education is “knowledge is gained from studying, scores are gained from tests or examinations”. Many students place great significance on earning good grades in monthly tests and consider hard work to be worthless if they receive a low score. As a result, an increasing number of students are cheating in their monthly tests. The resulting gap between high scores and the real knowledge and ability of students shows the ineffectiveness of tests. The author has pioneered a new ‘open-book’ system for monthly tests, in which students are allowed to discuss questions and consult their notebooks. This is a fairer way of assessing students’ knowledge and ability, encouraging them to think, to improve their education, and to give more importance to the process of studying rather than the product of it.

In Lao schools, students are required to take tests in every subject monthly. It is hypothesised here that in these monthly tests, the traditional ‘closed-book’ method, whereby students have no access to books or resources, limits the opportunities for students to think. This is perhaps because students are bored with the old-fashioned way of doing tests, which requires them to learn what is in their notebook by heart and rewrite it on test papers. Another possible reason is that students are able to cheat quite easily in these tests by copying from their friends. This makes studying and doing the test itself irrelevant for them, as a good score can be obtained without a great deal of difficulty through cheating.

It is contested here that an open-book test would encourage students to be more aware of studying as a means of gaining knowledge.

There is a great difference in the monthly tests given in different schools across the various provinces. In urban areas and in private schools, where teachers are qualified and students are fairly independent, the monthly test is usually effective and meets its aims. In contrast, in rural and mountainous areas where schools are virtually untouched by science and technology and where supervision and administration are poor, the monthly test is just a meaningless monthly activity that often involves a substantial amount of cheating. Yet the administrations of such schools consider the monthly test scores to be the quality measurement of their teaching system. A number of students in these schools are unlikely to learn much through tests, as they are dependent on others for the answers. This situation contradicts the concept of ‘effective education’, which aims at encouraging students to learn by themselves.

Open-Book Testing

Through attending teaching and training sessions in Vientiane and at Maharakam University in Thailand, the author understands the concept of ‘effective education’ as being a system that teaches students to be able to think, to act and to solve problems.

In 1997-1998, during a teacher shortage in Xaysomboun secondary school, the author was one of several staff sent to assist with the teaching. Assigned to teach Chemistry to students in their second year of upper secondary school (Mor 5), the author refused to use a closed-book monthly test, considering it unproductive, especially when aiming to achieve 'effective education'. A decision was taken to use a new method of testing: an open-book test.

Methodology

The open-book test was employed for monthly tests. During the tests, students were allowed to consult their notebooks when needed. This new method of testing was used with the Mor 5/1 class, after reaching an agreement with the pupils in that class. To evaluate the new method, the traditional way of testing was continued with the Mor 5/2 class (there were two Mor 5 classes in the school) so that, given a few conditions, a comparison would be possible. The conditions were:

- The test for Mor 5/1 would be more difficult than the test for Mor 5/2.
- Students in Mor 5/1 were allowed, to a reasonable extent, to discuss and compare answers with classmates during the test.
- The grading system would be very strict. Marks would be given only for accurate answers; marks for effort would not be given.

Information on the scores and study techniques of students from both classes was recorded and analysed for the first three months of this experimentation.

Findings

After close observation, some information about the pupils' studying process and their test scores can be listed as follows:

Class Mor 5/1 (Open-Book Test)

- Their overall score was low compared to class Mor 5/2.
- Only a few students got high scores (the highest score was 8 out of 10), and a few got zero. Most scored 4 or 5.
- Students were able to orally provide the answers they had given in the test and could repeat the exercises on the blackboard.
- They finished the test quite fast. Solutions and answers were detailed, and there were times that students used data not taught in class to answer the questions.
- Handwriting was neat.
- Students asked for teacher consultations an average of 19 times per month. These included pupils of all levels.
- Consultations were mainly about 'how' to answer the questions in the test. They were also concerned by how to study the exercises given in class, in order to apply them to the tests. Students were also interested in other matters that were not discussed in the classroom.
- The number of students obtaining a tutor increased from zero to 12.
- Students borrowed books from the teacher for self-study seven times.
- The level of attention paid to studying and note-taking in class increased, as did interaction between students and teacher.

Class Mor 5/2 (Closed-Book Test)

- Their overall scores were high.
- The number of students who received high, medium and low scores was equal;
- A high number of students could neither orally answer questions they had answered in the test, nor reproduce the exercises on the board.
- They finished tests slowly compared to class Mor 5/1. The answers were mainly as described in the textbook. Only rough solutions of the test problems were given: some gave only the final answer without any workings. Their methods of solving test problems reflected their usage of only what was taught in class.
- Their handwriting was poor as they were rushing: there was a lot of crossing out and erasing.
- Only the brightest students asked for consultations with the teacher - an average of five times per month.
- They wanted to know and see the answers to problems in the test, and asked for further explanation of what they did not understand in class. No questions were raised beyond what was taught in class.
- The number of students obtaining a tutor rose from zero to five.
- Students borrowed books from the teacher for self-study three times.
- There was little interaction between students and the teacher, as students showed no interest in asking or answering questions. They were not interested in note-taking either.

Analysis

There were obvious differences between the two classes. Analysis of the Mor 5/1 class using the new 'open-book' testing method reveals that these pupils achieved low overall scores due to the harder monthly test given to them. Hard tests made it almost impossible for less able pupils to copy the work of the clever students, as they had done with the easy tests. Furthermore, the strict marking made scores lower and separated students according to their ability.

There were a few very capable students in Mor 5/1, while most of the class were at medium and low levels, with a few pupils who knew almost nothing. The monthly test scores reflected the true knowledge of the participants, which it did not do in the class where there was still copying. This was proved by the relative ability of the two classes to answer test questions orally and reproduce test exercises on the blackboard.

Students in Mor 5/1 had a better understanding of the subject, which can be traced to their hard work and efforts to go beyond the lessons taught in class. They answered questions in great detail, displaying some knowledge of information found outside the teaching in class. Moreover, these pupils acknowledged that the objective of monthly tests is not to assess how well students can copy their friends' work and receive good marks, but to gauge how well they understand the lessons and how well they can apply such understanding in answering test questions. Therefore, their detailed answers were designed to show their in-depth understanding of the lessons to the marker.

Their handwriting on test sheets was neat and easy to read, a result of their confidence in their ability to solve the problems in the test correctly. These pupils realised that rushed copying would not do them any good and they therefore took their time to do the test as individuals.

Every student in this class displayed a desire to study, regardless of the level they were assessed to be at. Moreover, the harder test - with its time limit, strict marking, and the impossibility of copying from peers - made them acknowledge that a true understanding of the lessons was required to be able to do the test. The wish to gain a good understanding of the lessons gave students of all levels the courage to raise any doubts they had about lessons with their teacher. Students realised that they needed to know 'how' to answer the questions, and 'how' to apply the lessons to new and slightly different test questions, rather than simply asking the teacher to show them the answers. In addition, they also comprehended that extra knowledge outside the textbook would benefit them in tests.

As previously mentioned, students showed an interest in going beyond classroom lessons. To meet their increasing demand for extra knowledge, which could not be satisfied sufficiently at school, they obtained a tutor. The wish to possess extra knowledge also explained the borrowing of books by students in class Mor 5/1. Aware that their tests would be more difficult, they were motivated to study harder and to listen, ask, and answer the teacher more often. Moreover, they understood that one of the most important things in the open-book test is their note-books. Therefore, they began to take neat notes of all discussions and the lessons taught in class.

The objective of monthly tests is not to assess how well students can copy, but to gauge how well they understand lessons and can apply such understanding in answering questions

---

Discussion

Aims of Monthly Tests

From the author's personal experience, it seems that monthly tests have three major aims:

- To give teachers an idea of students' knowledge and ability, which will in turn help them assess their own teaching after sections of courses have finished.
- To provide students with an assessment of how they are performing, giving them an idea of what needs to be improved or maintained.
- To provide a precise and accurate selection criteria for teacher and student awards.

It should be noted that the main objective of the tests is to advance the knowledge of both students and teachers. However, closed-book tests push pupils to prioritise test results, rather than the knowledge gained from studying. Allowing them to consult their books while doing the tests enables them to think

critically. What they gain from thinking is knowledge – a commodity that they will truly appreciate as they have achieved it by themselves.

Roles of Open-Book Tests in Enhancing the Effectiveness of Studying

Open-book tests are strongly connected to how students study and can play a significant role in improving the effectiveness of school studies. This idea can be explained using psychological and biological reasoning, physics theory, and life philosophy.

Psychology of Teaching

Lao psychology theory states that one tends to study well when one wants to study (Faculty of Education, 2001). When doing a test that allows consultation of books, learning what is in the books remains the primary motive of students. However, once they open their books to copy down the information that is easy to understand, they then have to use their minds to work out the difficult parts. Through this process, they have to think, possibly learn some new knowledge, and then work out how to apply that knowledge to answer the test questions, which are different from the exercises they have previously seen in the textbook.

Stress and Learning Ability

Stress can negatively affect a student's learning ability: if students are overly stressed, their learning ability is likely to decline. Closed-book tests force students to study and can distress students, who tend to think that they are expected to get good scores. On the other hand, open-book tests encourage them to study and emphasise the knowledge gained from the tests rather than the scores. Forcing students to study - rather than encouraging them - is uncreative and unhealthy. Allowing students to consult their books during a test helps reduce the stress felt by students and stimulates them to think productively and use their brains in a healthy way.

Physics Theory

One of the theories of physics points out that the more heat energy is dissipated in a machine, the more the competency of the machine declines (Sin-Oi & team, 2003). This theory can also be applied to the functioning of the human brain. If a worker is prohibited from using a work manual, the worker's brain has to work harder to produce more energy to complete a task. The energy produced is used for three different functions:

- Brainstorming the knowledge and skills needed for the task and memorising it.
- Calculating how to apply the knowledge and skills to the task.
- Applying the knowledge to the task.

The first function can be replaced by using the manual. Not using the available manual entails giving more work to the brain, and thus using the brain's energy unnecessarily. Consequent tiredness and negative effects might follow: for example slow work, confusion in work tasks, unsuccessful work outputs and mistakes. Forbidding students from consulting their books during a test forces the pupils to use extra brain energy unnecessarily. However, permitting them to consult their books does not mean

students do not have to do any thinking. In fact, it encourages them to think creatively and practically, as they are required to apply the lessons towards answering the test questions rather than learning them by heart and duplicating them on an answer sheet.

Life Philosophy

Rohn (2004), a businessman and thinker, once said, “you discover new knowledge when you have to solve a problem”. This means that when a person faces a difficulty or an obstacle in life, he or she will try to use all their knowledge to find a solution to that problem. When what they know is not sufficient, instead of giving up, they tend to search for new knowledge which can help them to overcome the problem. In students’ lives, the monthly test is regarded as an obstacle that they have to face and overcome every month. They have to utilise all the knowledge given to them in class, and in many cases extra knowledge gained outside classroom, to answer the test questions. Such a process enhances their thinking process and motivates them to explore new knowledge.

Enriching Student and Teacher Ability

Student Ability

Open-book tests act as a training process in which students acquire significant abilities during and after the process. These include:

Diligence and Active Learning

As the general requirement needed to pass the slightly more difficult test is hard work, students are likely to push themselves to study harder. Through that process, students are trained to be diligent. Hard work for students includes paying more attention to listening to, asking and answering teachers, and to note-taking. These skills encourage students to be active learners, not only to be spoon-fed by teachers.

Independence

Although students are allowed to consult with or copy from their friends to a certain extent, this facility does not do them a great favour due to the time limit. Therefore they learn that the primary and the unsurpassed reliance is on themselves.

Patience

This new method of testing demands that students alter their attitudes towards studying and study techniques. The adjustment is difficult and requires a considerable level of patience to successfully complete. Therefore, while students are going through the process of adjustment, they learn to be patient at the same time.

Knowing One’s Self

Through test scores which cannot be gained from copying, the open-book test method reveals students’ true academic ability, the amount of patience they have, how hard they work, and how much preparation they have done. Pupils come to accept the tests as a true and accurate assessment of their knowledge and ability, which perhaps pushes them to make improvements. Furthermore, the formerly common attitude

that 'only smart students can cheat' is likely to change because when cheating is allowed in moderation and monitored closely by the teacher, all students will have an equal chance to ask their friends.

Respect

Students are likely to learn to respect the fairness of the test because it is designed to be at a reasonable level of difficulty: the test is slightly different or more difficult than exercises given in class. They will also respect the test as a means of obtaining knowledge rather than scores. Moreover, as students learn to appreciate their true ability through the test, those with unsatisfactory scores are likely to pay respect to those who achieve outstanding results through ability and diligence.

Teacher Ability

Teachers also benefit from this system of testing. They will become more energetic and attentive to improving their teaching ability and to creating effective test questions. When using a new test method that requires students to study harder, teachers are challenged to create appealing and motivating teaching methods to make students interested in studying. Similarly, teachers are challenged to create test questions that are suitable and reasonable for students of all levels. Overly difficult tests make it impossible for students to answer and do not reflect what is taught in class, while overly easy questions basically ask pupils to copy from the book to the test sheet. Therefore, teachers using this new test system will be pushed towards improving teaching methods and test questions. These two challenges encourage teachers to move continuously forward to develop themselves.

With a test method that requires students to study harder, teachers are challenged to create appealing and motivating methods to make students interested

---

Recommendations

Only the willing participation of all parties can make the open-book test become acceptable - this is an issue that needs everyone's involvement. It is the responsibility of every concerned party to work together to make themselves ready for the implementation of a new test system. When readiness is achieved by all parties, implementation of an open-book test is foreseeable.

If the open-book test is to be introduced and utilised in the teaching curriculum, some points concerning students and teachers should be taken into consideration in order to maximise its benefit:

Students

Students should be classified according to their skills in specific subjects or across all subjects. A best-case scenario would be a class of pupils with the same skill level in all subjects. Those with the same

level of skill should be positioned in the same class. Such a classification has already been attempted in Vientiane Secondary School, where outstanding students are situated in the same class in order to expand their learning abilities without being held back by other students. If students of all levels are placed in the same class, tests will be ineffective as it is not possible to create a test that is suitable to all students.

Teachers

Teachers should be classified according to their teaching skill. Otherwise, teachers themselves and students will be faced with a number of troubles. If teachers' abilities do not match the skills of students, teaching will be ineffective, with the result that students are unable to gain as much knowledge as they should.

Conclusion

How our educational system will progress - quickly, slowly or not at all - is partly influenced and determined by how we test our students. Some will be concerned that an open-book test does not give students an incentive to study. In fact, allowing students to consult their books or classmates within a reasonable limit, on a test level that is in accord with what is taught in class, will motivate students to study harder. Although they are allowed to use their books during the test, pupils will not be able to do well if they have not done any preparation, as the test is different to and slightly more difficult than the lessons taught in class. Besides, when students study before a test or during the test, this process enables them to use their brains analytically, which is better than learning lessons by heart and copying them down on a test sheet, and far better than trying to copy the rote-learning of fellow students.

Constant enhancement of the curriculum, of teaching techniques, and of the test system will be instrumental in developing students' knowledge and will allow for 'effective education'. As a teacher who has participated in educational development for a number of years, this author has high hopes that when the educational system has been improved to a certain extent, the open-book test will become commonly used. When that day comes, students will get close to achieving a truly effective education.

About the Author

Mr Phengxiong received a Bachelor of Education (Mathematics and Physics) from the National University of Laos in 1990. He is currently working as head of the teacher training division in Xaysomboun.

References

- Cat, V.T. 2002. *Education in the 21st Century*. State Publishing & Book Distribution. Vientiane.
- Faculty of Education. 2001. *Psychology Theories For Teaching*. National University of Laos. Vientiane.
- Mahasarakam University / Ministry of Education of the Lao PDR Cooperation Project. 1996. *Documents on Teaching Training Phase 2*. Vientiane.
- Rohn, J. 2004. *Seven Strategies For Wealth and Happiness*. (Khengsakoun, K., Trans). Tree. Thailand.
- Shinji, T. 1989. *The Legend of Planet Surprise*. (Bounnhavong, O., Trans). Ministry of Education Printing Enterprise. Vientiane.
- Sin-Oi, T. & team. 2003. *Physics Theories on Energy, Machines and Heat*. Thammasat University Publication. Bangkok.

The Community-Based Health Insurance Scheme: the New Hope in Lao Healthcare

by Dr Matry Senchanthixay

Proper public utilisation of medical services is still limited in the Lao PDR. A number of people still habitually seek improper treatment or pay for unreasonably expensive treatment in private clinics and neighbouring countries. Moreover, some services in public hospitals are unaffordable for people with low incomes. The Community-Based Health Insurance Scheme (CBHIS) is a public health policy designed to effectively resolve these problems. This paper evaluates the role of the CBHIS in improving people's utilisation of and the fairness of public health care. The benefits of setting up and operating the scheme far outweigh the high financial costs. It needs maintaining and expanding, while there is also a need to improve hospitals in order to meet the demands of CBHIS members, the number of whom will rise as the scheme develops.

Unequal access to hospitals, patients being asked to pay before being treated, and the high cost of medical services outside hospitals: these are some of the criticisms negatively affecting the image of the Lao public health sector. Although it is acknowledged that the criticisms are caused by hospitals directly asking for user fees from patients, it has been not been possible to end a practice that forms the main source of revenue. If hospitals did not ask for patient fees, they would have insufficient income to operate throughout the year and insufficient capacity to treat people when they fall sick.

Persistent problems in the Lao public health sector include people self-treating themselves improperly by buying medicine from pharmacies, treatment offered by unqualified doctors and traditional doctors, belief in magical healing, and people obtaining unreasonably expensive treatment from private clinics or neighbouring countries. These problems are now aggravated by hospitals demanding fees directly from patients.

The cumulative effect of these various problems has been to prevent the sector from being on course to accomplish its goal of making “all Lao people healthy, and increasing their average life span from 59 years in 2000 to 65 years in 2005, 69 years in 2010, and 78 years in 2020” (Daralay, 2000). Although the parties concerned have put a lot of effort into initiatives such as free medical services, health campaigns and so on, the problems remain unsolved.

The Community-Based Health Insurance Scheme (CBHIS) is designed to confront these problems. It is owned by communities and for the benefit of communities. Under the scheme, all members figuratively help each other by making gradual pre-paid contributions. The scheme then uses that money to cover the cost of treating sick members. In other words, the cost of treating the sick members will be averaged out among all members.

Aim and Methodology

This paper reports on research to evaluate the role of CBHIS in resolving high-cost treatment cases, improper treatment and unreasonably expensive treatment, in order to improve access to and fairness of health care services. The study gathered data from a CBHIS pilot-project hospital to compare it with data from before implementation of the pilot, and with data from a hospital where the scheme was not piloted. Thus the team:

- Compared 2004 data on finance and service provision from Sisattanak district hospital with 2002 data (before the pilot scheme commenced);
- Compared the above data with Hadsaifong district hospital's 2002 and 2004 data;
- Collected missing data from the director and administrator of the scheme;
- Ran computer analysis of the data.

Findings

Table 1: Hospital service provision

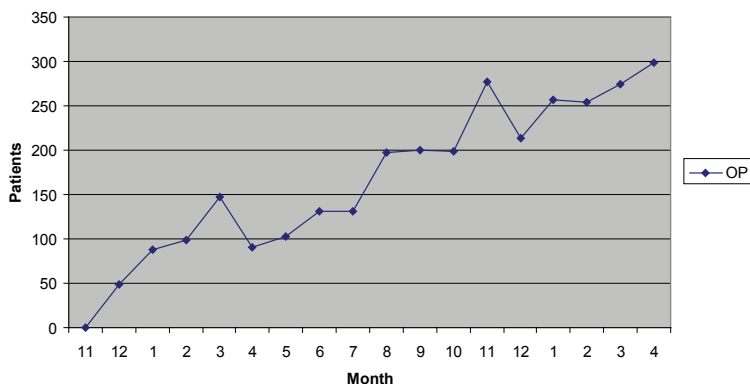
Hospital	Outpatient visits		Inpatient admissions		% of beds used		Unit of service per staff per day		Average visits per patient per year	
	2002	2004	2002	2004	2002	2004	2002	2004	2002	2004
Sisattanak district	28,016	42,735	937	905	56.7	58.5	2.07	3.06	0.5	0.7
Hadsaifong district	21,086	19,280	542	686	48	60	4.2	4.4	0.29	0.27

Sources: Keobounthan, 2002; Thepphavong, 2004; Thavixay, 2002; and Thavixay, 2004.

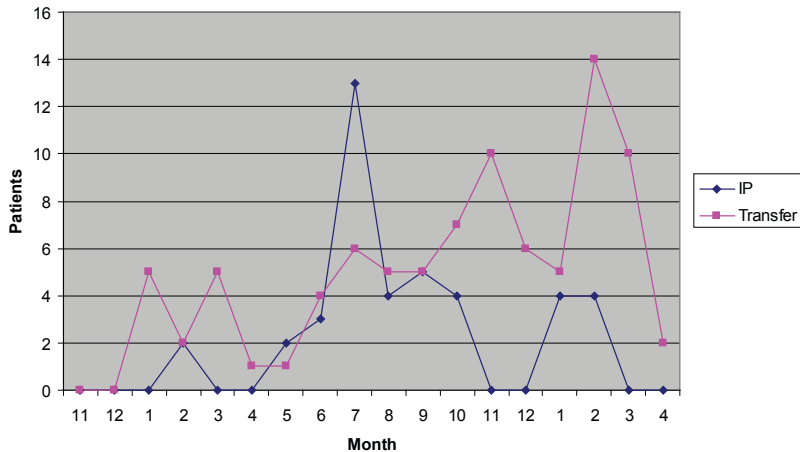
Table 1 shows that from 2002 to 2004, the number of outpatient visits (OP) at Sisattanak district hospital increased by 52% whereas inpatient admissions (IP) decreased by 3.5%, and the average number of visits per patient rose by 40%. In contrast, within the same period of time, OP visits at Hadsaifong district hospital dropped by 8.6%, while IP admissions increased by 26% and the average number of visits per patient declined by 7%.

Figures 1 & 2. Patient visit rates at Sisattanak hospital since CBHIS implementation (11/2002-07/2004)

1. Outpatients

2. In-patients and transfers

Source: Manivong & team, 2004.

Although slight fluctuations are apparent, overall patient visiting rates rose from 0.6 visits per person per year in November 2003, to 2.4 visits per person per year in July 2004.

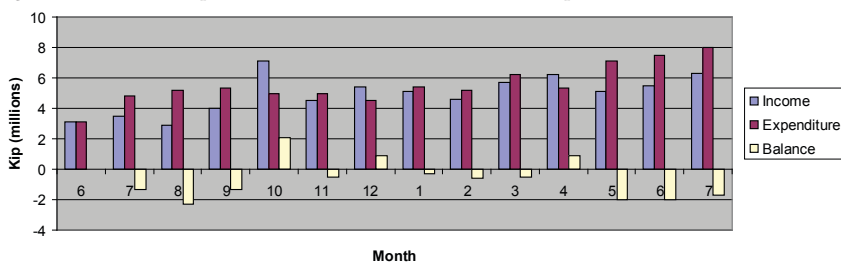
Table 2: Hospital sources of income

Hospital		State		Treatment fee		International funding		Total		Unit of service
		Million Kip	%	Million Kip	%	Million Kip	%	Million Kip	%	Kip
Sisattanak district	2002	159	29	364	66	28.7	5	551.7	100	18,000
	2004	255	35	403	56	64	9	722	100	16,000
Hadsaifong district	2002	102	20	245	49	155	31	502	100	21,600
	2004	104	19	283	51	168	30	555	100	26,000

Source: Keobounthan et al, 2002

According to table 2, from 2002 to 2004 Sisattanak district hospital's income increased by 31% though the average sum paid per unit of service dropped by 12.5%. In contrast, the income of Hadsaifong district hospital over the same period increased by just 10%, with the average fee per unit of service increasing by a significant 24%.

Figure 3. Income and expenditure of CBHIS at Sisattanak district hospital 2003-2004

Source: Manivong and team, 2004

From figure 3 it can be seen that there was an imbalance between hospital income and expenditure in most months, resulting in financial loss.

Table 3. Cases of CBHIS members obtaining expensive medical assistance (Nov–Dec 2004)

Member ID	Address (Village)	Number of visits	Treatment cost (Kip)
10349 SN	Ammon	1	5,235,430
10685 SN	Donpamai	1	2,137,950
10815 SN	Phonesavang	1	1,999,900
10644 SN	Nonghai	1	1,149,010
10601 SN	Suanmon	1	1,073,500
10595 SN	Suanmon	1	1,022,950

Sources: Thepphavong, 2004; Thavixay, 2004

As seen in table 3, members of the fund were able to receive costly treatment.

Analysis

Patient Visit Rates

According to data on hospital service provision (table 1), after the CBHIS was implemented, the number of OP in Sisattanak district hospital increased by 52% while the average number of visits per patient rose by 40%. This was due to the fact that scheme members, if they had money or not, came straight to the hospital when they fell sick. They were aware that because they had already paid member fees in advance, they would not have to pay for the treatment - regardless of how much it would cost - and they would not be asked to pay in advance by doctors.

Before the scheme, patients would seek health care services outside hospital and would pay for treatment which could be medically sub-standard. Therefore CBHIS, by encouraging early hospital visits, can be seen to be helping reduce the number of patients seeking medically unstandardised and financially insensible treatment. Moreover, early hospital visits are likely to reduce the chances of conditions becoming aggravated or complicated, thus leading to efficiency gains in the consumption of health care services. Patients will be more likely to recover quickly and less likely to stay the night in hospital. This explains why IP decreased by 3.5%.

The increase in patient visit rates from the beginning of the scheme to July 2004, as illustrated in figures 1 and 2, provides more significant evidence to support the analysis above. The number of OP increased as CBHIS membership grew but the amount of IP did not.

In contrast, at Hadsaifong district hospital during the same period, the average number of visits per patient dropped by 7% and the number of OP declined by 8.6%. The amount of IP, however, rose by 26%. The IP increase could be explained by patients seeking medically unqualified health care assistance in other places before they came to the hospital, and their hesitancy to go to the hospital in the first place. These two factors could worsen illness and increase the need for patients to be admitted to hospital.

Hospital Finance

The revenue situation at Sisattanak district hospital experienced various changes after CBHIS was established (see table 2). Total income increased by 31%. Included in the total income was a 60% increase in the government contribution, to improve the hospital in order to meet the increasing demands of the members, and an increase of 12% in user fees paid by the scheme. On the other hand, the average sum paid per unit of service dropped by 12.5% because services were mainly for OP, which are less costly than those for IP. This is another consequence of patients going to the hospital in the first place, enabling the treatment to be immediate and effective, and decreasing the need to stay overnight at the hospital. The system helps patients, as well as society as a whole, to save money. The growth of CBHIS is also likely to help hospitals to increase savings, which can then be used for hospital improvement. It could also be instrumental in strengthening the national economy.

The fact that the average sum paid per unit of service decreased did not mean that the hospital reduced the usage of its available budget, nor that there were fewer members going to the hospital for services. As this was a pilot scheme, all medical services at the hospital were regularly and closely inspected and monitored by the Ministry of Public Health. Moreover, the government contribution received by the hospital was spent in accordance with actual treatment costs without concern for the possibility of the hospital incurring financial loss. As can be seen in figure 3, during several months hospital expenditure was higher than the income, resulting in financial loss. This deficit was partly caused by the late monthly payment of the scheme insurance fees, and partly by the low insurance fees. Fees have subsequently been increased.

---

*The growth of CBHIS is likely to help hospitals
to increase savings, which can then be used for
hospital improvement*

Hadsaifong district hospital's income increased by only 10%, which came primarily from treatment fees, while payment per unit of service escalated by 24% due to a decrease in OP and a rise in IP. The decline in OP and the rise in IP could be the consequences of common problems in Laos, i.e. patients not going to hospital immediately when sick or receiving improper treatment before going to hospital.

In addition to what they spend at the hospital, some patients also pay for improper treatment before going to hospital. Moreover, many patients do not go to hospital, but incur expenses for improper treatment and for unreasonably expensive treatment at private clinics or in neighbouring countries. If the CBHIS can attract such patients to join the scheme, they will be able to save a substantial amount of money, which will benefit their household economy. At the same time, more people participating in the scheme will also financially help hospital improvements and strengthen the national economy.

Improving Social Justice in the Health Sector

Reluctance to go to hospital, and the tendency to search for cheap medical treatment and places where they are allowed credit, are partially caused by patients being asked for treatment fees upfront, partly by the lack of credit facilities at hospitals, and also by the inability of some patients to pay costly service fees. As a result, some have to sell their valuables or means of production, or obtain a loan at a high interest rate to pay for treatment. If people must save their lives, they are not concerned by how much they have to pay. This position makes the poor poorer and can even put the rich in trouble. Costly treatment fees might be a cause of inequitable access to health care services, leading to statements such as ‘the poor have no access to public health facilities’ and ‘there is no justice in the health care sector’.

In the pilot hospital these problems were solved after implementation of the CBHIS. When patients visited the hospital, they were not asked for money but for their member identity card and their family record book. They were treated even when treatment was expensive: in the most expensive case the fee was 5,235,430 Kip (table 3). Additionally, patients were treated reasonably according to their sickness. This helps prove that the CBHIS protects the income of members against financial risks associated with illness and provides justice in the health care sector. Nonetheless, due to insufficient health care resources, the service is currently unable to simultaneously cover all patients, resulting in complaints about slow service. This is a limitation of the newly-established fund, but as it grows, such problems will be resolved.

Exemption Policy

In terms of exemption from fees, before the creation of the fund both Sisattanak and Hadsaifong district hospitals gave preference to government staff (table 4), who accounted for 92–98% of the available exemption funds while financially disadvantaged people were usually not exempt. Since the scheme was set up, government staff in Sisattanak district have become members, thus enabling the hospital to use all the funds available for exemption to provide free medical services to the poor. Thus the CBHIS has helped non-member underprivileged people.

In 2004, the exemption fund at Sisattanak district hospital decreased but the number of patients who were exempted increased.

Table 4. Fee exemption policies

Hospital		Government staff		Poor people		Others		Total	
		Million Kip	%	Million Kip	%	Million Kip	%	Million Kip	%
Sisattanak	2002	5.7	92	0.5	8	0	0	6.2	100
	2004	0	0	1.3	100	0	0	1.3	100
Hadsaifong	2002	6.5	92	0.6	8	0	0	7.1	100
	2004	8.7	95	0.4	5	0	0	9.1	100

Source: Keobounthan et al, 2002

Discussion

The CBHIS principle is “Average out the sickness rate and treatment fees among the members. Use a pre-payment system to give other people access to the hospital” (Vu Xuan Fu, 2001). It seems from lessons learned in other countries and from this study that CBHIS, if sensibly and widely implemented, has the ability to solve the problem of patients receiving improper and expensive treatment, and to create fairness for patients of all financial status.

“Average out the Sickness Rate and Treatment Fee among Members”

To make this idea more comprehensible, a hypothetical example elaborates how the concept works:

In a village of 1,000 households, people from two households fall sick five times in a year and the treatment each time costs 200,000 Kip. If the sickness rate and the treatment fee is not averaged among all villagers, the treatment for those two families will be 1,000,000 Kip each. However, such an amount is almost impossible for poor villagers to pay. In addition, as some members of the family lie sick, the household will lose their means of production and the family income might decrease, placing them in more financial trouble. This could make the poor poorer and even challenge the rich and those with medium levels of income. Such a situation will also make it hard for the government to successfully implement its policy of local poverty eradication. If, on the other hand, all households in the village join the CBHIS, the sickness rate will be averaged among all households: each household will potentially fall sick 0.1 times per year. The treatment fees will also be averaged out. Each household will pay only 20,000 Kip per year, an amount that the poor can usually afford.

Through this concept then, the criticism ‘the poor have no access to hospital’ can be solved by averaging out fees among the members and making hospitals accessible to all. Furthermore, such a scheme also helps application of the government’s poverty reduction policy. As patients are cured in a timely and effective manner, without being held exclusively responsible for the cost, they can get back to work more quickly and more money can be saved for production, which is their means of poverty reduction.

For these who cannot afford to join the scheme, CBHIS helps hospitals to exempt more poor people from paying treatment fees. As exemption policies currently mainly cover government staff (table 4), if staff in all government sectors join the scheme, hospitals will then be able to divert funds to cover the poor.

Pre-Pay to Encourage Patients to Go to Hospital

The problems concerning patients being asked for money before they are treated, and patients receiving sub-standard treatment from elsewhere will be slowly resolved once CBHIS is introduced. As CBHIS follows a pre-payment system, patients are not required to pay when they go to the hospital. This change encourages patients to visit hospitals rather than other inappropriate places in the first place. In many countries where a CBHIS is practiced, as well as at the start of the pilot scheme in Lao PDR, the high number of members suddenly visiting the hospital for medical services can endanger the survival of the scheme. If members come for services that cost more than the scheme can cover, then expenditure on treatment will exceed revenue.

In order to prevent too many members coming in for services, and to prevent an imbalance between revenue and expenditure, some schemes in other countries require members to pay an extra fee when they visit the hospital. Under a CBHIS in Japan for instance, although they are members of the scheme general patients pay 30% of the total treatment fee, patients under three years old pay 20%, patients over 70 years pay 10% and low-income families pay 20%, (MHLW, JICA, JICWELS, 2004). The system works that way because of the unique socio-economic situation there. Specifically, Japanese income, educational levels, and numbers of people seeking health care assistance are high and medical services outside hospitals are of high standard. In Laos however, income, education levels, and the number of people seeking medical support are still low, while expensive and sub-standard medical services are still common: thus asking for extra payment is not an option.

---

*Such success is the major reason why the
Lao CBHIS does not demand extra fees
for patient's visits*

As a consequence, after the CBHIS was initiated, the visit rate among members at Sisattanak district hospital increased from 0.6 times/person/year to 2.4 times/person/year. Instead of being a problem for the scheme, such an increase signifies priceless success as it reflects a need for greater hospital access and resolves the chronic problem of reliance on improper treatment. Such success is the major reason why the Lao CBHIS does not demand extra fees for patient's visits (as suggested by some experts), even though the scheme is sometimes faced with financial loss.

Things to Consider and Recommendations

To successfully implement a health care development strategy, the creation and expansion of Community-Based Health Insurance Schemes are urgently required. Although this will demand a substantial budget, the future benefits that it will bring make it a worthwhile investment.

Even though success has been achieved, there are still problems that need confronting immediately if they are not to have undesirable effects on the development and the expansion of the scheme and the implementation of general health care strategies. With the CBHIS attracting more patients as it grows, and with the scheme currently unable to collect all contributions from its members due to economic reasons and a limited understanding of and familiarity with the funding procedure, there is a lack of hospital space, human resources and cash flow. These three shortages make it difficult for the hospital to properly cope with the rising number of patients.

If these problems are not solved and there is no increase in health care resources, another problem, namely unqualified services, is likely to occur. If services are ineffective, the hospital and the scheme will no longer be reliable. People will revert to avoiding hospitals and relying on improper treatment or seeking insensibly expensive treatment.

It is therefore vital that the scheme does not expand to districts where hospitals are not able to cope. Such districts should wait for future development, but in any district where hospitals are capable of adopting the scheme, the faster the expansion is embraced, the more beneficial the outcome will be.

In Conclusion

CBHIS is a key contributor to health care strategy implementation and to achieving the goal of the Five-Year Plan of the Ministry of Public Health - 'all citizens are to be healthy' - because:

- The public have improved choice in seeking medical services.
- People receive prompt and qualified treatment when they fall sick, reducing the reliance on improper treatment.
- People are given opportunities to access costly treatment.
- Justice is created and increased in the health care sector.

The CBHIS is able to assist with poverty eradication and strengthening of the Lao national economy because:

- Patients can reduce the cost of treatment. It encourages patients to go to the hospital in the first place, thus reducing the chance of paying for unreasonably expensive treatment outside the hospital.
- Some money can be saved for investment in income generating activities.
- Less time and energy, which are crucial for production, will be lost to sickness.

There is a need to create an efficient and a widespread CBHIS.

- Although a substantial budget is required, it is a worthwhile investment.
- The investment should be devoted to improving hospitals and to expanding the fund at the same time.
- The bigger the scheme grows, the more effective it will be.

About the Author

Dr Matry Senchanthixay (senchanthixay@yahoo.com) wrote a thesis on the knock-on effects of hospital user fees for his PhD in Health Economics, which he completed in Hanoi. Formerly Head of the Thakhek District Health Office and Cabinet Chief of Khammouane Provincial Health Office, he worked on the CBHIS pilot project before becoming Acting Director of Planning at the Ministry of Public Health.

References

- Keobounthan, A. 2002. *Report of Sisattanak District Public Health Office*. Vientiane.
- Thepphavong, K. 2004. *Report of Sisattanak District Public Health Office*. Vientiane.
- Thavixay, B. 2002. *Report of Hadsaifong District Public Health Office*. Vientiane.
- Thavixay, B. 2004. *Report of Hadsaifong District Public Health Office*. Vientiane.
- Daraloy, P. 2000. *Ministry of Public Health Five-Year Plan 2001-2005*. Vientiane.
- Manivong, K. & team. 2004. *Report on Pilot Health Insurance Scheme Assessment in 3 Hospitals in Lao PDR*. Vientiane.
- Vu Xuan Foo. 2001. *Health Insurance, Public Health Development Project Ministry of Public Health. Medical Publications*. Hanoi.
- MHLW/JICA/ JICWELS. 19 October 2004. *Study Programme for Asian Social Insurance Administrators* (Course No: 0400-12). Tokyo.

Poverty Reduction in Mountainous Areas: Points to Consider

by Houmphanh Rattanavong

This paper discusses points to consider when initiating poverty reduction policies and projects in mountainous areas. Policies need to be practical and actions must be carefully planned, otherwise projects will be meaningless and villagers will never receive benefits. Planning requires taking the current livelihoods and environments of villagers into consideration and basing strategy on local knowledge and ability. Without this, plans will be ineffective, implementation will be a failure, and mountain people will be undesirably affected and possibly be put into more severe poverty.

Poverty reduction is the first and foremost priority of the Lao government and of all Lao people: the aim is to eradicate poverty by the year 2020. Recently however, this priority has been expressed only as a policy, while few actions have been taken.

Poverty reduction is also a major concern of the United Nations (UN) and many other international organisations. In recent years many poverty reduction projects have been implemented in mountainous areas, but some have not been as successful as they should have been. One of the reasons for this is a lack of careful planning: planning that did not consider the actual environment of mountain people. When this is the case, project failures can result in wasted time and budget, and people's livelihoods may be negatively affected rather than improved.

To create a policy that will constructively reduce poverty for the poor, various factors, especially the livelihoods of poor people, must be considered throughout the planning process. This paper begins by citing examples of development policy problems in mountainous areas and then suggests some important points for involved stakeholders to consider before planning and implementing any programmes. It also describes the northern village of Sop-E, where poverty has been successfully reduced through the initiative of the German Agency for Technical Cooperation (GTZ), which can serve as a model of careful and thorough planning.

Ineffective Planning, Negative Outcomes

Forest Conservation Policy

To accomplish the directives and tasks of the socio-economic development plan set by the Fourth Congress of the Lao People's Revolutionary Party in November 1986, the government initiated a forest conservation project in 1988, with the objective of increasing forest area. Figures for the planned increase are given in table 1.

Table 1: Forestry cover – planned government increases 1988-2000

Year	% of national surface area	Area (million hectares)	Types of Forest (million hectares)		
			Natural	Protected	Production
1988 (actual)	45%	10	2.5	5.5	2.0
2000 (planned)	47%	17	2.5	9.5	5.0

The above table shows that the government aimed to increase forested area from 45% of national territory in 1988 to 47% in 2002. However, according to the report ‘Forests for Sustainable Poverty Reduction: International Experience for Lao PDR’ (Saksena, 2005), forest area has decreased yearly by approximately 0.6–0.8%. Therefore if in 1988 the forested area in Laos was 45%, it would have dropped to 32%-35% by 2005.

Khmou Assistance Project

In the late 1980s the UN ran a pilot project to assist Khmou villagers with creating terraced paddy fields at Lak 10 and Lak 11 in Xieng Nguen district, within the northern province of Luang Prabang. The assistance included construction of terraced rice paddies, providing sufficient fertiliser for three years, and technical training in rice plantation. According to interviews with the provincial director of agricultural promotion and with the former Luang Prabang district governor, Mr Khamsing Phomalat, the project initially progressed satisfactorily and the villagers were capable of producing paddy rice by themselves. However, after the UN development team left the villagers to proceed independently without being monitored, all the rice fields were turned into pineapple and banana plots. Furthermore, the villagers slashed and burned trees for rice plantation, resulting in an enormous area of forest being destroyed.

Resettlement of Villagers

While unthorough and improper implementation and management, combined with lack of research, preparation and planning, can hinder the expected success of policies and projects, moving villagers from the places where they have chosen to live and farm for generations can also cause many hazards. The author has studied various villages that have relocated from former sites, and describes some of the problems they have faced below.

Khandon

Due to poverty caused by destructive war, Khandon, an ethnic Katou village, chose to relocate from Dakapik in the highlands of Kalum district to the plateau of Thataeng district, Sekong province. The resettled village consists of 154 families living in 79 households, with a total of 759 people (401 female). 39 of these families are able to produce sufficient rice (with no other production) for consumption throughout the year. 58 families have a rice shortage for one to two months, 57 families from four to five months, and 16 families have no rice to eat for nine to ten months of the year (Alton & Rattanavong, 2005).

Causes of the rice shortage include :

- Inadequate production land. In 1997, one example family had 14 members and 0.8 hectares of land per family member. Now the family consists of 25 people but they have not been granted any additional production land. Moreover, it is unknown if the land given previously is still fertile.
- Lack of production labour (families with no children, or sick members).
- Inability to rear large livestock (insufficient space).
- Inability to rear pigs and poultry (high mortality).
- Absence of forest resources.

The villagers do have access to a clean water supply, a school and emergency medical supplies, while there is a road connecting them to the outside world. However, due to a lack of alternative income sources, the villagers are trapped in a vicious cycle of poverty which seems to become more severe each day. When they do not have enough rice for consumption, they have to ask for a rice loan. The rice produced the next year is then used to pay back the loan, resulting in another shortage. The cycle of rice shortage becomes unstoppable and aggravates the poverty (Alton & Rattanavong, 2005).

Luang Namtha

In 2004, as part of government policies to eliminate opium cultivation and slash-and-burn agriculture through providing secure jobs, a number of villagers in the Sing and Long districts of Luang Namtha province abandoned their village and relocated to other areas. They had to take the risk of resettling in a completely new environment on the plain, where most of the land had already been claimed by others, and they had to adjust to livelihoods which they had never encountered before (Rattanavong, Thongkhamhand & Lyttleton, 2003).

The people of Phu Nhai and Chanthakily villages, in Sing district, were among those who abandoned their homes to move to the Muang Sing plain. The resettlement did not work out though, and faced with inadequate means of living, they eventually migrated to other places (Rattanavong et al, 2003). Similarly, Lahou people and Kheu people who were relocated by the government to live in a provided area at Doyhuea in Sing district eventually abandoned their villages and all migrated to different places (Rattanavong et al, 2003).

Points to Consider

Definition of 'Poverty'

The National Committee for Poverty Eradication identified 47 districts where poverty should be alleviated between 2003 and 2006. In these districts there are 3,597 villages, with a total population of more than 1,233,000 people (NAFRI, 2004). These villagers are sparsely scattered in mountainous areas, their houses dotted along streams and on more than a thousand hills.

Poverty reduction is an international issue, but is especially pertinent for the Lao PDR, which has been identified as one of the seven least developed countries in Asia, and among the twenty least developed nations in the world (CIDA, 1991). To confront the problem, however, there is a need to define the criteria of 'poverty' as it fits Lao society, the current situation, and the unique features of different Lao ethnic minorities. This is necessary to achieve a united understanding of what 'poverty' is, and to prevent the use of other definitions of 'poverty' which could be inappropriate for Laos. Countries tend to define 'poverty' in accordance with the characteristics of their own societies. However, even criteria set by the international community as a basic measurement of poverty, such as having an income of less than US\$ 1 per person per day, may not be a suitable measure of poverty in Laos due to a huge difference in the need for and the use of money, and in consumption and economy. In some societies, a dollar is not enough to buy a meal, while in other societies, a dollar will buy a meal for the whole family, or a meal can be found even without money.

---

*It is vital that information is gathered and
acknowledged regarding indigenous knowledge and
problem-solving methods: how do these people deal
with production difficulties?*

Village Characteristics

In addition to establishing appropriate criteria for 'poverty', there is a need for sociological and anthropological research and analysis on villages, their inhabitants and their livelihoods. For instance, it is necessary to know how exactly many families in those 3,597 villages are suffering from poverty. It is also important to know the causes of their poverty, the similarity and the differences in those causes, the factors common to each village, which dimensions of poverty could be addressed by alternative government policies, and which could be solved immediately. Furthermore, there is a need to study the potential of production land, of natural resources, as well as the development capacity of each village. Such a deep and wide analysis would provide detailed and accurate data and statistics on rich, self-sufficient and poor families, and a realistic picture of the development capacity of each village. In addition, it is vital that information is gathered and acknowledged regarding indigenous knowledge and problem-solving methods: how do these people deal with production difficulties, and how do the rich and self-sufficient families live their lives?

Finding a Substitute for Opium and Slash-and-Burn Cultivation

When considering poverty reduction policies, in addition to obtaining data and statistics it must be kept in mind that the government has been trying to eliminate opium cultivation by 2005 and slash-and-burn cultivation by 2010. If these two agricultural practices - which have traditionally been the instrumental

means of production for many villagers - are stopped, then policy must be designed to provide villagers with new livelihoods, and plans should be implemented through such new livelihoods.

It may seem easier to just relocate a community to nearer the city or a main road, but experience shows that this often just creates worse problems. Alternative means of production and income must be provided so that villagers can buy daily necessities, including medicine. The emphasis should be on poor families: is their new livelihood an improvement, and can the new poverty reduction strategies raise their living standard? If they can, it is not necessary to relocate villagers. However, if they cannot, any new strategy should be carefully considered before being implemented. A rushed, under-researched and ill-planned strategy and implementation does nothing but risk subsequent negative impacts and loss.

Implementing Solutions in Original Village Locations

The following example helps prove that people living in mountainous areas are basically capable of living independently. While, as we have seen, resettlement of villages can be hazardous to livelihoods, most long-established villages have secure livelihood systems. Rural people's settlements are usually based upon sound scientific, cultural and local economic reasons. Their way of living has been passed down for many generations and they have not caused trouble to anyone in any society. Therefore, policy created to assist them should be based on assisting them in their own local place, which is already secured and permanent. Resettlement poses too much of a risk, as they will have to face a completely unfamiliar environment which could be unbearable for them.

Sop-E Village

Sop-E villagers belong to the Ahka ethnic group and have been at their present site for five generations. There are currently 42 families living in 33 households with a total population of 197. In the past, there were 90 households but over half of them moved out to set up a new village. Sop-E is considered a village with concrete natural resources and a secure background in terms of culture, living traditions and customs. Among the 42 families two are not self-sufficient. One of these families consists only of elderly members who have no children to help, while there is only a widow in the other family.

Sop-E's houses are mostly traditional, having been passed down over a number of generations - construction is strong and sturdy. Houses are perched on the slope of a mountain, above the Nam-E stream and 1,059 metres above sea level, surrounded by nature that is rich in resources and biodiversity. Before the village settled permanently at this site, they were twice forced to relocate due to natural disasters - once due to floods and the second time because of lightning strikes. The villagers constructed their short houses high up on the steep mountain slope to avoid mosquito-borne diseases, and dirt and mud in the rainy season. Short houses are also less prone to wind damage and are easier to heat in the cold winter months.

The low number of houses and the location of the village near abundant natural resources, some distance from other villages, are intentional. The villagers require adequate production land for growing rice,

taro, sweet potato, tapioca, tea and other crops, and for rearing domestic animals without the risk of them dying of disease or being stolen. Moreover, they also need timber to build houses, wood for daily cooking fires, and plentiful natural resources like fruit, vegetables, forest medicines, tubers, wild animals and aquatic animals. These natural resources support their livelihoods when crops fail or are threatened by natural disasters. Nature also provides them with clear fresh air throughout the year.

Sop-E, like many other Ahka villages in Sing and Long districts, administers and manages the village based on traditions and culture, in combination with government authorities. The villagers are experienced in dealing with difficulties in their livelihoods. They have historic traditions and rituals that have long been practised religiously. They have spiritual and sacred places which centre their beliefs and where they practice their traditional ceremonies. Traditional crafts which have been passed down over many generations include sewing, metalwork and silversmithing, and folk dancing and singing. Unlike people in the plains, they have not yet been subjected to outside influences that have greatly affected their way of living.

The people of Sop-E have long been able to trade regularly with lowlanders and with the Ho people from China. Trade has existed between mountain people and lowlanders since early times, with horses and oxen used to transport goods. The Ho have always used horses to trade with villages that they pass by on their travels. In the past, apart from opium, mountain villagers would sell tea, non-timber forest products, agricultural crops, bones, leather and horns from wild animals, and domestic animals. After selling they would buy necessities and other things that they did not have.

Shortcomings of Living in Mountainous Areas

Many villages in mountainous areas live with shortcomings in public facilities such as schools, hospitals, transport, communications, water supply, power, markets, arts, and common culture, because they are located in remote rural areas. As a consequence, it is hard for the government to provide them with timely assistance. The government should then consider creating and improving facilities, a move which in itself would help alleviate poverty.

Ban Thamdeng, a Katou village in Sekong province, is surrounded by diverse natural resources. The villagers also rear many domestic animals such as pigs and chickens, which can be traded. However, what the village lacks is a road for transport. In the past, the Ho Chi Minh trail went through Kalum district, but as this road has never been improved, no vehicles can now pass it except for the trucks of logging companies. Villagers with products to sell face the obstacle of transporting their products to nearby Kalum town, where the marketplace is located. Their only option is to walk to Kalum and carry their products by themselves. However, once there another problem arises: there is no one to buy their products. Thamdeng villagers might carry a 3-kilogram cock to Kalum to sell at the very cheap price of 10,000 Kip, only to find there are no customers. This is because the road from Lamam, capital of Sekong province, to Kalum was severely damaged by logging trucks in 2003-2004. Since then, as no merchants could travel between Lamam and Kalum, trade between Lamam and Kalum districts has been frozen. This badly affects the Thamdeng villagers, who relied heavily on the Kalum market.

Altering Ecosystems Can Bring about Destruction

The provision of job training, income generating activities, and government assistance in public utilities, is fundamental for general development in mountainous areas. However, more essential for mountain people is the protection and maintenance of ecosystems and livelihood systems. These are interrelated: natural forests and rivers are significant sources of food and income for villagers, acting as a survival mechanism by providing food and other important resources during shortages. Therefore, deforestation and the illegal logging of big trees should both be halted immediately. Otherwise, the ecosystem will be altered, with water and other natural resources gradually disappearing.

Another constructive policy would be conserving aquatic resources. A particular problem is currently caused by the river excavation of gold flakes by mining companies. Villagers have traditionally panned for gold flakes when the harvests have not been good. However, commercial excavation by mining ships now piles stones up along the river, making it impossible for villagers to access the river. They cannot even travel by boat or go fishing. During field work along the Nam Ou river in July 2005, a mining ship was sucking up gold flakes from the riverbed near Nong Khiew in Ngoy district, Luang Prabang province. Local villagers reported an abundance of gold flakes in that area, which the villages had previously relied on as source of income with which to buy food when crops failed. Mining also disturbs the river's ecosystem, as can be seen along both the Sekong and Nam Ou rivers.

---

*Unnecessary alteration in the
livelihood systems of mountain people
can be dangerous and even disastrous*

Unnecessary alteration in the livelihood systems of mountain people, and relocation, can, as discussed above, be dangerous and even disastrous. Environmental changes may cause villagers to lose substantial sources of income, thereby aggravating poverty. In the case of resettlement, if villagers cannot adapt to living in a new environment, they will be at the mercy of unexpected hazards.

A Model Development Project: GTZ and Sop-E village

GTZ is one of many organisations that have attempted to help people in mountainous areas eradicate poverty by addressing the root of the problem. Alongside the state policy of eliminating slash-and-burn agriculture and opium cultivation, GTZ renovated the road, allowing jeeps and tractors to travel from Muang Sing, the central market town, to Sop-E village. The road has enabled Sop-E villagers to communicate more widely with the outside world. Significantly, GTZ provided support to local commercial production of imperial tea by sending village youth to training sessions in Paksong, Champassak province. GTZ also gave assistance with design, packaging and marketing. Apart from expanding the source of income, the project also assisted the villagers by providing clean water supplies.

This project employed good preparation, applying an understanding of the village and its people's background, and because of this it was able to implement practical activities. The project anticipated the changes that might occur after the elimination of opium cultivation, and provided the villagers with an alternative source of income as a substitute. It improved the road, acknowledging that it is the most important element in successful trade. Additionally, it supported and enhanced the existing local production through tea cultivation, thereby creating permanent jobs, and warding off the possibility of relocation to a new and dangerous environment.

Conclusion

Although two major elements in the livelihoods of mountain people, i.e. slash-and-burn agriculture and opium cultivation, are being eliminated, poverty reduction can be achieved in each rural village. However, before any action is taken, development must be thoroughly, anthropologically and sociologically analysed. Moreover, the economy of each mountainous area, its features and interrelations between humans and the ecosystem, its strengths and weaknesses, its marketing and commercialisation potential, must all be studied. Public facility enhancement is also required. All of this must be practised alongside conservation of forests and elimination of the logging of big trees. What will ultimately determine success is the management and supervision system, which must be effective, forward looking, well informed, and transparent.

Since each village has its own background and identity, poverty reduction policies should be implemented on site, instead of using budgets to resettle people to new locations where they have to start from scratch. Resettlement schemes can sometimes place too much of a burden on government and on the villagers themselves. Moreover, villagers, who are mostly from ethnic minorities, feel proud to live where they were born and will be grateful to attract the attention of the government to their home. They can act as protectors of natural resources and peacekeepers in their villages. In this way, unity, equity and solidarity will grow and eventually flourish in the spirits of mountain people.

About the Author

After finishing his education in Vientiane and in France, Houmphanh Rattanavong began his professional life as a journalist with Pathet Lao Radio in 1965. A lecturer at Moscow's International Relations Institute for five years, he later became Vice-Director of Lao National Radio before founding the National Cultural Research Institute and working with *Vannasin* magazine. A member of the Lao National Science Council and a prolific author, Mr. Houmphanh established the Lao Biodiversity Association in 2003. This is his second contribution to *Juth Pakai*.

References

- Alton, C. & Rattanavong, H. 2005. *Service Delivery and Resettlement: Options for Development Planning*. Lao/03/A01 – UNDP/ECHO. Vientiane.
- Canadian International Development Agency (CIDA). 1991. *Mappemonde*.
- Ministry of Agriculture and Forestry (MAF) / The Irrigation and Farmers Cooperative (IFC). 1988. *Limiting and Moving Towards Eliminating Slash-and-Burn Agriculture; Protecting the Environment and Expanding the Forest Project*. Vientiane.
- National Agriculture and Forestry Research Institute (NAFRI). 2004. *Poverty Reduction and Shifting Cultivation Stabilisation in the Uplands of the Lao PDR*. Vientiane.
- Rattanavong, H., Thongkhamhane, B., Sisaengrat, S., Lyttleton, C. & Cohen, P. 2004. *Watermelons, Bars and Trucks: Dangerous Intersections in Northwest Lao PDR: An Ethnographic Study of Social Change and Health Vulnerability Along the Road Through Muang Sing and Muang Long*. Institute for Cultural Research of Laos. Vientiane.
- Saksena, N. 2005. *Forest for Sustained Poverty Alleviation: International Experience for Lao PDR*. National Conference on Environment and Socio-economic Development. Vientiane.

Juth Pakai

Contributions Welcomed

The UN Country Team in the Lao PDR supports the production of a development journal called *Juth Pakai*, Perspectives on Lao Development. *Juth Pakai* ('new thinking' in Lao) aims to stimulate dialogue on all issues related to development in Laos. The journal disseminates knowledge and serves as a forum where debate and analytical thinking can be shared, while also promoting the goals and commitments embodied in the Millennium Declaration.

The journal, published around three times a year, seeks voluntary written contributions from the development community, including national and international development practitioners, government officials, staff from bilateral and multilateral agencies and NGOs, journalists, academics, researchers or anyone with a keen interest in Laos. The journal is printed in English and Lao and is also available on the web at: www.undplao.org and www.unlao.org.

The UN in Laos sees this as an exciting opportunity for development practitioners and organisations to disseminate reports, studies and opinions on any aspect of the state of the development agenda in this country. All material submitted for the consideration of the Editorial Board should be in English or in Lao. Articles should be no longer than ten pages of A4. Brief opinion pieces and letters to the editor are also welcomed. Manuscripts should include a short summary (100-120 words) of the issues addressed and the most important findings, and a list of references where appropriate.

For full guidelines on writing for *Juth Pakai*, see www.undplao.org or e-mail laodevelopment.journal@undp.org, or write to:

The Secretariat, Juth Pakai, c/o UNDP, PO BOX 345, Vientiane, Lao PDR.

The Editorial Board accepts manuscripts on the understanding that they are subject to revision. Contributors should indicate if the material provided has previously been published or submitted for publication elsewhere.

ຈຸດປະກາຍ

ສະບັບລາງວັນຄົ້ນຄວ້າດ້ານການພັດທະນາ, 2005

ຄຳນຳ	2
ວິທີກວດກາແບບອະນຸຍາດໃຫ້ເບິ່ງບົດຮຽນປັບປຸງການຮຳຮຽນຂອງນັກຮຽນໃຫ້ດີຂຶ້ນ ໂດຍ: ເພງຊົງ	4
ກອງທຶນປະກັນສຸຂະພາບຊຸມຊົນແມ່ນຄວາມຫວັງໃໝ່ຂອງວົງການແພດລາວ ໂດຍ: ດຣ. ໄມຕຣີ ເສນຈັນທິໄຊ	14
ການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມຍາກຈົນແຖບພູດອຍ: ບັນຫາຕ່າງໆ ທີ່ຕ້ອງໄດ້ຄຳນຶງ ໂດຍ: ຫຸມພັນ ຣັດຕະນະວົງ	25

ການແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນເພື່ອສົ່ງເສີມການພັດທະນາ

ໃນເດືອນມີນາປີ 2003, ທີມງານອົງການສະຫະປະຊາຊາດປະຈຳຢູ່ ສປປ ລາວໄດ້ພົບປະເພື່ອປຶກສາຫາລື ເຖິງວິທີການເພື່ອສົ່ງເສີມການໂອ້ລົມສົນທະນາ ແລະ ແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ເຊິ່ງກັນແລະ ກັນ ໃນການເຮັດວຽກ ເພື່ອການພັດທະນາຂອງປະເທດ. ທີມງານດັ່ງກ່າວຈຶ່ງໄດ້ຕົກລົງສ້າງໜັງສືວາລະສານເພື່ອເປັນເວທີຂອງການໂອ້ລົມສົນທະນາ ແລະ ປຶກສາຫາລືໃນດ້ານວຽກງານເລີ່ມເຮັດບົດບັນທຶກ ທີ່ຈະສະໜອງກອງປະຊຸມ ໂຕ້ວາທີ່ວ່າດ້ວຍວຽກງານການພັດທະນາ, ແລະ ຫຼັງຈາກນັ້ນໄດ້ສ້າງຄະນະກຳມະການຮຽບຮຽງ ເພື່ອຊີ້ນຳນຳພາ. ຄະນະກຳມະການຮຽບຮຽງວາລະສານ ຈຸດປະກາຍ ເຊື່ອໝັ້ນ ຢ່າງຍິ່ງວ່າ ຈຸດປະກາຍຂອງການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ການສົ່ງເສີມການພັດທະນາໃນສ.ປ.ປ.ລາວ ຈະດຳເນີນໄປໄດ້ດີກວ່າເກົ່າ ຖ້າຫາກມີການແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ແລະ ແນວຄວາມຄິດທີ່ສ້າງສັນ. ບົດເລື່ອງທີ່ສະເໜີໃນວາລະສານດັ່ງກ່າວນີ້ ຈະເປັນສິ່ງທ້າທາຍແນວຄວາມຄິດຂອງພວກເຮົາໃນປັດຈຸບັນ ແລະ / ຫຼື ມີຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ຍິ່ງບໍ່ທັນໄດ້ຮັບການພິມເຜີຍແຜ່ມາກ່ອນ. ພວກເຮົາຫວັງຢ່າງຍິ່ງວ່າວາລະສານ ຈຸດປະກາຍຈະເປັນສິ່ງກະຕຸ້ນຊຸກຍູ້ ໂອ້ລົມສົນທະນາກ່ຽວກັບວຽກງານ ການພັດທະນາໄດ້ຢ່າງຫ້າວຫັນ ແລະ ປະກອບສ່ວນເຮັດໃຫ້ເກີດມີຄວາມເຂົ້າໃຈ ທີ່ດີຂຶ້ນກ່ຽວກັບສິ່ງທ້າທາຍ ໃນການພັດທະນາຢູ່ໃນ ສປປ ລາວ.

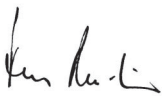
ຄຳນຳ

ວາລະສານ ຈຸດປະກາຍສະບັບພິເສດນີ້ ແມ່ນການສະເຫຼີມສະຫຼອງການພັດທະນາທີ່ເກີດຂຶ້ນຢູ່ໃນ ສປປ ລາວ ແລະ ຄວາມປ່ຽນແປງທີ່ວາລະສານໄດ້ຮ່ວມສ້າງໃນໄລຍະ 2 ປີ ທີ່ຜ່ານມາ. ວາລະສານ ຈຸດປະກາຍສະບັບທຳອິດ ໄດ້ຖືກຕີພິມໃນຕົ້ນປີ 2004 ແລະຄວາມສົນໃຈຂອງຜູ້ອ່ານທັງໃນ ສປປ ລາວ ແລະ ຕ່າງປະເທດ ທີ່ມີຕໍ່ ວາລະສານກໍ່ເພີ່ມຂຶ້ນເລື້ອຍໆ.

ຈຸດປະກາຍເປັນເວທີສຳລັບການ ແລກປ່ຽນຄຳຄິດຄຳເຫັນ ແລະ ແບ່ງປັນຄວາມຮູ້ຄວາມ ກ່ຽວກັບການພັດທະນາໃນ ສປປ ລາວ. ເພື່ອເປັນການຂະຫຍາຍໃຫ້ຄົນລາວມີສ່ວນຮ່ວມໃນການ ສຶກສາຄົ້ນຄ້ວາ ແລະ ວິໄຈການພັດທະນາ, ລາງວັນຄົ້ນຄ້ວາດ້ານການພັດທະນາໄດ້ລິເລີ່ມຂຶ້ນໃນປີ 2005. ຂ້າພະເຈົ້າຍິນດີທີ່ຈະລາຍງານວ່າພວກເຮົາໄດ້ຮັບບົດຄົ້ນຄ້ວາກ່ວາ 60 ບົດ ຈາກທົ່ວປະເທດ. ອາສາສະໝັກຜູ້ກວດສອບ ບົດກໍ່ໄດ້ເຮັດໜ້າທີ່ຢ່າງເຕັມຄວາມສາມາດ ໃນການອ່ານບົດຂຽນທີ່ຖືກສົ່ງເຂົ້າມາ. ໃນທີ່ສຸດສະມາ ຊິກຜູ້ກວດສອບກໍ່ໄດ້ຕົກລົງເລືອກເອົາກຸ່ມ ຜູ້ຊະນະເລີດ ແລະບົດຂຽນຂອງພວກເຂົາກໍ່ໄດ້ຖືກຕີພິມ ເປັນເທື່ອທຳອິດ. ຂ້າພະເຈົ້າຂໍຂອບໃນພວກເຂົາທີ່ເສຍ ສະຫຼະເວລາອັນມີຄ່າເພື່ອທຳການປະກອບຄຳຄິດຄຳເຫັນ, ຊຶ່ງກໍ່ເປັນຄຳເຫັນທີ່ມີຄຸນປະໂຫຍດ.

ດຣ. ໂມ່ຕູ້ ເສນຈັນທິໄຊໄດ້ບອກເລົ່າເຖິງຄວາມກ້າວໜ້າຂອງກອງທຶນປະກັນສຸຂະພາບຊຸມຊົນ ພ້ອມທັງສະເໜີຈຸດປະສົງ ແລະ ລະບົບການເຮັດວຽກຂອງກອງທຶນດັ່ງກ່າວຈະແຈ້ງ ແລະ ກະທັດຮັດ. ບາດກ້າວລິເລີ່ມອັນສຳຄັນນີ້ໄດ້ຖືກນຳສະເໜີ ໃນຂ່າວໃນຫວ່າງບໍດົນມານີ້ ເຮັດໃຫ້ໂຄງການ ທົດລອງຂອງ ກອງທຶນສາມາດດຶງດູດຄວາມສົນໃຈຂອງຫຼາຍພາກສ່ວນຜ່ານ ຄວາມສຳເລັດຂອງໂຄງການທົດລອງຂອງກອງທຶນ. ທ່ານ ທຸມພັນ ຣັດຕະນະວົງ, ຊ່ຽວຊານອົກຜູ້ໜຶ່ງທີ່ເປັນທີ່ນັບຖື, ໄດ້ບອກເລົ່າເຖິງປະສົບການອັນຍາວນານ ແລະ ແນວຄິດ ຜ່ານບົດຂຽນກ່ຽວກັບຍຸດທະສາດການຫລຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກແຖບພູດອຍ. ການທີ່ຈະຊ່ວຍເຫຼືອປະຊາຊົນຜູ້ທຸກຍາກໄປຄຽງຄູ່ກັບ ການໃຫ້ປະຊາຊົນປົກປັກຮັກສາວັດທະນະທຳ ແລະ ຮິດຄອງປະເພນີຂອງພວກເຂົາ, ມັນມີຄວາມຈຳເປັນທີ່ຄວາມຮູ້ຂອງນັກຊ່ຽວຊານ ຄື ທ່ານ ທຸມພັນ ຈະຖືກນຳໃຊ້. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ບົດຄົ້ນຄ້ວາກ່ຽວກັບການກວດກາສອບເສັງແບບອະນຸຍາດ ໃຫ້ເບິ່ງປຶ້ມແມ່ນບົດທີ່ໄດ້ຮັບຊະນະເລີດ. ທ່ານ ແພງຊິ່ງ, ຜູ້ເຊິ່ງເຄີຍເປັນຄູເປັນໄລຍະເວລາດົນນານ, ໄດ້ປະກອບຄຳຄິດ ຄຳເຫັນທີ່ເກັບກ່ຽວມາຈາກປະສົບການການ ຄົ້ນຄ້ວາອັນ ສຳຄັນຂອງຕົນເອງ. ສິ່ງທີ່ຈະຕ້ອງກ້າວໄປຢ່າງ ບໍ່ຍຸ່ນຍົງກໍ່ແມ່ນການປະກອບສ່ວນ ຈາກບັນຍາຊົນຜູ້ເຮັດວຽກເຄື່ອນໄຫວຊອກຫາວິທີແກ້ໄຂ ແລະ ນຳໃຊ້ຢ່າງເປັນເອກະລາດ. 'ຄວາມຄິດໃໝ່ໃນການພັດທະນາ' ດັ່ງຫົວຂໍ້ຂອງວາລະສານນີ້.

ຂ້າພະເຈົ້າຂໍຂອບໃຈນັກຂຽນທຸກຄົນທີ່ສົ່ງບົດຂຽນເຂົ້າຮ່ວມ ແລະ ຂໍວອຍພອນໃຫ້ປະສົບຜົນສຳເລັດໃນການເຮັດບົດຄົ້ນຄ້ວາໃນອະນາຄົດ. ຂໍໃຫ້ທຸກຄົນຈົ່ງສືບຕໍ່ໃນການມີສ່ວນຮ່ວມກັບ 'ຈຸດປະກາຍ'. ພວກເຮົາທຸກຄົນ ແລະ ການສົນທະນາແລກປ່ຽນທີ່ຊື່ສັດ ແລະ ຜ່ານພາກປະຕິບັດ ສາມາດສ້າງຄວາມ ປ່ຽນແປງໄດ້.

ຟິນ ເຣສເກນງຽນເຊັນ
ຜູ້ປະສານງານອົງການສະຫະປະຊາຊາດປະຈຳລາວ

ວິທີກວດກາແບບອະນຸຍາດໃຫ້ເບິ່ງບົດຮຽນປັບປຸງການຮຳຮຽນຂອງນັກຮຽນໃຫ້ດີຂຶ້ນ

ໂດຍ: ເພງຊຶ່ງ

"ຮຽນເອົາຄວາມຮູ້, ກວດກາ ຫຼື ສອບເສັງເອົາຄະແນນ" ເປັນທັດສະນະຄະດີ ຫຼື ຄຳ ເວົ້າກ່ຽວກັບການສຶກສາທີ່ສຳຄັນ. ມີນັກຮຽນຫຼາຍຄົນຄິດວ່າ ເຖິງຈະເອົາໃຈໃສ່ຮຽນປານໃດ ແຕ່ຖ້າໄດ້ຄະແນນໜ້ອຍກໍ່ຖືວ່າເປັນການທຸ່ມເທຮຽນໜັງສືຢ່າງບໍ່ຄຸ້ມຄ່າ. ດ້ວຍເຫດນັ້ນ ນັກຮຽນຈຳນວນຫຼວງຫຼາຍມັກເຮັດ ບົດສອບເສັງດ້ວຍການລັກກ່າຍເອົາເພື່ອໃຫ້ໄດ້ຄະແນນສູງ. ການທີ່ໄດ້ຄະແນນສູງ ແຕ່ຄວາມຮູ້ຄວາມສາມາດຂອງນັກຮຽນຫຼຸດໂຕນກັບຄະແນນທີ່ເຮັດໄດ້ ກໍ່ແມ່ນບົ່ງບອກເຖິງ ການກວດກາທີ່ຂາດຄຸນນະພາບ. ຜູ້ຂຽນໄດ້ລິເລີ່ມນຳໃຊ້ລະບົບກວດກາ ປະຈຳເດືອນແບບເປີດປຶ້ມ, ເຊິ່ງນັກຮຽນສາມາດສົນທະນາປຶກສາກັບໝູ່ ແລະ ເປີດປຶ້ມເບິ່ງ ໄດ້ໃນເວລາກວດກາ. ມັນແມ່ນວິທີທີ່ທ່ຽງທຳກ່ວາເກົ່າ ໃນການວັດແທກ ລະດັບຄວາມຮູ້ ແລະ ຄວາມສາມາດຂອງນັກຮຽນ, ກະຕຸ້ນໃຫ້ນັກຮຽນໄດ້ໃຊ້ຄວາມຄິດ, ພັດທະນາຕົວເອງທາງ ດ້ານການສຶກສາ, ແລະ ເຮັດໃຫ້ນັກຮຽນ ໃຫ້ຄວາມສຳຄັນຕໍ່ຄວາມຮູ້ ທີ່ໄດ້ຈາກການເຮັດບົດກວດກາສູງກວ່າຄະແນນທີ່ໄດ້ຮັບ.

ໃນສຶກສາໜຶ່ງ, ນັກຮຽນຕ້ອງໄດ້ທຳການສອບເສັງປະຈຳເດືອນໃນທຸກວິຊາ. ເປັນທີ່ສົນນິຖານໄດ້ວ່າ ການກວດກາແບບອັດປຶ້ມທີ່ນຳໃຊ້ໃນປັດຈຸບັນ, ເຊິ່ງນັກຮຽນບໍ່ໄດ້ຮັບອະນຸຍາດໃຫ້ເບິ່ງປຶ້ມຫລືຖາມໝູ່ໄດ້, ແມ່ນບົດໂອກາດໃຫ້ນັກຮຽນໄດ້ໃຊ້ຄວາມຄິດ. ມັນເປັນໄປໄດ້ວ່າພວກເຂົາເປັນວິທີການກວດກາແບບເກົ່າທີ່ພວກເຂົາຕ້ອງເລົ່າບົດຮຽນ ແລ້ວເອົາມາຂຽນຄືນໃສ່ບົດກວດກາ. ອີກສາເຫດໜຶ່ງ ກໍ່ອາດແມ່ນຍ້ອນນັກຮຽນສາມາດລັກກ່າຍກັນໄດ້ໃນເວລາກວດກາ ແລະ ສາມາດໄດ້ຄະແນນດີໄດ້ໂດຍການກ່າຍກັນ, ເຮັດໃຫ້ພວກເຂົາບໍ່ມີຄວາມຈຳເປັນທີ່ຕ້ອງເບິ່ງບົດຮຽນ.

ໄດ້ມີການໂຕ້ແຍ່ງໃນທີ່ນີ້ວ່າ ການກວດກາແບບເປີດປຶ້ມສາມາດສົ່ງເສີມໃຫ້ນັກຮຽນຕົ້ນຕົວ ແລະ ເຫັນຄວາມສຳຄັນຂອງການສຶກສາໃນການໃຫ້ຄວາມຮູ້.

ການກວດກາໃນແຕ່ລະທ້ອງຖິ່ນ ແຕ່ລະໂຮງຮຽນແຕກຕ່າງກັນຫຼາຍ. ໃນເຂດຕົວເມືອງ ແລະ ໂຮງຮຽນພາກເອກະຊົນ, ຄູ ແລະ ນັກຮຽນມີຄວາມເປັນເຈົ້າການຫຼາຍ ການກວດກາ ກໍ່ມີປະສິດທິພາບສູງພໍສົມຄວນ. ສ່ວນຢູ່ເຂດພູດອຍ ແລະ ຊົນນະບົດ ເຊິ່ງເປັນບ່ອນທີ່ວິທະຍາສາດ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີຢັ້ງຢືນສິ່ງອິດທິພົນໄປຮອດ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານກໍ່ຍັງບໍ່ທັນດີ, ການກວດກາແມ່ນບໍ່ມີປະສິດທິຜົນເທົ່າທີ່ຄວນ. ການກວດກາພຽງແຕ່ເຮັດເປັນພິທີ ພ້ອມທັງມີການລັກກ່າຍປຶ້ມ ແລະ ກ່າຍໝູ່ຫຼາຍທີ່ສຸດ. ຊຳບໍ່ໜ້າພາກສ່ວນບໍລິຫານ ກໍ່ຈື່ດເອົາຕົວເລກຜົນການກວດກາມາເປັນໂຕຊີ້ບອກ ຄຸນນະພາບການສຶກສາຂອງໂຮງຮຽນຕົນ. ເມື່ອເອົາຄວາມຮູ້ຄວາມສາມາດຂອງນັກຮຽນ ມາເຢືອງໃສ່ນິຍາມຂອງ "ຄຸນນະພາບການສຶກສາ" ແລ້ວ ຄວາມຫຼຸດໂຕນກັນແມ່ນປະກົດອອກຢ່າງຈະແຈ້ງ.

ຄວາມເປັນມາ

ພາຍຫຼັງການຝຶກອົບຮົມຄູສຶກສານິເທດຢູ່ວຽງຈັນ ແລະ ທີ່ມະຫາໂລມະຫາສາຣະຄາມ ຢູ່ປະເທດໄທ, ພື້ນຖານຄວາມຮູ້ອັນສຳຄັນທີ່ຂ້າພະເຈົ້າໄດ້ເກັບກຽມມາແມ່ນຄວາມເຂົ້າໃຈໃນ “ຄຸນນະພາບການສຶກສາ”, ເຊິ່ງແມ່ນການສຶກສາທີ່ສອນໃຫ້ນັກຮຽນສາມາດຄິດເປັນ, ເຮັດເປັນ ແລະ ແກ້ໄຂບັນຫາເປັນ.

ໃນສົກປີ 1997 - 1998 ໂຮງຮຽນມັດທະຍົມສົມບູນໄຊສົມບູນປະສົບບັນຫາຂາດເຂັ້ມຄູ ເຮັດໃຫ້ພະນັກງານຈາກພະແນກໄດ້ລົງໄປຊ່ວຍ ເຊິ່ງຂ້າພະເຈົ້າໄດ້ລົງໄປຊ່ວຍສອນວິຊາເຄມີຊັ້ນມໍ່ 5. ຂ້າພະເຈົ້າໄດ້ປະຕິເສດວິທີການກວດກາແບບເກົ່າ ເພາະຄິດວ່າການກວດກາແບບເກົ່າບໍ່ອາດມີປະສິດທິພາບເທົ່າ ທີ່ຄວນເມື່ອເອົາຄວາມໝາຍຂອງ “ຄຸນນະພາບການສຶກສາ” ມາເຍືອງໃສ່. ການຕັດສິນໃຈນຳໃຊ້ວິທີແບບໃໝ່ໃນການກວດກາຈຶ່ງໄດ້ເກີດຂຶ້ນ.

ວິທີການສຶກສາ

ວິທີກວດກາແບບເປີດບື້ມໄດ້ຖືກນຳໃຊ້. ໃນເວລາກວດການັກຮຽນໄດ້ຮັບອະນຸຍາດ ໃຫ້ເປີດບື້ມເບິ່ງບົດຮຽນໄດ້ໃນຍາມຈຳເປັນ. ວິທີການກວດກາແບບໃໝ່ແມ່ນໄດ້ຖືກນຳໃຊ້ກັບຫ້ອງມໍ່ 5/1, ທັງນີ້ການນຳໃຊ້ວິທີກວດກາແບບໃໝ່ແມ່ນໄດ້ຜ່ານການສະເໜີໃຫ້ນັກຮຽນຫ້ອງ ມໍ່ 5/1 ໄດ້ຮັບຮູ້ກ່ອນ ແລະທຸກຄົນກໍ່ເຫັນດີ ແລະຕົກລົງ. ສ່ວນ ຫ້ອງມໍ່ 5/2 ແມ່ນນຳໃຊ້ ວິທີກວດກາແບບປິດບື້ມເພື່ອທຳການສົມທຽບແລະ ປະເມີນຜົນ. ເງື່ອນໄຂຂອງການນຳໃຊ້ບົດກວດກາແບບໃໝ່ລວມມີ:

- ບົດກວດກາຂອງຫ້ອງມໍ່ 5/1 ແມ່ນຍາກກວ່າຂອງ ມໍ່ 5 / 2 ໃນລະດັບໜຶ່ງ.
- ນັກຮຽນຫ້ອງ ມໍ່ 5/1 ສາມາດປຶກສາຫາລື ແລະ ກ່າຍໝູ່ໄດ້ໃນລະດັບອັນເໝາະສົມເທົ່ານັ້ນ.
- ການກວດໃຫ້ຄະແນນແມ່ນເຄັ່ງຄັດ, ນັກຮຽນແກ້ຖືກຮອດບ່ອນໃດ ແມ່ນ ຈະໄດ້ຄະ ແນນຮອດບ່ອນນັ້ນ.

ຜົນການສຶກສາ

ພາຍຫຼັງການຕິດຕາມ ແລະ ບັນທຶກຢ່າງໃກ້ຊິດ, ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບການຮຳຮຽນ ແລະ ຜົນການກວດກາຂອງທັງສອງຫ້ອງຮຽນມີດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

ຫ້ອງມໍ່ 5/1

- ຄະແນນລວມຂອງຫ້ອງແມ່ນຕ່ຳ ຖ້າສົມທຽບໃສ່ຫ້ອງ ມໍ່ 5/2;
- ຜູ້ໄດ້ຄະແນນສູງແມ່ນມີໜ້ອຍ (ຄະແນນສູງສຸດແມ່ນ 8 ຈາກຄະແນນເຕັມ 10), ຜູ້ໄດ້ຄະແນນ 0 ແມ່ນມີໜ້ອຍເຊັ່ນດຽວກັນ, ນັກຮຽນສ່ວນຫລາຍແມ່ນໄດ້ຄະແນນ 4 - 5;
- ນັກຮຽນຕອບ ແລະ ແກ້ບົດກວດກາໄດ້ເທົ່າໃດກໍ່ສາມາດຕອບປາກເປົ່າ ຫລື ຂຶ້ນແກ້ ຢູ່ກະດານໄດ້ໃນປະລິມານດຽວກັນ;
- ການແກ້ບັນຫາໃນບົດກວດກາແມ່ນໄວ, ຕໍ່ເນື່ອງ ແລະ ລະອຽດ. ມີບາງເທື່ອທີ່ນັກຮຽນນຳໃຊ້

- ຄວາມຮູ້ ນອກບົດຮຽນທີ່ສອນມາໃຊ້ໃນການແກ້ບົດກວດກາ;
- ໂຕໜັງສືໃນບົດກວດກາງາມ ແລະ ສະອາດ;
- ນັກຮຽນມາຖາມບົດຮຽນສະເລ່ຍ 19 ຄັ້ງຕໍ່ເດືອນ. ນັກຮຽນທີ່ມາຖາມບົດຮຽນມີທັງຜູ້ຮຽນເກັ່ງ, ປານກາງ ແລະ ອ່ອນ;
- ພວກເຂົາສົນໃຈ ວິທີຫາທາງແກ້ໂຈດບັນຫາເປັນສ່ວນໃຫຍ່, ຮອງລົງມາແມ່ນວິທີຕີລາຄາບົດເຝິກ ຫັດ. ນອກຈາກນັ້ນ ເຂົາເຈົ້າຍັງສົນໃຈ ແລະ ຢາກຮູ້ສິ່ງອື່ນທີ່ຢູ່ນອກບົດຮຽນຕື່ມອີກ;
- ຈຳນວນນັກຮຽນທີ່ຈ້າງຮຽນຕື່ມນອກໂຮງຮຽນເພີ່ມຈາກ 0 ຫາ 12 ຄົນຕໍ່ເດືອນ;
- ນັກຮຽນຂໍຢືມປົ່ມໃດໜຶ່ງໄປອ່ານ ຫລື ຄົ້ນຄ້ວາ 7 ຄັ້ງ;
- ການຟັງຄູ ແລະ ການສົນທະນາກັບຄູເພີ່ມຂຶ້ນໃນຊົ່ວໂມງຮຽນ ແລະ ການຈິດບົດຮຽນ ກໍ່ລະອຽດຂຶ້ນ.

ຫ້ອງມໍ 5/2

- ຄະແນນລວມຂອງຫ້ອງສູງ;
- ຈຳນວນນັກຮຽນຜູ້ໄດ້ຄະແນນສູງ, ກາງ ແລະ ຕ່ຳແມ່ນຂ້ອນຂ້າງສະເໝີກັນ. ຄະແນນ ຕ່ຳສຸດ ແມ່ນ 2;
- ນັກຮຽນຫລາຍຄົນບໍ່ສາມາດຕອບປາກເປົ່າ ຫລື ຂັ້ນກະດານແກ້ໄດ້ຄັ້ງທີ່ຂຽນໄວ້ ໃນບົດກວດກາ ຂອງຕົນ;
- ການແກ້ໄຂບັນຫາໃນບົດກວດກາແມ່ນມີລັກສະນະຜິວເຜີນ, ຊັກຊ້າ, ບໍ່ຕໍ່ເນື່ອງ ແລະ ຢູ່ໃນຂອບ ເຂດທີ່ໄດ້ຮຽນ. ມີບາງບົດກວດກາທີ່ນັກຮຽນຂຽນພຽງແຕ່ຄຳຕອບ ແລະ ບາງບົດກວດກາທີ່ ນັກຮຽນນຳໃຊ້ວິທີແກ້ແບບເລັ່ງລັດເກີນໄປ;
- ໂຕໜັງສືໃນບົດກວດກາເຂົ້າໃຈຍາກ ແລະ ເປັນອ່ອນ;
- ນັກຮຽນມາຖາມບົດຮຽນ ສະເລ່ຍ 5 ຄັ້ງຕໍ່ເດືອນ ເຊິ່ງຜູ້ທີ່ມາຖາມແມ່ນຜູ້ທີ່ຮຽນຂ້ອງຂ້າງເກັ່ງ;
- ພວກເຂົາມາຖາມຂໍໃຫ້ຄູແກ້ບົດເຝິກຫັດບາງບົດໃຫ້, ອະທິບາຍບົດຮຽນໃຫ້ ແລະ ບໍ່ສົນໃຈຖາມ ອື່ນອີ່ນ;
- ຈຳນວນນັກຮຽນທີ່ຈ້າງຮຽນຕື່ມນອກໂຮງຮຽນເພີ່ມຈາກ 0 ຫາ 5 ຄົນຕໍ່ເດືອນ;
- ນັກຮຽນຂໍຢືມປົ່ມໃດໜຶ່ງໄປອ່ານ ຫລື ຄົ້ນຄ້ວາ 3 ຄັ້ງ;
- ນັກຮຽນບໍ່ມັກຖາມ ຫລື ຕອບຄຳຖາມຄູໃນຊົ່ວໂມງຮຽນ. ການຈິດກ່າຍບົດຮຽນກໍ່ບໍ່ຄົບຖ້ວນ ແລະ ບໍ່ລະອຽດດີ.

ການວິໄຈ

ຜົນກວດກາຂອງນັກຮຽນທັງສອງຫ້ອງເປັນທີ່ສັງເກດໄດ້ວ່າ ມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນຢ່າງຈະແຈ້ງ. ການວິໄຈຫ້ອງມໍ 5/1, ເຊິ່ງໄດ້ນຳໃຊ້ການກວດກາແບບເປີດປື້ມ, ໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່ານັກຮຽນ ໄດ້ຄະແນນລວມຕ່ຳເພາະຫົວຂໍ້ສອບເສັງທີ່ຍາກຂຶ້ນ. ເພາະຫົວບົດກວດກາຍາກຂຶ້ນ ເຮັດໃຫ້ຜູ້ອ່ອນບໍ່ ສາມາດກ່າຍຜູ້ເກັ່ງໄດ້ງ່າຍ ເທົ່າເວລາໃຊ້ຫົວບົດກວດກາງ່າຍ. ພ້ອມກັນນັ້ນ ການໃຫ້ຄະແນນ ແມ່ນເຄັ່ງຄັດຂຶ້ນ, ຫລຸດຜ່ອນການອະນຸໂລມ ເຮັດໃຫ້ສາມາດຈັດລະດັບນັກຮຽນຕາມຄວາມ ສາມາດໄດ້.

ນັກຮຽນເກັ່ງແທ້ແມ່ນມີຈຳນວນໜ້ອຍ, ນັກຮຽນສ່ວນຫລາຍແມ່ນຢູ່ໃນລະດັບກາງ ຫາ ອ່ອນ, ນັກຮຽນ ຜູ້ບໍ່ຮູ້ຫຍັງເລີຍກໍ່ມີ ແຕ່ຈຳນວນໜ້ອຍ. ຄະແນນທີ່ໄດ້ຈາກບົດກວດກາແມ່ນຄະແນນ ທີ່ໄດ້ຈາກຄວາມ ຮູ້ ແລະ ຄວາມສາມາດຂອງນັກຮຽນແທ້, ເຊິ່ງເປັນໄປບໍ່ໄດ້ໃນຫ້ອງຮຽນທີ່ນັກຮຽນຍັງລັກກ່າຍກັນຢູ່. ມັນສາມາດພິສູດໄດ້ຈາກ ຄວາມສາມາດໃນການຕອບປາກເປົ່າ ຫລື ໄປແກ້ຢູ່ກະດານ ຈຶ່ງໃກ້ຄຽງກັບ ຄວາມສາມາດໃນການແກ້ບົດກວດກາ .

ນັກຮຽນຫ້ອງ ມໍ 5/1 ມີຄວາມເຂົ້າໃຈໃນບົດຮຽນລະອຽດເລິກເຊິ່ງກ່ວາ, ເຊິ່ງຄວາມຮູ້ຫລາຍອັນ ຂອງເຂົາເຈົ້າແມ່ນໄດ້ມາຈາກການຄົ້ນຄ້ວາ ແລະ ຊອກຮູ້ຈາກທາງນອກ. ດັ່ງນັ້ນ ພວກເຂົາຈຶ່ງເຮັດ ບົດກວດກາໄດ້ດີ ແລະ ສາມາດນຳໃຊ້ຄວາມຮູ້ທີ່ບໍ່ໄດ້ສອນໃນຫ້ອງຮຽນມາແກ້ບົດກວດກາ. ນອກຈາກນັ້ນ, ນັກຮຽນເຂົ້າໃຈດີວ່າ ການກວດກາແບບອະນຸຍາດໃຫ້ເບິ່ງບົດຮຽນໄດ້ ແມ່ນບໍ່ແນ ໃສ່ການກ່າຍບົດຮຽນໃສ່ບົດກວດກາ ແຕ່ຫາກແນໃສ່ການສະແດງໃຫ້ເຫັນ ເຖິງຄວາມເຂົ້າໃຈຂອງ ນັກຮຽນທີ່ມີຕໍ່ບົດຮຽນ ແລະ ນຳໃຊ້ຄວາມເຂົ້າໃຈດັ່ງກ່າວມາແກ້ບົດກວດກາ; ພວກເຂົາຈຶ່ງແກ້ ບົດກວດກາຢ່າງລະອຽດເພື່ອສະແດງໃຫ້ຄູ່ຜູ້ກວດເຫັນເຖິງລະດັບຄວາມຮູ້ ແລະ ຄວາມເຂົ້າໃຈຕໍ່ ບົດຮຽນຂອງເຂົາເຈົ້າ

ໂຕໜຶ່ງສີຂອງນັກຮຽນງາມ ແລະ ສະອາດຍ້ອນເຂົາເຈົ້າເຊື່ອໃນຄວາມສາມາດແກ້ບົດກວດກາ ໄດ້ຢ່າງຖືກຕ້ອງ. ພວກເຂົາຮູ້ດີວ່າການກ່າຍອຸດຕະລຸດຈາກທາງອື່ນ ບໍ່ສາມາດຕື່ມຄະແນນ ໃຫ້ຕົນເອງໄດ້, ການແກ້ບົດກວດກາຈຶ່ງເປັນໄປເທື່ອລະກ້າວ ແລະ ຄວາມຟ້າວຝັ່ງກໍ່ຫລຸດຜ່ອນລົງ.

ນັກຮຽນທຸກປະເພດບໍ່ວ່ານັກຮຽນເກັ່ງ ຫລື ອ່ອນລ້ວນແຕ່ມີຄວາມຝັກໄຝ່ຢາກຮຽນ ເປັນພື້ນຖານ ຢູ່ແລ້ວ. ເມື່ອມີຂໍ້ຈຳກັດຂອງເວລາບວກກັບຫົວບົດທີ່ຍາກຂຶ້ນ ການກ່າຍໝູ່ກໍ່ເປັນໄປໄດ້ຍາກ ເຮັດໃຫ້ພວກເຂົາຖອດຖອນໄດ້ວ່າ ຕ້ອງມີຄວາມເຂົ້າໃຈໃນບົດຮຽນ ຢ່າງເຖິງຖອງຈຶ່ງຈະເຮັດບົດກວດ ກາໄດ້. ຄວາມຕ້ອງການທີ່ຈະເຂົ້າໃຈຕໍ່ບົດຮຽນເຮັດໃຫ້ນັກຮຽນມີຄວາມກ້າ ທີ່ຈະຖາມອາຈານ ໃນສິ່ງທີ່ຕົນບໍ່ເຂົ້າໃຈ. ພວກເຂົາຮັບຮູ້ດີວ່າພວກເຂົາຕ້ອງຮູ້ຈັກວິທີຕອບຄຳຖາມ ແລະ ຮູ້ຈັກນຳໃຊ້ ບົດຮຽນທີ່ຮຽນມາເຂົ້າໃນການເຮັດບົດກວດກາເຊິ່ງແຕກຕ່າງຈາກບົດຮຽນ ແລະ ຍາກຂຶ້ນກ່ວາ ເກົ່າເລັກນ້ອຍ ແທນທີ່ຈະຖາມພຽງແຕ່ໃຫ້ອາຈານແກ້ບົດໂຈດໃຫ້ເບິ່ງ.

ດັ່ງທີ່ໄດ້ກ່າວມາມາຂ້າງເທິງ, ນັກຮຽນມີຄວາມສະແຫວງຫາຄວາມຮູ້ທີ່ບໍ່ມີຢູ່ໃນການສົດສອນໃນຫ້ອງ ຮຽນເພີ່ມເຕີມ. ເພື່ອຕອບສະໜອງກັບຄວາມຕ້ອງການຂອງນັກຮຽນທີ່ຈະມີຄວາມຮູ້ເພີ່ມເຕີມ ການ ຮຳຮຽນໃນຫ້ອງຮຽນຢ່າງດຽວອາດບໍ່ພຽງພໍ, ນັກຮຽນຈຶ່ງຈ້າງຮຽນເພີ່ມນອກໂມງໂຮງຮຽນ. ການຊອກຫາຕຳລາອ່ານກໍ່ເປັນອີກວິທີໜຶ່ງ ທີ່ນັກຮຽນປະຕິບັດເພື່ອຕອບສະໜອງ ຄວາມຕ້ອງການ ຂອງພວກເຂົາ. ນັກຮຽນຫ້ອງ ມໍ 5/1 ມີຄວາມຮັບຮູ້ວ່າບົດກວດກາຂອງເຂົາຈະຍາກຂຶ້ນ, ພວກເຂົາກໍ່ມີ ຄວາມຕັ້ງໃຈໃນການຮຽນ, ຟັງ ແລະ ສົນທະນານຳອາຈານ. ພ້ອມນັ້ນພວກເຂົາຮູ້ດີວ່າສິ່ງ ທີ່ສຳຄັນອີກ ຢ່າງໜຶ່ງ ໃນການກວດກາແບບອະນຸຍາດໃຫ້ເປີດເບິ່ງ ບົດຮຽນກໍ່ຄືບື້ມບົດຮຽນ ຂອງເຂົາ ເຈົ້າ, ດັ່ງນັ້ນ ພວກເຂົາຈຶ່ງຕັ້ງໃຈຈົດບັນທຶກເອົາຂໍ້ມູນ ການສົນທະນານຳຄູ ແລະ ບົດຮຽນໄວ້ຢ່າງ ລະອຽດເພື່ອການ ສະດວກໃນການນຳໃຊ້ໃນເວລາກວດກາ.

ການກວດກາແມ່ນບໍ່ແນ່ໃສ່ການກ່າຍບົດຮຽນໃສ່ບົດກວດກາ
ແຕ່ຫາກແນ່ໃສ່ການສະແດງໃຫ້
ເຫັນເຖິງຄວາມເຂົ້າໃຈຂອງນັກຮຽນທີ່ມີຕໍ່ບົດຮຽນ ແລະ
ນຳໃຊ້ຄວາມເຂົ້າໃຈດັ່ງກ່າວມາກແກ້ບົດກວດກາ

ການສົນທະນາ

ຈຸດເປົ້າໝາຍຂອງການກວດກາ

ຈາກປະສົບການ, ການກວດກາມີວັດຖຸປະສົງຫຼັກ 3 ຢ່າງຄື :

- ວັດປະເມີນຜົນຄວາມຮູ້ຄວາມສາມາດ ຂອງນັກຮຽນ, ເຊິ່ງກໍ່ຈະຊ່ວຍໃຫ້ຄູອາຈານ ປະເມີນການສິດສອນຂອງຕົນເອງ ພາຍຫລັງຂະບວນການ ການສິດສອນໄດ້ສິ້ນສຸດລົງ.
- ຕັກເຕືອນ ແລະ ສົ່ງເສີມໃຫ້ຜູ້ສອນ ແລະ ຜູ້ຮຽນ ຕັ້ງໜ້າເຮັດໜ້າທີ່ຂອງຕົນໃຫ້ດີຂຶ້ນເລື້ອຍໆ.
- ເປັນບ່ອນອົງທີ່ແນ່ນອນ ແລະ ທ່ຽງທຳສຳລັບການຈັດລະດັບປະເພດຜົນງານທີ່ໄດ້ ມາຈາກການສິດສອນຂອງຄູ ແລະ ການຮຽນຂອງນັກຮຽນ.

ເຫັນໄດ້ວ່າຈຸດປະສົງຫລັກຂອງການກວດກາ ແມ່ນເພື່ອພັດທະນາຕົວນັກຮຽນ ແລະ ຄູ. ແຕ່ການກວດກາແບບອັດປັ້ມ ແມ່ນເຮັດໃຫ້ນັກຮຽນແລ່ນນຳຄະແນນ ແທນທີ່ຈະແລ່ນນຳການ ຊອກຫາຄວາມຮູ້. ການກວດກາໂດຍທີ່ນັກຮຽນໄດ້ຮັບອະນຸຍາດໃຫ້ເປີດເບິ່ງບົດຮຽນ ແມ່ນເປີດ ໂອກາດໃຫ້ນັກຮຽນໄດ້ໃຊ້ຄວາມຄິດ ແລະ ຮູ້ຈັກຄິດແບບມີເຫດຜົນ. ສິ່ງທີ່ພວກເຂົາຈະໄດ້ຈາກການ ໃຊ້ຄວາມຄິດແມ່ນຄວາມຮູ້ - ເຊິ່ງພວກເຂົາຈະຮູ້ເຖິງຄຸນຄ່າຂອງມັນຢ່າງແທ້ຈິງ ເພາະມັນເປັນສິ່ງທີ່ໄດ້ມາດ້ວຍຕົວຂອງພວກເຂົາເອງ.

ບົດບາດຂອງການກວດກາແບບອະນຸຍາດໃຫ້ເບິ່ງບົດຮຽນຕໍ່ປະສິດທິພາບໃນການຮຳຮຽນ

ການກວດກາແບບອະນຸຍາດໃຫ້ເປີດເບິ່ງບົດຮຽນມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງອັນເລິກເຊິ່ງ ແລະ ສາມາດມີບົດບາດອັນສຳຄັນຕໍ່ປະສິດທິພາບຂອງການຮຳຮຽນ. ສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ບົດບາດດັ່ງກ່າວ ສາມາດນຳສະເໜີໂດຍໃຊ້ເຫດຜົນດ້ານຈິດຕະວິທະຍາ, ຄວາມກົດດັນ ແລະ ການຮຳຮຽນ, ທິດສະດີຈິດພິຊິກສາດ ແລະ ປັດຊະຍາການດຳລົງຊີວິດ.

ຈິດຕະວິທະຍາສຳລັບການສອນ

ທິດສະດີຈິດຕະວິທະຍາ ຂອງລາວກ່າວໄວ້ວ່າ ຮຽນໄດ້ດີ ແມ່ນຍາມຢາກຮຽນ (Faculty of Education, 2001) ເວລາທີ່ນັກຮຽນຕ້ອງການແກ້ບົດກວດກາໂດຍນຳໃຊ້ບົດຮຽນ, ການເບິ່ງບົດຮຽນ ຈຶ່ງກາຍເປັນຄວາມຕ້ອງການສູງສຸດຂອງເຂົາເຈົ້າ. ໃນເວລາເປີດເບິ່ງບົດຮຽນ ພວກເຂົາ

ກໍ່ຈະກ່າຍເອົາອັນງ່າຍ ແລະ ຄົ້ນຄວ້າເອົາອັນຍາກ. ຜົນທີ່ໄດ້ຮັບກໍ່ແມ່ນເຂົ້າໄດ້ໃຊ້ຄວາມຄິດ ແລະ ອາດໄດ້ຄວາມຮູ້ເພີ່ມເຕີມ ຫລັງຈາກນັ້ນກໍ່ສາມາດສາມາດນຳໃຊ້ຄວາມຮູ້ດັ່ງກ່າວ ເຂົ້າໃນການແກ້ບັນຫາບົດໂຈດ, ເຊິ່ງແຕກຕ່າງ ແລະ ຍາກກ່ວາບົດຮຽນທີ່ໄດ້ຮຽນມາ .

ຄວາມກົດດັນ ແລະ ຄວາມສາມາດໃນການຮຳຮຽນ

ຄວາມກົດດັນສາມາດສົ່ງຜົນກະທົບ ດ້ານລົບຕໍ່ຄວາມສາມາດໃນການຮຳຮຽນຂອງນັກຮຽນ: ຖ້ານັກຮຽນໄດ້ຮັບຄວາມກົດດັນຫລາຍ, ຄວາມສາມາດໃນການຮຳຮຽນ ຂອງເຂົາເຈົ້າກໍ່ອາດ ຈະຫລຸດລົງ. ການກວດກາແບບບົດບົ້ມ ບັງຄັບ ໃຫ້ນັກຮຽນຮຽນໜັງສື ແລະ ກົດດັນພວກເຂົາ ເພາະພວກເຂົາຄິດວ່າພວກເຂົາຕ້ອງໄດ້ຄະແນນສູງ. ໃນອີກດ້າງໜຶ່ງ, ການກວດກາແບບເປີດບົ້ມ ສົ່ງເສີມ ໃຫ້ນັກຮຽນຮຽນໜັງສື ແລະ ເນັ້ນໜັກໃສ່ໃຫ້ນັກຮຽນໄດ້ຮັບຄວາມຮູ້ແທນທີ່ຈະແມ່ນຄະແນນ ຈາກການກວດກາ. ການທີ່ບັງຄັບໃຫ້ນັກຮຽນແທນທີ່ຈະຊຸກຍູ້ຢ່າງຖືກຕ້ອງ ແມ່ນບໍ່ສ້າງສັນ ແລະ ບໍ່ດີຕໍ່ສຸຂະພາບ. ການທີ່ອະນຸຍາດໃຫ້ເບິ່ງບົດຮຽນ ໄດ້ໃນລະດັບໜຶ່ງໃນຍາມກວດກາ ແມ່ນຈະຊ່ວຍຫລຸດຜ່ອນ ຄວາມກົດດັນ ຂອງນັກຮຽນ ພ້ອມທັງເປັນການຊຸກຍູ້ໃຫ້ນັກຮຽນໄດ້ໃຊ້ຄວາມຄິດຢ່າງມີປະສິດ ຕິພາບ ແລະ ໃຊ້ສະໝອງຢ່າງເປັນປະໂຫຍດອີກດ້ວຍ.

ທິດສະດີພິຊິກສາດ

ທິດສະດີພະລັງງານຄວາມຮ້ອນໃນເຄື່ອງຈັກ ໄດ້ຖືກກ່າວໄວ້ວ່າ ພະລັງງານຄວາມຮ້ອນຢິ່ງເສຍໄປຫລາຍ ເທົ່າໃດ ປະສິດທິພາບຂອງເຄື່ອງຈັກຍິ່ງຕ່ຳລົງເທົ່ານັ້ນ (SinOi and team, 2003). ທິດສະດີນີ້ສາມາດໝູນໃຊ້ເຂົ້າໃນການເຮັດວຽກຂອງສະໝອງມະນຸດ. ຖ້າຫາກເຮົາຈຳກັດພະນັກງານ ຜູ້ໜຶ່ງບໍ່ໃຫ້ເຂົານຳໃຊ້ຄູ່ມືເວລາເຮັດວຽກ, ພະລັງງານສະໝອງຂອງເຂົາທີ່ວ່າຕ້ອງຈ່າຍໄປກໍ່ເພີ່ມຂຶ້ນ. ພະລັງງານດັ່ງກ່າວຖືກນຳໄປໃຊ້ເພື່ອເຮັດ 3 ໜ້າທີ່ຄື:

- ໃຊ້ທົບທວນບົດຮຽນ ຫລື ຂໍ້ມູນທີ່ຢູ່ໃນຄູ່ມືຄືນ ແລ້ວຈື່ເອົາບົດຮຽນ ຫລື ຂໍ້ມູນນັ້ນໄວ້.
- ໃຊ້ຄິດຫາແນວທາງທີ່ຈະນຳໃຊ້ບົດຮຽນ.
- ໃຊ້ນຳໃຊ້ບົດຮຽນ ຫລື ຂໍ້ມູນເຂົ້າໃນການປະຕິບັດວຽກງານຕົວຈິງ.

ໜ້າທີ່ທຳອິດສາມາດທົດແທນດ້ວຍການນຳໃຊ້ຄູ່ມື. ການມີຄູ່ມືແຕ່ບໍ່ໃຊ້ເປັນການເພີ່ມວຽກງານໃຫ້ສະໝອງ ແລະ ຜົນທີ່ຕິດຕາມມາກໍ່ອາດຈະບໍ່ດີ ເຊັ່ນ ຄວາມຊັກຊ້າ, ຄວາມສັບສົນ, ຄວາມບໍ່ລະອຽດ, ຂໍ້ຜິດພາດ ແລະ ຄວາມອິດເມື່ອຍ ໃນການເຮັດວຽກງານ. ເມື່ອປຽບທຽບໃສ່ນັກຮຽນແລ້ວ, ການທີ່ບໍ່ໃຫ້ນັກຮຽນເປີດເບິ່ງບົດຮຽນ ເວລາກວດກາກໍ່ປຽບສະເໝືອນ ດັ່ງການໃຫ້ນັກຮຽນ ໃຊ້ພະລັງງານ ສະໝອງຢ່າງສົມເບື້ອງ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ການທີ່ອະນຸຍາດໃຫ້ນັກຮຽນ ເປີດເບິ່ງບົດຮຽນກໍ່ບໍ່ໄດ້ຫຍາຍຄວາມວ່ານັກຮຽນບໍ່ຕ້ອງໃຊ້ຄວາມຄິດເລີຍ. ໃນຄວາມເປັນຈິງແລ້ວ, ມັນເປັນການຊຸກຍູ້ໃຫ້ນັກຮຽນໄດ້ໃຊ້ຄວາມຄິດຊອກຫາທາງໝູນໃຊ້ບົດຮຽນເຂົ້າໃນການແກ້ບົດກວດກາ ແທນທີ່ການໃຊ້ພະລັງງານສະໝອງເພື່ອການທ່ອງຈຳແບບນົກແກ້ວພຽງຢ່າງດຽວ.

ບັດຊະຍາການດຳລົງຊີວິດ

Rohn (2004) ນັກທຸລະກິດ ແລະ ນັກຄິດເຄີຍຂຽນໄວ້ວ່າ: “ເຈົ້າຈະຄົ້ນພົບຄວາມຮູ້ໃໝ່

ເມື່ອຈຳຕ້ອງແກ້ບັນຫາ” ນັ້ນກໍ່ໝາຍຄວາມວ່າ ເມື່ອຄົນເຮົາປະເຊີນກັບບັນຫາໃດໜຶ່ງໃນຊີວິດ, ຄົນຜູ້ນັ້ນຈະທົບທວນເຖິງຄວາມຮູ້ຕ່າງໆ ທີ່ເຂົາຮູ້ເພື່ອນຳໃຊ້ໄປແກ້ໄຂບັນຫາທີ່ພວມປະສົບ. ເມື່ອຄວາມຮູ້ທີ່ມີບໍ່ອາດນຳໄປສູ່ການແກ້ບັນຫາ, ພວກເຂົາກໍ່ຈະບໍ່ຍອມຈຳນົນ ແຕ່ຈະໄປສະແຫວງຫາຄວາມຮູ້ໃໝ່ເພື່ອນຳຕົນໄປສູ່ທາງອອກຂອງບັນຫາ. ຊີວິດຂອງນັກຮຽນກໍ່ເຊັ່ນດຽວກັນ, ການສອບເສັງກວດກາກໍ່ປຽບສະເໝືອນການທີ່ມີບັນຫາມາຕັ້ງຢູ່ຕໍ່ໜ້າ ແລະ ພວກເຂົາ ກໍ່ມີຄວາມຈຳເປັນທີ່ຈະຕ້ອງແກ້ໄຂມັນໃນທຸກໆເດືອນ. ພວກເຂົາຈະນຳໃຊ້ຄວາມຮູ້ທຸກຢ່າງທີ່ຮຽນມາ, ຫລືໃນຫລາຍກໍ່ລະນີ ພວກເຂົາກໍ່ພະຍາຍາມຊອກຫາເອົາຄວາມຮູ້ໃໝ່ໆມາໃຊ້ແກ້ບົດກວດກາ. ການດຳເນີນການໄປແນວນັ້ນ ແມ່ນຊ່ວຍເສີມສ້າງໃຫ້ເຂົາໃຊ້ຄວາມຄິດ ແລະ ຜັກດັນດັນໃຫ້ຄົ້ນຄ້ວາຊອກຫາຄວາມຮູ້ໃໝ່ຕື່ມ .

ພັດທະນານັກຮຽນ ແລະ ຄູ

ນັກຮຽນ

ນັກຮຽນ ຈະໄດ້ຮັບການເຝິກຝົນຫຼັກລອມໃຫ້ມີຄຸນສົມບັດໃນຫລາຍດ້ານ ເຊິ່ງມີດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້ :

ຄວາມດຸໝິ່ນ ພາກພຽນ ແລະ ຫ້າວຫັນ

ການທີ່ຈະຜ່ານການກວດກາແບບນີ້ ແມ່ນຕ້ອງອາໄສຄວາມດຸໝິ່ນຂະຫຍັນພຽນ ຮຽນໜັງສືດ້ວຍຕົນເອງ. ດັ່ງນັ້ນ, ນັກຮຽນຈະຖືກເຝິກຝົນໃຫ້ຕັ້ງໃຈຮຽນ ເພື່ອກະກຽມສຳລັບການກວດກາ. ການຕັ້ງໃຈຮຽນ ກໍ່ໝາຍເຖິງການຕັ້ງໃຈຟັງ, ເບິ່ງ, ຖາມ, ຕອບ ນຳຄູອາຈານ ແລະ ຈິດກ່າຍບົດຮຽນຢ່າງລະອຽດ. ສິ່ງເຫຼົ່ານັ້ນເສີມສ້າງໃຫ້ນັກຮຽນຮຳຮຽນຢ່າງຫ້າວຫັນ ແທນທີ່ການຮຳຮຽນແບບຟັງຄູເວົ້າພຽງຢ່າງດຽວ.

ຄວາມເປັນເຈົ້າການຕົນເອງ

ເຖິງຈະຖືກອະນຸຍາດໃຫ້ປຶກສາ ຫລື ກ່າຍໝູ່ໄດ້ໃນລະດັບໜຶ່ງ ແຕ່ກໍ່ບໍ່ຊ່ວຍໄດ້ຫລາຍພໍປານໃດ ເພາະຂໍ້ຈຳກັດຂອງເວລາ. ດັ່ງນັ້ນ, ນັກຮຽນຈະໄດ້ຮຽນຮູ້ການເພິ່ງຕົນເອງ ແລະ ນຳໃຊ້ຄວມສາມາດຂອງຕົນເອງ.

ຄວາມອິດທົນ

ເພື່ອປັບຕົວໃຫ້ເຂົ້າກັບການກວດກາແບບໃໝ່, ນັກຮຽນຈຳຕ້ອງມີການປ່ຽນແປງ ແບບການຮຳຮຽນ ເຊິ່ງຮຽກຮອງໃຫ້ເຂົາ ຕ້ອງຕັ້ງໃຈຮຽນຂຶ້ນ. ການປ່ຽນແປງດັ່ງກ່າວແມ່ນຍາກ ແລະ ອາໄສຄວາມອິດທົນສູງ. ດັ່ງນັ້ນ, ໃນເວລາທີ່ນັກຮຽນທຳການປັບຕົວ ໃຫ້ສົ່ງເຄີຍກັບການກວດກາແບບໃໝ່ ພວກເຂົາກໍ່ຖືກເຝິກແອບ ໃຫ້ມີຄວາມອິດທົນໄປພ້ອມໆກັນ.

ຮູ້ຕົນເອງ

ການກວດກາແບບໃໝ່ນີ້ແມ່ນເປີດເຜີຍໃຫ້ເຫັນ ເຖິງຄວາມສາມາດອັນແທ້ຈິງ, ຄວາມສູ້ທົນ ແລະ ການກະກຽມຂອງນັກຮຽນ ໂດຍສະແດງອອກຢູ່ຄະແນນຂອງບົດກວດກາ ເພາະການກ່າຍໝູ່ແມ່ນໃຊ້ບໍ່ໄດ້ຜົນກັບບົດກວດກາປະເພດນີ້. ສິ່ງນັ້ນເຮັດໃຫ້ນັກຮຽນຮັບຮູ້ ແລະ ຮັບຄວາມເປັນຈິງ

ໃນຄວາມສາມາດຂອງຕົນ, ເຊິ່ງອາດນຳໄປສູ່ການພັດທະນາຕົວເອງໃນການສອບເສັງຄັ້ງຕໍ່ໄປ. ພ້ອມກັນນັ້ນ, ແນວຄິດເກົ່າທີ່ເຄີຍມີຢູ່ວ່າ ຍ້ອນຕົນສະຫລາດ ຈຶ່ງສາມາດກ່າຍໄດ້ ກໍ່ຈະປ່ຽນໄປເພາະ ນັກຮຽນທຸກຄົນມີສິດເທົ່າທຽມກັນໃນການຖາມໝູ່ ແລະ ກໍ່ສາມາດເຮັດໄດ້ທຽງເລັກນ້ອຍ ເພາະການ ເວນຍາມຂອງຄູ.

ຄວາມນັບຖື

ນັກຮຽນສາມາດຮຽນຮູ້ທີ່ຈະມີຄວາມນັບ ຖືຕໍ່ຄວາມເປັນທຳຂອງບົດກວດກາ ເພາະມັນນອນຢູ່ ໃນລະດັບທີ່ເໝາະສົມກັບນັກຮຽນໂດຍລວມ: ຍາກກ່ວາ ແລະ ແຕກຕ່າງກັບບົດຕົວຢ່າງທຽງ ເລັກນ້ອຍ. ພວກເຂົາຍັງຈະນັບຖືບົດກວດກາວ່າ ເປັນພາຫະນະໃນການນຳສົ່ງຄວາມຮູ້ບໍ່ແມ່ນນຳສົ່ງ ຄະແນນ. ນອກເໜືອຈາກນັ້ນ, ນັກຮຽນຜູ້ອ່ອນກໍ່ຈະໃຫ້ຄວາມນັບຖືຕໍ່ ນັກຮຽນຜູ້ຮຽນ ເກັ່ງ ກໍ່ຄືຕໍ່ຄວາມ ສາມາດແລະຄວາມດຸໝັ່ນອັນແທ້ຈິງຂອງເຂົາ.

---

*ເມື່ອນຳໃຊ້ການກວດກາແບບໃໝ່ ທີ່ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ນັກຮຽນຕ້ອງຕັ້ງໃຈຮຽນຂຶ້ນຕື່ມ,
ຄູກໍ່ຕ້ອງມີວິທີແບບສອນທີ່ເຮັດໃຫ້ນັກຮຽນ ມີຄວາມກະຕືລືລົ້ນໃນການຮຽນ
ແລະ ການຊອກຮູ້*

ຄູ
ການກວດກາແບບນີ້ບໍ່ພຽງ ແຕ່ພັດທະນານັກຮຽນ, ແຕ່ຄູເອງກໍ່ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດ ຈາກການນຳໃຊ້ ການກວດກາ ແບບໃໝ່. ຄູຈະຖືກພັດທະນາໃຫ້ບໍ່ຢູ່ລ້າ, ພັດທະນາໃຫ້ມີຄວາມຫ້າວຫັນຄົ້ນຄ້ວາ ວິທີສິດສອນ ແລະ ແຕ່ງບົດກວດກາໃຫ້ເໝາະສົມກັບລະດັບການສອນໃນຫ້ອງ. ເມື່ອນຳໃຊ້ການ ກວດກາແບບໃໝ່ທີ່ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ນັກຮຽນຕ້ອງຕັ້ງໃຈຮຽນຂຶ້ນຕື່ມ, ຄູກໍ່ຕ້ອງມີວິທີແບບສອນ ທີ່ເຮັດໃຫ້ນັກຮຽນມີຄວາມກະຕືລືລົ້ນໃນການຮຽນ ແລະ ການຊອກຮູ້. ການແຕ່ງບົດກວດກາ ກໍ່ເຊັ່ນດຽວກັນ, ຖ້າແຕ່ງຫົວບົດຍາກເກີນໄປ ກໍ່ເປັນການບໍ່ສົມດຸນກັບການສິດສອນ ແລະ ນັກຮຽນກໍ່ເຮັດບໍ່ໄດ້. ແຕ່ຖ້າຫົວບົດງ່າຍເກີນໄປ ກໍ່ປຽບສະເໝືອນໃຫ້ນັກຮຽນກ່າຍ ບົດຮຽນໃນບັ້ມ ລົງໃສ່ເຈ້ຍກວດກາ. ດັ່ງນັ້ນ, ຄູທີ່ນຳໃຊ້ການກວດກາແບບໃໝ່ນີ້ຈະຖືກຊຸກຍູ້ໄປສູ່ການພັດທະນາ ການການແຕ່ງບົດສອນ ແລະ ບົດກວດກາ. ສອງຄວາມຫ້າຫາຍນີ້ຊຸກຍູ້ສົ່ງເສີມໃຫ້ຄູອາ ຈານພັດ ທະນາຕົນເອງຢູ່ຕະຫຼອດເວລາ.

ຄຳແນະນຳ

ການຮ່ວມມືຂອງທຸກຝ່າຍແມ່ນເປັນປັດໃຈອັນສຳຄັນ ທີ່ສຸດທີ່ຈະເຮັດໃຫ້ການກວດກາດ້ວຍວິທີ ເບິ່ງບົດຮຽນເປັນທີ່ຍອມຮັບ-ມັນເປັນຫົວຂໍ້ລະດັບມະຫາພາກ, ເປັນໜ້າທີ່ຮັບຜິດຊອບ ຂອງທຸກພາກ ສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ຮວມມືກັນສ້າງເງື່ອນໄຂ ຮອບດ້ານເພື່ອໃຫ້ມີຄວາມພ້ອມ ຕໍ່ການນຳໃຊ້ ວິທີກວດກາແບບໃໝ່. ເມື່ອມີເງື່ອນໄຂທຽງພໍ ແລະ ທຸກພາກສ່ວນມີຄວາມພ້ອມແລ້ວ ການນຳໃຊ້ວິທີ ກວດກາແບບໃໝ່ນີ້ກໍ່ຈະບໍ່ໄກຈາກຄວາມເປັນຈິງ.

ຖ້າວິທີການກວດກາແບບເປີດບໍ່ໄດ້ຮັບການນຳໃຊ້ ມີຂໍ້ສະເໜີບາງຢ່າງ ທີ່ຜູ້ນຳໃຊ້ ຄວນພິຈາລະນາ ກ່ຽວກັບການປະຕິບັດເພື່ອໃຫ້ໄດ້ຜົນປະໂຫຍດສູງສຸດ.

ກ່ຽວກັບນັກຮຽນ

ຄວນຈັດນັກຮຽນຕາມປະເພດຄວາມສາມາດເປັນວິຊາ ຫຼື ເປັນປະເພດຄວາມສາມາດລວມທຸກວິຊາ, ແລ້ວເອົາປະເພດດຽວກັນມາຮຽນຮ່ວມທ້ອງດຽວກັນ ເຊິ່ງດີທີ່ສຸດແມ່ນການຈັດປະເພດ ຕາມຄວາມສາມາດເປັນວິຊາ. ຕົວຢ່າງ, ຢູ່ມັດທະຍົມສຶກສາວຽງຈັນໃນປັດຈຸບັນ ໂຮງຮຽນໄດ້ຈັດທ້ອງສົ່ງເສີມ ພອນສະຫວັນ ເພື່ອເສີມຂະຫຍາຍຄວາມສາມາດຂອງນັກຮຽນຜູ້ຮຽນເກັ່ງ. ຖ້າປະສົມນັກຮຽນທຸກໆ ປະເພດ ໃສ່ກັນໃນທ້ອງດຽວ, ການກວດກາອາດຂາດປະສິດທິພາບ ເພາະບໍ່ສາມາດແຕ່ງບົດກວດກາ ໃດໜຶ່ງ ໃຫ້ແທດເໝາະກັບນັກຮຽນທຸກໃນທຸກລະດັບໄດ້ ເຮັດໃຫ້ນັກຮຽນບໍ່ທຸກຄົນສາມາດຖອດຖອນ ບົດຮຽນ ແລະ ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຈາກບົດກວດກາ.

ກ່ຽວກັບຄູ

ເມື່ອຈັດລະດັບນັກຮຽນ ແຕ່ບໍ່ມີການຈັດລະດັບຄູເປັນປະເພດ ກໍ່ຈະເກີດຄວາມຫຍຸ້ງຍາກໃຫ້ແກ່ຄູ ແລະ ນັກຮຽນ. ຖ້າຄູບໍ່ເໝາະສົມກັບລະດັບນັກຮຽນ, ຄູກໍ່ຈະບໍ່ສາມາດສິດສອນນັກຮຽນໄດ້ຢ່າງ ມີປະສິດທິພາບ ແລະ ນັກຮຽນເອງກໍ່ຈະບໍ່ສາມາດໄດ້ຮັບຄວາມຮູ້ໄດ້ດີ ແລະ ຫລາຍເທົ່າທີ່ຄວນ.

ສະຫຼຸບ

ລະບົບການສຶກສາຂອງປະເທດເຮົາຈະພັດທະນາກ້າວໄປຂ້າງໜ້າໄດ້ໄວ ຫຼື ຊ້າ ຫຼື ບໍ່ເຄື່ອນໄຫວເລີຍ ແມ່ນມີບາງສ່ວນຂຶ້ນກັບວິທີການ ແລະ ລະບຽບຄວມຄຸມການສຶກສາ. ຫຼາຍໆ ຄົນອາດສົງໃສວ່າ ການ ກວດກາແບບໃໝ່ນີ້ ອາດສ້າງເງື່ອນໄຂໃຫ້ນັກຮຽນ ບໍ່ຍາກຄົນຄ້ວາຮູ້ຮຽນ. ແຕ່ຄວາມເປັນຈິງແລ້ວ, ການກວດກາໂດຍໃຫ້ເບິ່ງບົດຮຽນ, ບຶກສາກັນໃນລະດັບໜຶ່ງ ຫຼື ອາດກ່າຍກັນໃນ ຂອບ ເຂດອັນ ເໝາະສົມ, ໂດຍບົດກວດກາແມ່ນ ຢູ່ໃນລະດັບທີ່ເໝາະສົມກັບບົດຮຽນທີ່ໄດ້ຮຽນມາ, ແມ່ນເປັນວິທີ ທີ່ມີປະສິດທິພາບໃນການຂູ່ກູ້ສົ່ງເສີມ ໃຫ້ນັກຮຽນຕັ້ງໃຈຮຽນ. ເຖິງຈະເປີດເບິ່ງບົດຮຽນ ນັກຮຽນກໍ່ບໍ່ ສາມາດແກ້ບົດກວດກາໄດ ຖ້າບໍ່ຄົນຄ້ວາບົດຮຽນເພາະບົດກວດກາ ມີຄວາມແຕກຕ່າງ ແລະ ຍາກ ກວ່າ ບົດຮຽນທີ່ຮຽນໃນທ້ອງຮຽນ. ພ້ອມກັນນັ້ນ, ການທີ່ນັກຮຽນຄົນຄ້ວາ ບົດຮຽນກອນ ການກວດກາ ຫຼື ໃນ ເວລາກວດກາ ແມ່ນເຮັດໃຫ້ນັກຮຽນຮູ້ຈັກໃຊ້ຄວາມຄິດມັນສະໝອງຂອງຕົນ ແລະ ເປັນການ ດີກວ່າ ການທີ່ນັກຮຽນບໍ່ໃຊ້ຄວາມຄິດຫຍັງເລີຍ, ມີແຕ່ທ້ອງບົດຮຽນໃຫ້ຂຶ້ນໃຈແລ້ວ ຂຽນໃສ່ເຈ້ຍ ກວດກາ ຫລື ພາກັນຊອກກາຍ.

ການພັດທະນາຫຼັກສູດ, ວິທີສອນ ແລະ ວິທີການກວດກາຢ່າງບໍ່ສິ້ນສຸດເປັນວິທີໜຶ່ງ ທີ່ສາມາດ ຍົກລະດັບຄວາມຮູ້ຄວາມສາມາດຂອງນັກຮຽນໃຫ້ເທົ່າທຽມກັບຄວາມໝາຍຂອງ "ຄຸນນະພາບການ ສຶກສາ". ໃນຖານະຜູ້ຂຽນ ແລະ ຜູ້ເຄີຍມີສ່ວນຮ່ວມກັບການພັດທະນາ ຄຸນນະພາບການສຶກສາ ມາຫຼາຍປີ, ຂ້າພະເຈົ້າມີຄວາມໄຝ່ຝັນໄວ້ວ່າເມື່ອໃດ ຫາກລະບົບການສຶກສາ ໄດ້ຮັບການປັບປຸງໄປ ເຖິງລະດັບອັນແນ່ນອນໃດໜຶ່ງ, ການກວດກາດ້ວຍວິທີໃຫ້ເບິ່ງບົດຮຽນໄປນຳ ກໍ່ອາດຖືກນຳໃຊ້ ໂດຍ ທົ່ວໄປ, ເດັກນັກຮຽນໄລຍະນັ້ນ ຄົງນັບວັນຫຍັບເຂົ້າໃກ້ຄຸນນະພາບການສຶກສາອັນແທ້ຈິງ

ກ່ຽວກັບຜູ້ຂຽນ

ທ່ານ ແພງຊິ່ງ ຈົບການສຶກສາວິຊາຄູພາກວິຊາຄະນິດສາດ ແລະ ພິຊິກສາດ ໃນປີ 1990 ຈາກມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດ. ປັດຈຸບັນໄດ້ເຮັດວຽກໃນຕຳແໜ່ງຫົວໜ້າ ຂະແໜງພັດທະນາຄູ ຢູ່ເຂດພິເສດໄຊສົມບູນ.

References

Cat, V.T., 2002. *Education in the 21st Century*. State Publishing & Book Distribution. Vientiane.

Faculty of Education. 2001. *Psychology Theories For Teaching*. National University. Vientiane

Maharakam University and Ministry of Education of the Lao PDR Cooperation Project. 1996. *Documents on Teaching Training Phase 2*. Vientiane

Rohn, J., 2004. *7 Strategies For Wealth and Happiness*. (Khengsakoun, K., Trans). Tree. Thailand.

Shinji, T., 1989. *The Legend of Planet Surprise*. (Bounnhavong, O., Trans). Education of Printing Enterprise. Vientiane

SinOi, T. and team. 2003. *Physics Theories on Energy, Machines and Heat*. Thammasat University Publication. Bangkok.

ກອງທຶນປະກັນສຸຂະພາບຊຸມຊົນແມ່ນຄວາມຫວັງໃໝ່ຂອງວົງການແພດລາວ

ໂດຍ: ດຣ. ເມຕຣີ ເສນຈັນທິໄຊ

ໃນປັດຈຸບັນ ການຊົມໃຊ້ບໍລິການສາທາລະນະສຸກທີ່ຖືກຕ້ອງຂອງປະຊາຊົນໃນ ສປປ ລາວ ຍັງຈຳກັດ. ປະຊາຊົນຈຳນວນບໍ່ໜ້ອຍຍັງມີຄວາມຊົນເຄີຍກັບການປິ່ນປົວແບບຊະຊາຍ ບໍ່ຖືກຫຼັກການ ຫລື ການປິ່ນປົວທີ່ມີລາຄາແພງທີ່ບໍ່ສົມເຫດສົມຜົນສ່ວນໜຶ່ງ ຂອງການບໍລິການ ຂອງເອກະຊົນ ຫລື ຢູ່ປະເທດໃກ້ຄຽງ. ນອກຈາກນັ້ນ ການບໍລິການໃນສະຖານບໍລິການ ຂອງລັດຫລາຍກໍລະນີກໍມີລາຄາສູງເກີນຄວາມສາມາດຈ່າຍຂອງຜູ້ມີລາຍຮັບຕໍ່າ. ກອງທຶນປະກັນສຸຂະພາບຊຸມຊົນ ແມ່ນແນວທາງສາທາລະນະສຸກນຶ່ງທີ່ສາມາດແກ້ໄຂບັນຫາເຫລົ່ານີ້ຢ່າງມີປະສິດທິຜົນ. ເອກະສານສະບັບນີ້ລາຍງານ ເຖິງການຄົ້ນຄ້ວາ ຕີລາຄາບົດບາດ ຂອງກອງທຶນປະກັນສຸຂະພາບຊຸມຊົນ ໃນການບໍ່ປ່ຽນມາດຕະຖານການຊົມໃຊ້ບໍລິການສາທາລະນະສຸກ ແລະ ຄວາມເປັນທຳໃນການມາບໍລິການສາທາລະນະສຸກ ຂອງປະຊາຊົນໃຫ້ນັບມື້ນັບສູງຂຶ້ນ. ເຖິງວ່າການລົງທຶນສ້າງຕັ້ງກອງທຶນ ດັ່ງກ່າວຈະມີການ ໃຊ້ຈ່າຍສູງ ແຕ່ຖ້າສົມທຽບກັບຜົນປະໂຫຍດທີ່ຈະໄດ້ຮັບ ແລ້ວ ກໍ່ສົມຄວນແກ່ການລົງທຶນ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ ການລົງທຶນນີ້ບໍ່ຄວນສຸມໃສ່ແຕ່ຂະຫຍາຍ ແລະ ຄຸ້ມຄອງກອງທຶນ ເທົ່ານັ້ນ ແຕ່ມີຄວາມຈຳເປັນຕ້ອງລົງທຶນພັດທະນາ ໂຮງໝໍໄປພ້ອມ ເພື່ອໃຫ້ໂຮງໝໍສາມາດຮອງຮັບການ ມາໃຊ້ບໍລິການຂອງຄົນເຈັບຈາກກອງທຶນ ທີ່ນັບມື້ນັບຫລາຍຂຶ້ນຕາມການຂະຫຍາຍຕົວ ຂອງກອງທຶນ.

ຕັ້ງບັນຫາການຄົ້ນຄ້ວາ

ຄົນທຸກບໍ່ໄດ້ເຂົ້າໂຮງໝໍ, ໄປໂຮງໝໍແພດໝໍຖາມເອົາເງິນກ່ອນການບໍລິການ, ການບໍລິການການແພດຫລາຍ ຊະນິດມີລາຄາສູງ ແລະ ອື່ນໆ, ແມ່ນບາງຫົວຂໍ້ຂອງການວິພາກວິຈານ ຂອງປະຊາຊົນຈຳນວນບໍ່ໜ້ອຍໃນ ສັງຄົມປັດຈຸບັນ ເຊິ່ງມີຜົນສະທ້ອນອັນບໍ່ດີຕໍ່ພາບພົດສາທາລະນະສຸກໃນບ້ານເຮົາ. ເຖິງພວກເຮົາຈະຮູ້ສຶກ ເຫດຂອງການວິຈານນີ້ວ່າ ເກີດຈາກການເກັບຄ່າປິ່ນປົວໂດຍກົງຂອງໂຮງໝໍ, ແຕ່ພວກເຮົາບໍ່ສາມາດຍຸດຕິ ການເກັບຄ່າປິ່ນປົວນີ້ໄດ້ ເພາະວ່າປັດຈຸບັນມັນ ແມ່ນລາຍຮັບຕົ້ນຕໍຂອງໂຮງໝໍ. ຖ້າວ່າບໍ່ມີການເກັບຄ່າປິ່ນ ປົວ ໂຮງໝໍກໍ່ຈະບໍ່ມີງົບປະມານເຄື່ອນໄຫວຕະຫລອດປີ ຍາມປະຊາຊົນເກີດເຈັບເປັນກໍຈະບໍ່ມີບ່ອນເພິ່ງ ພາປິ່ນປົວ.

ບັນຫາການປິ່ນປົວຊະຊາຍບໍ່ຖືກຫຼັກການໆການແພດເຊັ່ນ: ການຊື້ຢາກິນເອງຕາມຮ້ານຂາຍຢາ, ປິ່ນປົວ ນຳໝໍເຖື່ອນ ແລະ ໝໍພື້ນເມືອງທີ່ບໍ່ມີການຮັບຮອງການແພດ, ການງົມງວາຍລຳໃຊ້ຫລັກໂສຍາສາດປິ່ນປົວ, ບັນຫາການໄປປິ່ນປົວທີ່ມີລາຄາແພງ ແລະ ບໍ່ສົມເຫດສົມຜົນໃນບາງຫ້ອງກວດພະຍາດເອກະຊົນ ຫລື ໄປປິ່ນປົວຢູ່ປະເທດໃກ້ຄຽງຂອງປະຊາຊົນ ແມ່ນບັນຫາໜຶ່ງທີ່ເປັນບັນຫາຊຳເຮື້ອຂອງປະຊາຊົນລາວເຮົາແຕ່ ໂດມາທີ່ຂະແໜງສາທາລະນະສຸກຍັງແກ້ບໍ່ຕົກ. ປັດຈຸບັນບັນຫານີ້ຍັງມາສົມທົບກັບບັນຫາການເກັບຄ່າປິ່ນ ປົວໂດຍກົງຈາກຄົນເຈັບຂອງໂຮງໝໍ ເລີຍພາໃຫ້ບັນຫາຊຳເຮື້ອນີ້ເພີ່ມຄວາມຮຸນແຮງຕື່ມ.

ບັນຫາຕ່າງໆທີ່ກ່າວມາຂ້າງເທິງນີ້ ລ້ວນແລ້ວແຕ່ເປັນບັນຫາສຳຄັນ ທີ່ໄດ້ຖ່ວງດຶງການປະຕິບັດຕົວເລກສູງຊົນ ຂອງຂະແໜງສາທາລະນະສຸກ “ເພື່ອໃຫ້ປະຊາຊົນລາວທຸກທົ່ວໜ້າມີສຸຂະພາບດີ ເພີ່ມອາຍຸສະເລ່ຍແຕ່ 59 ປີ ໃນປີ 2000 ຂຶ້ນເປັນ 65 ປີ ໃນປີ 2005 ຂຶ້ນເປັນ 69 ປີ ໃນປີ 2010 ແລະ 78 ປີ ໃນປີ 2020” (ແຜນການ 5 ປີ ກະຊວງສາທາລະນະສຸກ, 2000) ເຖິງວ່າໃນໄລຍະທີ່ຜ່ານມາ ຂະແໜງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກໍໄດ້ພະຍາຍາມ ແກ້ໄຂໃນຫລາຍຮູບການເຊັ່ນ: ການຍົກເວັ້ນຄ່າປົ່ນປົວ, ການໂຄສະນາສຸຂະສິກສາ ແລະ ອື່ນໆແຕ່ຜົນໄດ້ ຮັບ ກໍຍັງບໍ່ໄດ້ດີເທົ່າທີ່ຄວນ.

ກອງທຶນປະກັນ ສຸຂະພາບຊຸມຊົນໄດ້ຖືກເຊື່ອວ່າ ສາມາດຊ່ວຍແກ້ໄຂບັນຫາເຫລົ່ານັ້ນໄດ້. ມັນແມ່ນກອງທຶນ ຊ່ວຍເຫລືອເຊິ່ງກັນ ແລະ ກັນຂອງປະຊາຊົນເວລາເຈັບເປັນ ໂດຍການຈ່າຍເງິນລ່ວງໜ້າເທື່ອລະໜ້ອຍໃຫ້ ກອງທຶນ, ເວລາເຈັບເປັນກອງທຶນຈະເປັນຜູ້ສຳລະຄ່າປົ່ນປົວໃຫ້. ນີ້ແມ່ນກອງທຶນຂອງປະຊາຊົນເພື່ອປະຊາ ຊົນ ສະມາຊິກກອງທຶນທັງໝົດຈະຊ່ວຍແບ່ງເບົາພາລະການໃຊ້ຈ່າຍປົ່ນປົວໃຫ້ສະມາຊິກຜູ້ເຈັບເປັນ.

ຈຸດປະສົງ ແລະ ວິທີວິທະຍາ

ເອກະສານສະບັບນີ້ລາຍງານເຖິງການຄົ້ນຄ້ວາ ຕີລາຄາບົດບາດຂອງກອງທຶນປະກັນ ສຸຂະພາບຊຸມຊົນ ໃນການແກ້ໄຂ ການປົ່ນປົວກໍລະນີທີ່ມີລາຄາສູງ ການປົ່ນປົວແບບຊະຊາຍບໍ່ຖືກຫລັກການ ແລະ ການປົ່ນປົວ ທີ່ມີລາຄາແພງທີ່ບໍ່ສົມເຫດສົມຜົນ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ມາດຕະຖານ ແລະ ຄວາມເປັນທຳໃນການມາບໍລິການ ສາທາລະນະສຸກຂອງປະຊາຊົນ ນັບມື້ນັບສູງຂຶ້ນ.

ການຄົ້ນຄ້ວາແມ່ນໄດ້ທ້ອນໂຮມເອົາບັນດາຂໍ້ມູນທີ່ມີແລ້ວຂອງໂຮງໝໍ ທີ່ທຳການທົດລອງນຳໃຊ້ກອງທຶນປະກັນສຸຂະພາບຊຸມຊົນ, ສົມທຽບກັບຂໍ້ມູນກ່ອນການທົດລອງ ແລະ ນຳມາສົມທຽບກັບຂໍ້ມູນຂອງໂຮງໝໍທີ່ບໍ່ ໄດ້ທົດລອງນຳໃຊ້ກອງທຶນດັ່ງກ່າວ ເຊິ່ງລາຍລະອຽດມີດັ່ງນີ້:

- ສົມທຽບຂໍ້ມູນທາງດ້ານການເງິນ ແລະ ການບໍລິການຂອງໂຮງໝໍເມືອງສີສັດຕະນາກປີ 2004 ກັບຂໍ້ມູນຂອງປີ 2002 (ກ່ອນການສ້າງກອງທຶນ).
- ນຳມາສົມທຽບກັບຂໍ້ມູນຂອງໂຮງໝໍເມືອງຫາດຊາຍຟອງ (ໂຮງໝໍທີ່ບໍ່ໄດ້ທົດລອງນຳໃຊ້ກອງທຶນ) ປີ 2002 ແລະ 2004
- ສອບຖາມຕົ້ມຂໍ້ມູນທີ່ຂາດ ຈາກອຳນວຍການ ຜູ້ຮັບຜິດຊອບການບໍລິຫານການເງິນຂອງສອງ ໂຮງໝໍດັ່ງກ່າວ.
- ໃຊ້ໂປຣແກມ ໄມໂຄຊອບຟ ເອັກແຊລ ໃນຄອມພິວເຕີ ເພື່ອເກັບກຳ ແລະ ວິເຄາະຂໍ້ມູນ.

ຜົນການຄົ້ນຄ້ວາທີ່ສຳຄັນ

ຕາຕະລາງ 1: ການບໍລິການຂອງແຕ່ລະໂຮງໝໍ.

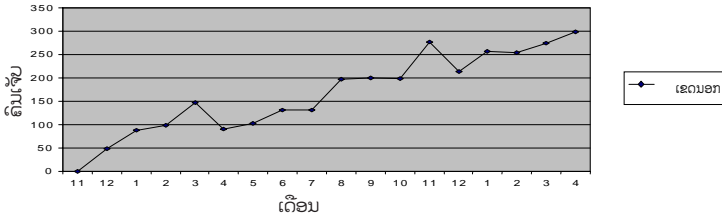
ໂຮງໝໍ	ຄົນເຈັບເຂດນອກ		ຄົນເຈັບບ່ອນ		% ຊົມໃຊ້ຕຸງ		ຫົວໜ່ວຍບໍລິການ /ພະນັກງານຂອງໂຮງໝໍ/ມື້		ສະເລ່ຍການມາບໍລິການຂອງປະຊາຊົນ/ຄົນ/ປີ	
	2002	2004	2002	2004	2002	2004	2002	2004	2002	2004
ສີສັດຕະນາກ	28,016	42,735	937	905	56.7	58.5	2.07	3.06	0.5	0.7
ຫາດຊາຍຟອງ	21,086	19,280	542	686	48	60	4.2	4.4	0.29	0.27

ຂໍ້ມູນຈາກ: ແກ້ວບຸນທັນ, 2002; ເທບພະວົງ, 2004; ທະວີໄຊ, 2002; ແລະ ທະວີໄຊ, 2004

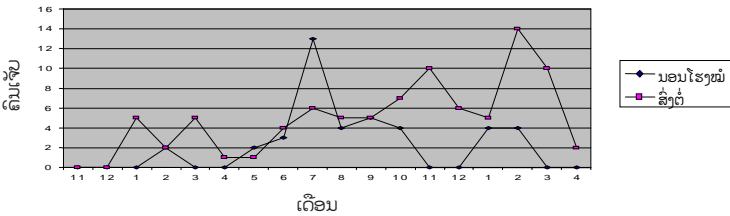
ຂໍ້ສັງເກດ: ທຽບໃສ່ປີ 2002, ປີ 2004 ມີຄົນເຈັບກວດເຂດນອກໂຮງໝໍສີສັດຕະນາກ ເພີ່ມຂຶ້ນ 52% ແຕ່ຄົນເຈັບນອນໄດ້ຫລຸດລົງ 3,5% ແລະ ສະເລ່ຍການມາບໍລິການຢູ່ໂຮງໝໍ ຂອງປະຊາຊົນ ເພີ່ມຂຶ້ນ 40%. ກົງກັນຂ້າມຄົນເຈັບກວດເຂດນອກຂອງໂຮງໝໍ ຫາດຊາຍຟອງ ຫລຸດລົງ 8,6% ແຕ່ ຄົນເຈັບນອນ ໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນ 26% ແລະ ສະເລ່ຍການມາບໍລິການຢູ່ໂຮງໝໍຂອງປະຊາຊົນຫລຸດລົງ 7%.

ຮູບສະແດງ 1 ແລະ 2: ການມາບໍລິການທີ່ໂຮງໝໍເມືອງສີສັດຕະນາກຂອງສະມາຊິກກອງທຶນ (11/2002-07/2004).

1. ຄົນເຈັບເຂດນອກ

2. ຄົນເຈັບໃນ ແລະ ສິ່ງຕໍ່

ຂໍ້ມູນຈາກ: ມະນີວົງ ແລະ ທິມງານ, 2004.

ຂໍ້ສັງເກດ: ການເຂົ້າບໍລິການຂອງສະມາຊິກກອງທຶນນັບມື້ນັບເພີ່ມຂຶ້ນແຕ່ 0,6ເທື່ອ/ຄົນ/ຕໍ່ປີ ເປັນ 2,4ເທື່ອ/ ຄົນ/ປີ.

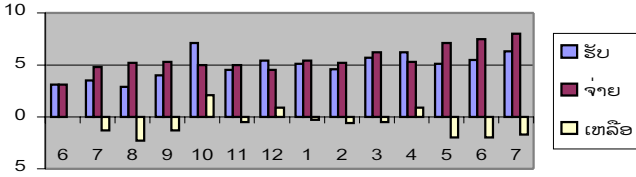
ຕາຕະລາງ 2: ແຫລ່ງລາຍຮັບການເງິນຂອງແຕ່ລະໂຮງໝໍ.

ໂຮງໝໍ		ລັດ		ຜັບຖ້າ		ສາກົນ		ລວມ		ທັງໝົດບໍລິການ ກີບ
		ລ້ານກີບ	%	ລ້ານກີບ	%	ລ້ານກີບ	%	ລ້ານກີບ	%	
ສີສັດຕະນາກ	2002	159	29	364	66	28.7	5	551.7	100	18,000
	2004	255	35	403	56	64	9	722	100	16,000
ຫາດຊາຍຟອງ	2002	102	20	245	49	155	31	502	100	21,600
	2004	104	19	283	51	168	30	555	100	26,000

ຂໍ້ມູນຈາກ: ແກ້ວບຸນທັນ et al, 2002

ຂໍ້ສັງເກດ: ທຽບໃສ່ປີ 2002, ລາຍຮັບຂອງໂຮງໝໍເມືອງສີສັດຕະນາກປີ 2004 ເພີ່ມຂຶ້ນ 31% ແຕ່ ສະເລ່ຍຈ່າຍໃຫ້ 1ຫົວໜ່ວຍບໍລິການຫລຸດລົງ 12,5%. ສ່ວນລາຍຮັບຂອງໂຮງໝໍເມືອງ ຫາດຊາຍຟອງ ເພີ່ມຂຶ້ນເລັກນ້ອຍ 10% ແຕ່ ສະເລ່ຍຈ່າຍໃຫ້ 1ຫົວໜ່ວຍບໍລິການພັດ ເພີ່ມຂຶ້ນ ສູງ 24%.

ຮູບສະແດງ 3: ສະພາບເງິນມອບເໝົາຂອງກອງທຶນ ປສຂ ທີ່ໂຮງໝໍເມັຢອສີສັດຕະນາກປີ 2003-2004

ຂໍ້ມູນຈາກ: ມະນີວົງ ແລະ ທິມງານ, 2004

ຂໍ້ສັງເກດ: ໃນແຕ່ລະເດືອນ ສ່ວນໃຫຍ່ຈະມີການຂາດດຸນ.

ຕາຕະລາງ 3: ກໍລະນີສະມາຊິກກອງທຶນປະກັນສຸຂະພາບຊຸມຊົນໃຊ້ບໍລິການການແພດລາຄາສູງ (ເດືອນ 11-12/2004).

ເລກລະຫັດ ບັດສ/ຊ	ບ້ານຢູ່	ຈຳນວນຄັ້ງໃຊ້ບໍລິການ	ມູນຄ່າປັນປົວທັງໝົດ(ກີບ)
10349 SN	ອາມອນ	1	5.235.430
10685 SN	ດອນປ່າໃໝ່	1	2.137.950
10815 SN	ໂພນສະຫວ່າງ	1	1.999.900
10644 SN	ໜອງໄຮ	1	1.149.010
10601 SN	ສວນມອນ	1	1.073.500
10595 SN	ສວນມອນ	1	1.022.950

ຂໍ້ມູນຈາກ: ເທບພະວົງ, 2004 ແລະ ທະວີໄຊ, 2004

ຂໍ້ສັງເກດ: ສະມາຊິກກອງທຶນດັ່ງກ່າວມີຄວາມສາມາດຊົມໃຊ້ການບໍລິການການແພດທີ່ມີການໃຊ້ຈ່າຍສູງ.

ວິເຄາະຜົນການຄົ້ນຄ້ວາ

ສະພາບຄົນເຈັບມາບໍລິການ

ຕາມຂໍ້ມູນການໃຊ້ບໍລິການການແພດ (ຕາຕະລາງ 1) ຫລັງຈາກມີກອງທຶນປະກັນສຸຂະພາບ ຊຸມຊົນ ທີ່ໂຮງ ໝໍເມັຢອສີສັດຕະນາກ ອັດຕາການມາບໍລິການຂອງປະຊາຊົນຢູ່ໂຮງໝໍເພີ່ມຂຶ້ນ 40% ຄົນເຈັບກວດເຂດ ນອກ ເພີ່ມຂຶ້ນ52%. ນີ້ກໍຍ້ອນວ່າສະມາຊິກກອງທຶນເວລາ ເຈັບເປັນເຂົາເຈົ້າ ຈະຮັບຮ້ອນພາກັນມາກວດ ແລະ ປິ່ນປົວຢູ່ໂຮງໝໍເພາະເຂົາເຈົ້າໄດ້ຈ່າຍເງິນເຂົ້າກອງທຶນ ລ່ວງໜ້າ ແລ້ວ. ເວລາເຈັບເປັນມາໂຮງໝໍ ເຖິງ ຄ່າປິ່ນປົວຈະໜ້ອຍ ຫລື ຫລາຍກໍບໍ່ໄດ້ຈ່າຍເງິນ ແພດໝໍກໍບໍ່ໄດ້ ຖາມເອົາເງິນ ກ່ອນການບໍລິການ ເຮັດໃຫ້ຄົນ ເຈັບມາເຂົ້າປິ່ນປົວຍາມໃດກໍໄດ້ເຖິງວ່າຈະບໍ່ມີເງິນ.

ຖ້າໄປບ່ອນອື່ນນອກຈາກຈະໄດ້ຈ່າຍເງິນຕື່ມອີກ ແລ້ວຄຸນນະພາບການປິ່ນປົວກໍຍັງບໍ່ຮັບປະກັນ, ດັ່ງນັ້ນ ກອງທຶນປະກັນສຸຂະພາບຈຶ່ງຊ່ວຍຫລຸດຜ່ອນການປິ່ນປົວຊະຊາຍທີ່ບໍ່ຖືກຫລັກການ ແລະ ການປິ່ນປົວທີ່ບໍ່ສົມ ເຫດສົມຜົນລາຄາແພງ ເຮັດໃຫ້ຄົນເຈັບມາປິ່ນປົວທັນເວລາ ອາການເຈັບ ເປັນກົດໄວ ບໍ່ມີອາການສົນຂອງ ພະຍາດ ຫລື ໜັກຂັ້ນ ແລະ ຄວາມຈຳເປັນນອນໂຮງໝໍກໍໜ້ອຍລົງ. ນີ້ແມ່ນເຫດຜົນທີ່ຕົວເລກຄົນເຈັບນອນ ໂຮງໝໍຫລຸດລົງເຖິງ 3,5%.

ນອກຈາກນີ້ ເສັ້ນສະແດງການເຂົ້າບໍລິການຢູ່ໂຮງໝໍ ຂອງສະມາຊິກກອງທຶນປະກັນສຸຂະພາບ

ແຕ່ເລີ່ມຕົ້ນ ຈົນເຖິງເດືອນ 7 ປີ 2004, ດັ່ງທີ່ເຫັນໄດ້ໃນຮູບສະແດງ 1 ແລະ 2 ກໍ່ເປັນຂໍ້ມູນທີ່ສໍາຄັນ ອັນໜຶ່ງທີ່ຍັງ ຍືນວ່າເຫດຜົນທີ່ກ່າວມາຂ້າງເທິງນັ້ນຖືກຕ້ອງ ເພາະວ່າຕົວເລກຄົນເຈັບກວດເຂດ ນອກຈະສູງຂຶ້ນຕາມການ ຂະຫຍາຍຕົວຂອງກອງທຶນ ແຕ່ຈໍານວນຄົນເຈັບນອນໂຮງໝໍກໍ່ບໍ່ມີທີ່ທ່າວ່າ ຈະສູງຂຶ້ນຕາມການຂະຫຍາຍຕົວ ຂອງກອງທຶນເລີຍ.

ກົງກັນຂ້າມທີ່ໂຮງໝໍເມືອງຫາດຊາຍຟອງ ອັດຕາປະຊາຊົນມາຊົມໃຊ້ການບໍລິການຢູ່ໂຮງໝໍຫລຸດລົງ 7% ແລະ ຈໍານວນຄົນເຈັບກວດເຂດນອກຫລຸດລົງ 8,6% ແຕ່ຈໍານວນຄົນເຈັບມານອນໂຮງໝໍ ພັດເພີ່ມຂຶ້ນເຖິງ 26%. ນີ້ກໍ່ເປັນຜົນຂອງການທີ່ຄົນເຈັບໄປໃຊ້ບໍລິການອື່ນທີ່ບໍ່ຮັບປະກັນຄຸນນະພາບ ຫລື ການຊັກຊ້າໃນ ການມາໂຮງໝໍຂອງຄົນເຈັບເລີຍພາໃຫ້ມີອາການ ໜັກຈໍາເປັນຕ້ອງ ໄດ້ນອນ ໂຮງໝໍ ເຮັດໃຫ້ອັດຕາຄົນເຈັບ ນອນໂຮງໝໍສູງຂຶ້ນ.

ສະພາບການເງິນຂອງໂຮງໝໍ

ສ່ວນລາຍຮັບຂອງໂຮງໝໍເມືອງສີສັດຕະນາກ ຫລັງຈາກມີກອງທຶນປະກັນສຸຂະພາບຊຸມຊົນ ກໍ່ມີການປ່ຽນແປງ ຫລາຍສົມຄວນ (ຕາຕະລາງ 2). ລາຍຮັບລວມເພີ່ມຂຶ້ນ 31%, ໃນນັ້ນມີລາຍ ຮັບຈາກ ລັດຖະບານເພີ່ມ ຂຶ້ນ60%, ນີ້ແມ່ນການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງງົບປະມານລັດ ເພື່ອທຳການປັບປຸງ ໂຮງໝໍໃຫ້ສາມາດຮອງຮັບການມາບໍລິການທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນຂອງສະມາຊິກກອງທຶນ ແລະ ລາຍຮັບຈາກ ການເກັບຄ່າເພີ່ມຂຶ້ນ12%, ເຊິ່ງ ສ່ວນໃຫຍ່ ເພີ່ມມາຈາກການຈ່າຍຄ່າບິນປົວກອງທຶນ ປະກັນສຸຂະ ພາບຊຸມຊົນ. ໃນອີກດ້ານໜຶ່ງ ສະເລ່ຍລາຍຈ່າຍຕໍ່ ຫົວໜ່ວຍບໍລິການພັດຫລຸດລົງ 12,5% ຍ້ອນວ່າການບໍລິການຂອງ ຄົນເຈັບສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນການກວດເຂດ ນອກເຊິ່ງມີການໃຊ້ຈ່າຍຕໍ່ກ່າວ ການນອນໂຮງໝໍ. ນີ້ກໍ່ແມ່ນຜົນພ່ວງອີກອັນໜຶ່ງຈາກການທີ່ຄົນເຈັບມາບິນ ປົວຢູ່ໂຮງໝໍ ແຕ່ເບື້ອງຕົ້ນ, ຫລຸດຜ່ອນການເຂົ້ານອນໂຮງໝໍ, ການບິນປົວກໍ່ສົມເຫດສົມຜົນ, ການນຳໃຊ້ ວິຊາການ ແລະ ຢາກໍ່ສົມເຫດສົມຜົນ ສອດຄ່ອງກັບກົນໄກທຶນມອບເໝົາຂອງກອງທຶນປະກັນສຸຂະພາບ ຊຸມຊົນ, ເປັນການປະຢັດລາຍຈ່າຍໃຫ້ແກ່ຄົນເຈັບກໍ່ຄືສັງຄົມ. ດັ່ງນັ້ນຖ້າວ່າກອງທຶນນີ້ ມີການຂະ ຫຍາຍຕົວ ກ້ວາງຂວາງຂຶ້ນເທົ່າໃດກໍ່ຈະມີຜົນດີ ໃຫ້ແກ່ການສະສົມທຶນຮອນພັດທະນາໂຮງໝໍ ແລະ ສາມາດປະກອບ ສ່ວນສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ລະບົບເສດຖະກິດແຫ່ງຊາດຫລາຍຂຶ້ນເທົ່ານັ້ນ.

ເຫດການການສະເລ່ຍລາຍຈ່າຍຂອງຫົວໜ່ວຍ ບໍລິການຢູ່ໂຮງໝໍເມືອງ ສີສັດຕະນາກຫລຸດລົງນີ້ ບໍ່ແມ່ນຍ້ອນ ການຫລຸດຜ່ອນ ການໃຊ້ຈ່າຍຕາມງົບປະມານທີ່ໂຮງໝໍມີ ຫລື ຈໍານວນເງິນຂອງກອງທຶນ ແລະ ການມາໃຊ້ ບໍລິການຫລາຍຂອງຄົນເຈັບ ເພາະການບໍລິການການດ້ານການແພດ ດັ່ງກ່າວ ມີການຕິດຕາມເປັນປົກກະຕິ ຈາກໜ່ວຍງານສູນກາງ (ເພາະແມ່ນຈຸດທົດລອງ) ພ້ອມທັງຕົວເລກ ເງິນມອບເໝົາທີ່ໂຮງໝໍໄດ້ຮັບ (ຮູບສະ ແດງ 2) ໃນແຕ່ລະເດືອນກໍ່ຈ່າຍຕາມການໃຊ້ຈ່າຍ ຕົວຈິງທີ່ຕ້ອງບິນປົວຄົນເຈັບ ບໍ່ຢ້ານເງິນມອບເໝົາຈະໝົດ ຫລື ຕິດລົບ ຈຶ່ງເຫັນໄດ້ໃນຮູບສະແດງວ່າ ມີຫລາຍເດືອນທີ່ລາຍຈ່າຍສູງກ່ວາລາຍຮັບ ເຮັດໃຫ້ຈໍານວນເງິນ ຕ້ອງຕິດລົບ. ທັງນີ້ສາເຫດກໍ່ເກີດ ມາຈາກສະມາຊິກກອງທຶນຈ່າຍເງິນເບ້ຍປະກັນຊັກຊ້າ ຫລື ຄ່າງ່າຍໃນແຕ່ ລະເດືອນ ນອກນັ້ນ ອັດຕາເບ້ຍປະກັນກໍ່ຍັງຕໍ່ເກີນໄປ ເຊິ່ງທາງກອງທຶນກໍ່ໄດ້ປັບຂຶ້ນແລ້ວ.

ສ່ວນລາຍຮັບຂອງໂຮງໝໍເມືອງທາດຊາຍພອງເພີ່ມຂຶ້ນພຽງແຕ່ 10% ເຊິ່ງສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນມາຈາກການເກັບ ຄ່າປິ່ນປົວ ແຕ່ສະເລັຍຈ່າຍໃຫ້ໜຶ່ງຫົວໜ່ວຍບໍລິການພັດເພີ່ມຂຶ້ນ 24%. ນັ້ນກໍຍ້ອນວ່າຈຳນວນຄົນເຈັບ ກວດເຂດນອກໜ້ອຍລົງ ແລະ ຄົນເຈັບນອນໂຮງໝໍເພີ່ມຂຶ້ນ ຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ລາຍຈ່າຍຂອງຄົນເຈັບເພີ່ມ ໂດຍສະ ເພາະແມ່ນໃນການຈ່າຍຄ່າປິ່ນປົວ. ນີ້ແມ່ນສ່ວນໜຶ່ງຂອງຜົນຜ່ວງຂອງການມາປິ່ນປົວບໍ່ທັນເວລາ ຫລື ການໄປປິ່ນປົວທີ່ຂາດຄຸນນະພາບກ່ອນຈະມາໂຮງໝໍ ເຊິ່ງເປັນບັນຫາທີ່ພວກເຮົາມັກພົບເຫັນໃນປັດຈຸບັນ ແລະ ໂລຍະຜ່ານມາ.

**ຖ້າວ່າກອງທຶນນີ້ມີການຂະຫຍາຍຕົວກວ້າງຂວາງຂຶ້ນເທົ່າໃດ
ກໍຈະມີຜົນດີໃຫ້ແກ່ການສະສົມທຶນຮອນ
ພັດທະນາໂຮງໝໍ**

ນອກຈາກຕົວເລກທີ່ເຮົາ ສາມາດເຫັນນີ້ແລ້ວ ລາຍຈ່າຍສຳລັບການປິ່ນປົວຕົວຈິງຂອງ ເຂົາເຈົ້າຍັງມີຫລາຍ ກ່ວານີ້ອີກ ເພາະມັນຍັງມີການຈ່າຍສຳລັບການປົວຊະຊາຍ ບໍ່ຖືກຫລັກການ ກ່ອນຈະມາໂຮງໝໍ ແລະ ຍັງມີຄົນເຈັບອີກຈຳນວນບໍ່ໜ້ອຍທີ່ບໍ່ມາໂຮງໝໍ ເຊິ່ງພວກເຂົາ ນອກຈາກການ ປິ່ນປົວຊະຊາຍບໍ່ຖືກຫລັກການ ແລ້ວຍັງມັກໄປປົວທີ່ສະຖານປິ່ນປົວ ລາຄາແພງທີ່ບໍ່ສົມເຫດສົມຜົນ ເຊັ່ນທີ່ບາງຫ້ອງກວດພະຍາດເອກະຊົນ ຫລື ທີ່ປະເທດໄກ້ຄຽງ. ຖ້າວ່າກອງທຶນປະກັນສຸຂະພາບ ຊຸມຊົນສາມາດປົກຄຸມເປົ້າໝາຍຄົນເຈັບ ທັງໝົດ ທີ່ກ່າວມາຂ້າງເທິງນັ້ນຈະ ເປັນການປະຢັດເງິນຄ່າ ປິ່ນປົວທີ່ບໍ່ສົມເຫດສົມຜົນໃຫ້ເຂົາເຈົ້າໄດ້ຢ່າງຫລວງ ຫລາຍ ເຊິ່ງຈະເປັນປະໂຫຍດໃຫ້ແກ່ເສດຖະກິດຄອບຄົວ. ພ້ອມກັນນັ້ນ, ເມື່ອປະຊາຊົນເຂົາຮ່ວມກອງທຶນ ຫລາຍຂຶ້ນ ມັນກໍຈະເປັນການສ້າງທຶນຮອນພັດທະນາໂຮງໝໍ ແລະ ຄວາມເຂັ້ມແຂງລວມຂອງລະບົບເສດ ຖະກິດແຫ່ງຊາດ.

ເພີ່ມຄວາມເປັນທຳໃນວຽກງານບໍລິການສາທາລະນະສຸກ

ຄົນເຈັບລັງເລທີ່ຈະມາໂຮງໝໍ ຫລື ຊອກຫາການປິ່ນປົວ ບ່ອນທີ່ມີລາຄາຖືກ ຫລື ຕິດໜີ້ໄດ້ ສ່ວນໜຶ່ງແມ່ນເກີດຈາກການຖາມເອົາເງິນກ່ອນການບໍລິການຂອງໂຮງໝໍ, ການຕິດໜີ້ບໍ່ໄດ້ຂອງໂຮງໝໍ ຫລື ການເກັບຄ່າບາງຊະນິດຂອງການບໍລິການທີ່ມີລາຄາແພງເກີນຄວາມສາມາດຈ່າຍຂອງເຂົາເຈົ້າ. ດ້ວຍເຫດຜົນ ດັ່ງກ່າວເຂົາເຈົ້າອາດຈຳຕ້ອງຂາຍຊັບສິນທີ່ມີຄ່າ, ຂາຍເຄື່ອງມືການຜະລິດ ຫລື ທຳການກູ້ຢືມທີ່ມີຄ່າ ເບື້ອງ ເພື່ອປິ່ນປົວຮັກສາຊີວິດໝົດເທົ່າໃດກໍຕາມຂໍໃຫ້ຊີວິດຢັງ ເຊິ່ງຈະເຮັດໃຫ້ຜູ້ທຸກຍິ່ງທຸກຕື່ມ ຜູ້ຮຸ້ງມືກໍ ອາດຈະປະສົບຄວາມລຳບາກໄດ້. ການທີ່ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໃນການປິ່ນປົວສູງ ອາດຈະເປັນສາເຫດຂອງການບໍ່ໄດ້ ປິ່ນປົວພະຍາດ ຍ້ອນຊອກຫາເງິນບໍ່ໄດ້ ຈົນສັງຄົມມີຄຳກ່າວສຽດ ສີໃສ່ໂຮງໝໍວ່າ: ຄົນທຸກບໍ່ໄດ້ເຂົ້າໂຮງໝໍ ແລະ “ບໍ່ມີຄວາມເປັນທຳໃນວຽກງານບໍລິການ ສາທາລະ ນະສຸກ”.

ບັນຫາ ແລະ ຄຳສຽດສີ່ດັ່ງກ່າວໄດ້ໝົດໄປໃນໂຮງໝໍທົດລອງ ຫລັງຈາກມີກອງທຶນປະກັນ ສຸຂະພາບ ຊຸມຊົນ ເພາະວ່າເວລາຄົນເຈັບໄປໂຮງໝໍແພດບໍ່ໄດ້ຖາມເອົາເງິນອີກ ຖາມເອົາແຕ່ບັດ ປະກັນຕົນ ແລະ ປັ້ມສຳມະ ໂນຄົວ ບໍ່ມີເງິນເພີ່ນກໍປົວໃຫ້ໂດຍທີ່ບໍ່ຈຳເປັນຕິດໝໍ, ລາຄາສູງກໍປົວໃຫ້ ບາງກໍລະນີ ກໍສູງເຖິງ 5.235.430ກີບ (ຕາຕະລາງ 3). ພ້ອມກັນນັ້ນ ເມື່ອປະຊາຊົນເຈັບເປັນເຂົາເຈົ້າ ໄດ້ຮັບການ ປິ່ນປົວຕາມ ຄວາມຈຳເປັນຂອງພະຍາດ. ນີ້ກໍແມ່ນຂໍ້ມູນອັນສຳຄັນອັນໜຶ່ງທີ່ຍັງຢືນວ່າ ກອງທຶນ ປະກັນສຸຂະພາບຊຸມຊົນ ສາມາດແກ້ໄຂບັນຫາການປິ່ນປົວລາຄາສູງ ແລະ ເພີ່ມຄວາມ ເປັນທຳໃນ ວົງການແພດໄດ້. ແຕ່ຍ້ອນຊັບພະ ຍາກອນສາທາລະນະສຸກຍັງມີຈຳກັດ, ການບໍລິການ ກໍແນ່ນອນ ຍັງບໍ່ໄດ້ພຽງພໍ ຕາມການຮຽກ ຮ້ອງຂອງສະ ມາຊິກກອງທຶນ ເຮັດໃຫ້ມີການຕຳນິຕິຊົມວ່າ 'ແພດບໍລິ ການຍັງບໍ່ໄດ້ດັ່ງໃຈ'. ນີ້ແມ່ນຂໍ້ຈຳກັດຂອງກອງ ທຶນໃນໄລຍະເບື້ອງຕົ້ນ ທີ່ກອງທຶນຍັງໜຸ່ມ ນ້ອຍ ຖ້າວ່າ ກອງທຶນຂະຫຍາຍຕົວ ໃຫຍ່ຂຶ້ນເທົ່າ ໃດບັນຫານີ້ກໍຈະ ຫລຸດລົງຫລາຍເທົ່ານັ້ນ.

ສຳລັບບັນຫານະໂຍບາຍ ການປິ່ນປົວບໍ່ເສຍຄ່ານັ້ນ ກ່ອນມີກອງທຶນປະກັນສຸຂະພາບ ໂຮງໝໍເມືອງ ສີສັດຕະນາກ ແລະ ໂຮງໝໍສົມທຽບຕ່າງກໍເລືອກປະຕິບັດນຳເປົ້າໝາຍ ພະນັກງານລັດດ້ວຍກັນ ຫລາຍກ່ວາ (ຕາຕະລາງ 4) ເຊິ່ງຕົວເລກນະໂຍບາຍໃຫ້ເປົ້າໝາຍນີ້ມີເຖິງ 92 - 98% ຂອງຈຳນວນ ເງິນນະໂຍບາຍ ທັງໝົດ ສ່ວນຜູ້ທຸກຈົນເກືອບຈະບໍ່ໄດ້ຮັບການປະຕິບັດນະໂຍບາຍດັ່ງກ່າວເລີຍ. ແຕ່ຫລັງຈາກມີກອງທຶນ ປະກັນສຸຂະພາບຊຸມຊົນແລ້ວໂຮງໝໍເມືອງ ສີສັດຕະນາກ ໄດ້ມີໂອກາດ ປະຕິບັດນະໂຍບາຍນີ້ກັບຜູ້ທຸກຈົນ 100% ຂອງຈຳນວນເງິນນະໂຍບາຍທັງໝົດ ເພາະລັດຖະກອນ ຂອງ ເມືອງ ໂດຍສະເພາະຂອງໂຮງໝໍດັ່ງ ກ່າວກໍໄດ້ພາກັນເຂົ້າເປັນສະມາຊິກກອງທຶນແລ້ວ.

ຕາຕະລາງ 4: ການປະຕິບັດນະໂຍບາຍການປິ່ນປົວບໍ່ເສຍຄ່າ.

ໂຮງໝໍ		ພະນັກງານລັດ		ຜູ້ທຸກຈົນ		ອື່ນໆ		ລວມ	
		ລ້ານກີບ	%	ລ້ານກີບ	%	ລ້ານກີບ	%	ລ້ານກີບ	%
ສີສັດຕະນາກ	2002	5.7	92	0.5	8	0	0	6.2	100
	2004	0	0	1.3	100	0	0	1.3	100
ຫາດຊາຍແຂວງ	2002	6.5	92	0.6	8	0	0	7.1	100
	2004	8.7	95	0.4	5	0	0	9.1	100

ຂໍ້ມູນຈາກ: ແກ້ວບຸນທັນ et al, 2002

ຂໍ້ສັງເກດ: ໂຮງໝໍເມືອງສີສັດຕະນາກປີ 2004 ມີເງິນນະໂຍບາຍຄ່າປິ່ນປົວລວມຫລຸດລົງ ແຕ່ນະໂຍບາຍ ໃຫ້ຜູ້ທຸກຈົນເພີ່ມຂຶ້ນ.

ການສົນທະນາ

ຫລັກການປະກັນສຸຂະພາບຊຸມຊົນແມ່ນ: “ສະເລ່ຍຄວາມສ່ຽງການເຈັບເປັນ ສະເລ່ຍການໃຊ້ຈ່າຍ ຄ່າປິ່ນປົວ ຕົນເອງເພື່ອໝົດທຸກຄົນ ໝົດທຸກຄົນເພື່ອຕົນເອງ ຜູ້ແຂງແຮງເພື່ອຜູ້ເຈັບເປັນ ຈ່າຍລ່ວງ ໜ້າເພື່ອໃຫ້ຄົນ ເຈັບມາໂຮງໝໍ” (ດູຊວນຟູ, 2001). ອີງຕາມຫລັກການ ຂອງການປະກັນ ສຸຂະພາບ

ແລະ ຜົນຂອງການ ສຶກສານີ້, ມັນມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ວ່າກອງທຶນປະກັນ ສຸຂະພາບຊຸມຊົນ ມີຄວາມ ອາດສາມາດແກ້ໄຂບັນຫາ ການປິ່ນປົວທີ່ໃຊ້ຈ່າຍສູງ ການປິ່ນປົວຊະຊາຍບໍ່ຖືກຫຼັກການ ການປິ່ນປົວ ທີ່ມີລາຄາແພງບໍ່ສົມເຫດສົມຜົນ ແລະ ສາມາດເພີ່ມຄວາມເປັນທຳໃຫ້ແກ່ວຽກງານ ບໍລິການສາທາລະນະສຸກໄດ້ ຖ້າຫາກເຮົານຳໃຊ້ກອງທຶນ ນີ້ຢ່າງຖືກຕ້ອງ ແລະ ທົ່ວເຖິງ

ຫຼັກການ “ສະເລ່ຍຄວາມສ່ຽງການເຈັບເປັນ ສະເລ່ຍການໃຊ້ຈ່າຍຄ່າປິ່ນປົວ ຕົນເອງເພື່ອ ໝົດ ທຸກຄົນ ໝົດທຸກຄົນເພື່ອຕົນເອງ ຜູ້ແຂງແຮງເພື່ອຜູ້ເຈັບເປັນ”

ເພື່ອໃຫ້ເຂົ້າໃຈງ່າຍຂຶ້ນ ຂ້າພະເຈົ້າຂໍຍົກຕົວເລກ ສົມມຸດໃນການແກ້ບັນຫາດັ່ງກ່າວຂອງກອງທຶນ ປະກັນສຸຂະ ພາບຊຸມຊົນ:

ສົມມຸດບ້ານໜຶ່ງມີ 100 ຄອບຄົວ ໃນປີນັ້ນມີ 2 ຄອບຄົວເຈັບເປັນ ເຈັບຄອບຄົວລະ 5 ເທື່ອ ແລະ ຄ່າປິ່ນປົວແຕ່ລະເທື່ອແມ່ນ 200.000ກີບ. ຖ້າບໍ່ມີການສະເລ່ຍຄວາມສ່ຽງການເຈັບເປັນ ການໃຊ້ຈ່າຍ ປິ່ນປົວຈະຕົກຢູ່ຄອບຄົວລະ 1.000.000ກີບ ເພາະ ບໍ່ມີການສະເລ່ຍຄ່າ ໃຊ້ຈ່າຍ ປິ່ນປົວ. ເຊິ່ງພາລະການ ໃຊ້ຈ່າຍປິ່ນປົວທັງໝົດ ຈະເປັນພາລະຂອງສອງຄອບຄົວ ດັ່ງກ່າວ. ເມື່ອສົມທົບກັບການເສຍລາຍໄດ້ຍ້ອນ ບໍ່ມີເວລາ ບໍ່ມີເຮືອແຮງທຳມາຫາກິນ ຍິ່ງຈະເຮັດໃຫ້ ເຂົາເຈົ້າປະສົບກັບຄວາມຍຸ້ງຍາກລຳບາກຂຶ້ນຕື່ມ ເຮັດໃຫ້ຜູ້ທຸກຍິ່ງຈະທຸກລົງ ຜູ້ລາຍຮັບປານກາງ ຫລື ຮັ່ງມີກໍອາດຈະພົບກັບຄວາມຫຍຸ້ງຍາກໄດ້ ແລະ ແຜນການສູ້ຊົນລົບລ້າງຄວາມທຸກຈົນ ຂອງປະຊາຊົນໃນແຕ່ລະທ້ອງຖິ່ນຂອງພັກ ແລະ ລັດຖະບານ ໃນປັດຈຸບັນກໍອາດຈະຍາກ ໃນການປະຕິບັດ. ຖ້າວ່າໝົດບ້ານນີ້ເຂົ້າກອງທຶນປະກັນສຸຂະພາບຊຸມຊົນ ກໍຈະມີການສະເລ່ຍ ຄວາມສ່ຽງ ການເຈັບເປັນຂອງສອງຄອບຄົວນີ້ໃຫ້ໝົດບ້ານ. ໝາຍຄວາມວ່າຄອບຄົວ ໜຶ່ງຈະມີ ຄວາມສ່ຽງການເຈັບເປັນແຕ່ 0,1 ເທື່ອຕໍ່ປີເທົ່ານັ້ນ, ກໍຄືກັນກັບການໃຊ້ຈ່າຍ ໃນການປິ່ນປົວກໍ ມີການສະເລ່ຍເຊັ່ນກັນ ແຜນທີ່ຈະປ່ອຍໃຫ້ແຕ່ຄອບຄົວເຈັບເປັນຈ່າຍ ທຸກໆຄອບຄົວໃນບ້ານ ຈະພ້ອມ ກັນຈ່າຍ ຄອບຄົວໜຶ່ງໆແຕ່ 20.000ກີບເທົ່ານັ້ນ ເຊິ່ງເປັນຈຳນວນເງິນທີ່ ແມ່ແຕ່ ຄອບຄົວທີ່ທຸກ ຈົນກໍອາດສາມາດຈ່າຍໄດ້. ແຕ່ຖ້າຄ່າປິ່ນປົວສູງເຖິງ 1.000.000ກີບ ແນ່ນອນຜູ້ ທຸກຈົນກໍຍາກທີ່ ຈະຈ່າຍໄດ້.

ດ້ວຍເຫດຜົນນີ້ ຂໍວິຈານ: ຄົນທຸກບໍ່ໄດ້ເຂົ້າໂຮງໝໍ ຂອງສະມາຊິກກອງທຶນປະກັນສຸຂະພາບ ຊຸມຊົນ ຈຶ່ງໝົດ ໄປຍ້ອນຄ່າໃຊ້ຈ່າຍມີການສະເລ່ຍກັນລະຫວ່າງສະມາຊິກກອງທຶນ. ນອກຈາກນີ້ມັນ ກໍຍັງເປັນການປະກອບ ສ່ວນບໍ່ໜ້ອຍໃຫ້ແກ່ການປະຕິບັດແຜນການລົບລ້າງຄວາມທຸກຈົນຂອງພັກ ແລະ ລັດຖະບານ ເພາະຜູ້ເຈັບ ເປັນຈະໄດ້ຮັບການປິ່ນປົວທີ່ສົມເຫດສົມຜົນ ທັນເວລາ ແລະ ທັງບໍ່ໄດ້ ແບກພາລະຈ່າຍຄ່າປິ່ນປົວໄວ້ຜູ້ດຽວ. ເຂົາເຈົ້າຈະຫລຸດຜ່ອນການເສຍແຮງງານ ທັງປະຢັດ ໄດ້ຄ່າປິ່ນ ປົວ ເຊິ່ງສາມາດນຳເອົາມາເປັນທຶນຮອນທຳ ການຜະລິດ ເພື່ອຫລຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຈົນ ລົງໄດ້.

ສ່ວນຜູ້ທຸກຈົນທີ່ບໍ່ສາມາດຈ່າຍເບ້ຍປະກັນນັ້ນ ກອງທຶນປະກັນສຸຂະພາບຊຸມຊົນ ກໍຈະຊ່ວຍສ້າງ ເງື່ອນໄຂ ໃຫ້ໂຮງໝໍສາມາດປະຕິບັດນະໂຍບາຍການປິ່ນປົວ ບໍ່ເສຍຄ່າໃຫ້ຜູ້ທຸກຈົນ ໃຫ້ຖືກຕ້ອງຕາມ

ເປົ້າໝາຍໃຫ້ໄດ້ຫລາຍຢ່າງຂຶ້ນ. ຍ້ອນນະໂຍບາຍບໍ່ເສຍຄ່າປົນປົງໃນປັດຈຸບັນ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນ ປະຕິບັດນະໂຍບາຍແຕກປ່ຽນເປົ້າ ໝາຍລັດຖະກອນ (ຕາຕະລາງທີ 4) ແທນທີ່ຈະແມ່ນເປົ້າໝາຍ ຄົນເຈັບທີ່ທຸກຈົນ ດັ່ງນັ້ນ, ໃນເງື່ອນໄຂ ທີ່ລັດຖະກອນ ຫລືພະນັກງານຂັ້ນຕ່າງໆ ໄດ້ເຂົ້າເປັນ ສະມາຊິກກອງທຶນ ເຖິງວ່າຈະຢູ່ໃນລະບົບໃດກໍຕາມ, ໂຮງໝໍຈະມີໂອກາດສະສົມເງິນທີ່ເຄີຍປະຕິບັດ ນະໂຍບາຍປົນປົງບໍ່ເສຍຄ່າໃຫ້ເປົ້າໝາຍດັ່ງກ່າວໄວ້ໃຫ້ຜູ້ ທຸກຈົນ.

ຫລັກການຈ່າຍລ່ວງໜ້າ ເພື່ອໃຫ້ຄົນເຈັບມາໂຮງໝໍ

ບັນຫາຖາມເກັບເງິນກ່ອນຈຶ່ງໃຫ້ການບໍລິການ ແລະ ການປົນປົງຂະຫຍາຍບໍ່ຖືກຕາມຫລັກການ ກໍຈະຄ່ອຍໆ ໝົດໄປຫລັງຈາກມີກອງທຶນປະກັນສຸຂະພາບ ເພາະວ່ານີ້ແມ່ນລະບົບການຈ່າຍຄ່າ ປົນປົງລ່ວງໜ້າ ເຊິ່ງເວ ລາມາໃຊ້ການບໍລິການທີ່ໂຮງໝໍຈະບໍ່ໄດ້ມີການຈ່າຍເງິນເພີ່ມໃດໆ ທັງເປັນການດຶງດູດເອົາຄົນເຈັບມາປົນ ປົງ ຫລືກວ້າງການປົນປົງຂະຫຍາຍບໍ່ຖືກຫລັກການການແພດ. ໃນຕົວຈິງໃນຫລາຍປະເທດທີ່ເຂົາເຈົ້າ ນຳໃຊ້ກອງທຶນດັ່ງກ່າວກໍຄືການທົດລອງ ນຳໃຊ້ຢູ່ປະເທດເຮົາ ໃນໄລຍະຕົ້ນ, ບັນຫາສະມາຊິກມາບໍລິການ ຫລາຍເປັນບັນຫາສ່ຽງຂອງການດຳລົງ ຄົງຕົວຂອງ ກອງທຶນ ເພາະຖ້າສະມາຊິກມາບໍລິການຫລາຍເຂົາເຈົ້າ ຍ້ານກອງທຶນຂາດດຸນໃນການ ຈ່າຍຄ່າປົນປົງ.

---

*ຜົນສຳເລັດດັ່ງກ່າວກໍແມ່ນເຫດຜົນຕົ້ນຕໍທີ່ກອງທຶນ
ບໍ່ໃຊ້ລະບົບຈ່າຍເພີ່ມເວລາສະມາຊິກມາໃຊ້ບໍລິການ*

ກອງທຶນປະກັນສຸຂະພາບໃນຫລາຍປະເທດຍັງໃຊ້ລະບົບຈ່າຍເພີ່ມຂອງສະມາຊິກເວລາເຂົ້າມາ ຮັບການບໍລິການຢູ່ໂຮງໝໍເພື່ອສະກັດກັ້ນການມາບໍລິການຂອງສະມາຊິກ ແລະ ການຂາດດຸນຂອງ ລາຍຈ່າຍຄ່າປົນປົງ ຂອງກອງທຶນ ເຊັ່ນ: ກອງທຶນປະກັນສຸຂະພາບທີ່ປະເທດຍີ່ປຸ່ນ, ຄົນເຈັບທີ່ໄວ້ໄປ ຈະຈ່າຍເພີ່ມ 30%, ຄົນເຈັບອາຍຸຕໍ່ກ່ວາ 3ປີ ຈ່າຍເພີ່ມ 20%, ຄົນເຈັບອາຍຸຫລາຍກ່ວາ 70ປີ ຈ່າຍເພີ່ມ 10%, ແລະ ຄອບຄົວທີ່ມີລາຍໄດ້ຕໍ່ກໍໄດ້ຈ່າຍເພີ່ມ 20% ຂອງມູນຄ່າການປົນປົງ, ເຖິງວ່າຈະເປັນສະມາຊິກກອງ ທຶນປະກັນສຸຂະພາບ (MHLW, JICA, JICWELS, 2004). ເຂົາເຈົ້າເຮັດຄືດັ່ງກ່າວ ກໍຍ້ອນ ຈຸດພິເສດເສດຖະກິດສັງຄົມບ້ານເຂົາເຈົ້າແຕກຕ່າງກັບບ້ານເຮົາ ຕົ້ນຕໍແມ່ນລາຍຮັບ, ລະດັບຄວາມຮັບຮູ້ ແລະ ອັດຕາການໄປບໍລິການສຸຂະພາບຂອງປະຊາຊົນ ທີ່ຂ້ອນຂ້າງສູງ ແລະ ການປົນປົງແຫ່ງຕ່າງໆ ກໍຖືກຕ້ອງຕາມຫລັກການ.

ສ່ວນຢູ່ບ້ານເຮົາ ລາຍຮັບ, ລະດັບ ຄວາມຮັບຮູ້ ແລະ ອັດຕາການໄປບໍລິການ ສຸຂະພາບຂອງ ປະຊາຊົນຍັງບໍ່ສູງ, ການປົນປົງ ຂະຫຍາຍບໍ່ຖືກຫລັກການ ແລະ ລາຄາແພງບໍ່ສົມເຫດສົມຜົນ ຍັງມີຢ່າງຫລວງຫລາຍ ດັ່ງນັ້ນຫລັງ ຈາກກອງທຶນປະກັນສຸຂະພາບຊຸມຊົນເຄື່ອນໄຫວ.

ຄົນເຈັບສະມາຊິກ ກອງທຶນມາບໍລິການຢູ່ ໂຮງໝໍເມືອງສີສັດຕະນາກໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນແຕ່ 0,5ເທື່ອ/ຄົນ/ປີ ມາເປັນ 2,4ເທື່ອ/ຄົນ/ປີ. ການເພີ່ມ ຂຶ້ນດັ່ງກ່າວແທນ ທີ່ຈະຖືວ່າເປັນບັນຫາສ່ຽງຂອງກອງທຶນ ກັບຖືວ່າເປັນຜົນສຳເລັດອັນ ປະເມີນຄ່າ ບໍ່ໄດ້ຂອງກອງທຶນອີກອັນໜຶ່ງ ເພາະຍ້ອນມີກອງທຶນ ຄົນເຈັບເຫລົ່ານີ້ຈຶ່ງໄດ້ມີເງື່ອນໄຂມາ ໃຊ້ການບໍລິການ ຕາມຄວາມຈຳເປັນຂອງເຂົາເຈົ້າ ບັນຫາຊຳເຮື້ອ ປົນປົວຊະຊາຍບໍ່ຖືກຫລັກການ ແຕ່ໂດຍມາຂອງປະຊາຊົນ ຖືກແກ້ໄຂ ແລະ ກໍແມ່ນເຫດຜົນຕົ້ນຕໍ ທີ່ກອງທຶນບໍ່ໃຊ້ລະບົບຈ່າຍ ເພີ່ມ ເວລາສະມາຊິກມາໃຊ້ບໍລິການ, ຕາມ ທີ່ນັກຊ່ຽວຊານຫລາຍທ່ານ ແນະນຳ, ເຖິງວ່າກອງທຶນບາງຄັ້ງ ຈະມີບັນຫາການຂາດດຸນທາງດ້ານການເງິນ.

ຂໍ້ຄວນຄິດ ແລະ ຄຳແນະນຳ

ເພື່ອປະຕິບັດແຜນຍຸດທະສາດ ສາທາລະນະສຸກໃຫ້ໄດ້ຕາມຄາດໝາຍ ມັນຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ສ້າງຕັ້ງ ແລະ ຂະຫຍາຍກອງທຶນປະກັນສຸຂະພາບຊຸມຊົນ. ເຖິງວ່າການລົງທຶນເຫລົ່ານີ້ຈະໃຊ້ງົບປະມານ ຢ່າງຫລວງຫລາຍ ແຕ່ຖ້າທຽບໃສ່ໝາກຜົນທີ່ຈະໄດ້ຮັບ ໝາກຜົນທີ່ອາດສາມາດປະກອບສ່ວນ ຊ່ວຍໃຫ້ການ ປະຕິບັດແຜນຍຸດ ທະສາດສາທາລະນະສຸກສຳເລັດຜົນຕາມຄາດໝາຍ ມັນກໍສົມຄວນ ໃຫ້ແກ່ການລົງທຶນ.

ຄຸນຄ່າກັບໝາກຜົນທີ່ຄວນແກ່ຄວາມພາກພູມໃຈ ທີ່ໄດ້ຮັບ ຍັງມີບັນຫາທີ່ຄວນຈະຮີບຮ້ອນແກ້ໄຂ ຖ້າບໍ່ດັ່ງ ນັ້ນຈະມີຜົນສະທ້ອນອັນບໍ່ດີຕໍ່ການພັດທະນາ ແລະ ການຂະຫຍາຍກອງທຶນປະກັນ ສຸຂະພາບ ກໍຄືການປະຕິບັດແຜນຍຸດທະສາດພັດທະນາສາທາລະນະສຸກໂດຍລວມ. ຍ້ອນວ່າ ກອງທຶນປະກັນສຸຂະພາບຊຸມຊົນ ຈະຕົງດູດເອົາຄົນເຈັບມາປົນປົວ ຫລາຍຕາມການ ຂະຫຍາຍຂອງ ກອງທຶນ, ໃນເງື່ອນໄຂປັດຈຸບັນທີ່ກອງທຶນ ບໍ່ສາມາດເກັບເບ້ຍປະກັນຕາມມູນຄ່າຕົວຈິງໄດ້ ຍ້ອນເງື່ອນໄຂເສດຖະກິດ ແລະ ຄວາມຮັບຮູ້ ຄວາມຊືນ ເຄີຍຕໍ່ວຽກງານປະກັນສຸຂະພາບ ຂອງ ປະຊາຊົນຍັງບໍ່ສູງ, ໂຮງໝໍອາດຈະຍັງບໍ່ສາມາດຮອງຮັບຄົນເຈັບທີ່ ເພີ່ມຂຶ້ນນີ້ໄດ້ ເພາະສະຖານທີ່ ວັດຖຸອຸປະກອນ ງົບປະມານ ແລະ ບຸກຄະລາກອນອາດຈະຍັງຈຳກັດ ແລະອາດຈະບໍ່ພຽງພໍ ເພື່ອໃຫ້ ການບໍລິການ.

ຖ້າເຮົາບໍ່ປັບປຸງພັດທະນາ ແລະ ເພີ່ມຊັບພະຍາກອນສາທາ ລະນະສຸກ ທີ່ເໝາະສົມ ໃຫ້ໂຮງໝໍ ກໍອາດຈະເກີດບັນຫາການບໍລິການທີ່ຂາດຄຸນະພາບ. ເມື່ອການບໍລິການ ຂາດຄຸນນະພາບ ທັງໂຮງໝໍ ແລະ ກອງທຶນປະກັນສຸຂະພາບເອງຈະບໍ່ສາມາດເຮັດຕາມພາລະບົດບາດ ຄົນເຈັບ ຈະສືບຕໍ່ຫັນຫລັງ ໃຫ້ໂຮງໝໍໄປປົນປົວຊະຊາຍບໍ່ຖືກຫລັກການ ຫລື ໄປປົນປົວລາຄາແພງທີ່ບໍ່ສົມ ເຫດສົມຜົນຫລາຍ ກ່ວາເກົ່າອີກ.

ດັ່ງນັ້ນຖ້າທ້ອງຖິ່ນໃດໂຮງໝໍ ຍັງບໍ່ມີເງື່ອນໄຂກໍຄວນ ໂຈະການ ຂະຫຍາຍ ກອງທຶນກ່ອນເພື່ອລໍຖ້າ ການປັບປຸງ ຖ້າທ້ອງຖິ່ນໃດໂຮງໝໍມີເງື່ອນໄຂ ກໍຄວນຂະຫຍາຍ ກອງທຶນທັນທີໄວເທົ່າ ໃດຍິ່ງເປັນ ການດີ.

ສະຫລຸບ

ກອງທຶນປະກັນສຸຂະພາບຂຸມຊົນສາມາດປະກອບສ່ວນຢ່າງແຂງຂັນໃຫ້ແກ່ການປະຕິບັດຍຸດທະສາດ “ປະຊາຊົນມີສຸຂະພາບດີທຸກທົ່ວໜ້າ” ຂອງຂະແໜງສາທາລະນະສຸກ.

- ມາດຕະຖານການມາໃຊ້ບໍລິການສາທາລະນະສຸກຂອງປະຊາຊົນດີຂຶ້ນ.
- ປະຊາຊົນໄດ້ຮັບການ ປົນປົວທັນເວລາ ສົມເຫດສົມຜົນ ສາມາດຈຳກັດການໄປປົນປົວ ຊະຊາຍ ບໍ່ຖືກຫຼັກການແພດຂອງ ເຂົາເຈົ້າ.
- ສ້າງເງື່ອນໄຂໃຫ້ປະຊາຊົນສາມາດມາຊົມໃຊ້ການບໍລິການແພດທີ່ຄ່າສູງ.
- ເພີ່ມທະວີຄວາມເປັນທຳໃນວຽກງານບໍລິການສາທາລະນະສຸກ.

ກອງທຶນປະກັນສຸຂະພາບຂຸມຊົນສາມາດປະກອບສ່ວນລົບລ້າງຄວາມທຸກຈົນ ແລະ ປະກອບສ່ວນ ສ້າງ ຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ລະບົບເສດຖະກິດຢູ່ລາວ.

- ຫລຸດຜ່ອນຄ່າໃຊ້ຈ່າຍປົນປົວ ຫລຸດຜ່ອນການໃຊ້ຈ່າຍສາທາລະນະສຸກທີ່ບໍ່ສົມເຫດສົມຜົນ
- ສະສົມໄດ້ທຶນຮອນມາທຳການຜະລິດ
- ຫລີກລ້ຽງການເສຍແຮງງານ ເສຍເວລາ ເຮັດໃຫ້ມີແຮງງານເຮັດການຜະລິດ.

ຈຳເປັນຕ້ອງສ້າງກອງທຶນປະກັນສຸຂະພາບຂຸມຊົນຢ່າງຖືກຕ້ອງ ແລະ ທົ່ວເຖິງ.

- ເຖິງຈະໃຊ້ງົບປະມານສູງ ກໍຄວນແກ່ການລົງທຶນ ເພື່ອຜົນປະໂຫຍດທີ່ປະເມີນຄ່າບໍ່ໄດ້.
- ຄວນລົງທຶນພັດທະນາໂຮງໝໍ ໄປພ້ອມກັບການຂະຫຍາຍກອງທຶນ.
- ກອງທຶນຂະຫຍາຍກວ້າງເທົ່າໃດ ປະສິດຕິພາບຂອງກອງທຶນຍິ່ງສູງຂຶ້ນເທົ່ານັ້ນ.

ກ່ຽວກັບຜູ້ຂຽນ

ດຣ. ໄມຕຣີ ເສນຈັນທິໄຊ (senchanthixay@yahoo.com) ໄດ້ຮັບປະລິນຍາເອກເສດຖະສາດ ສາທາ ລະນະສຸກຈາກຮ່າໂນຍ, ເຊິ່ງບົດວິທະຍານິພົນແມ່ນກ່ຽວກັບຜົນກະທົບຂອງຄ່າ ໃຊ້ຈ່າຍ ຂອງຄົນເຈັບເວລາ ໄປໂຮງໝໍ. ຜູ້ຂຽນເປັນອະດີດຫົວຫນ້າຫ້ອງການສາທາລະນະສຸກເມືອງທ່າແຂກ, ຫົວຫນ້າຫ້ອງການສາ ທາລະນະສຸກແຂວງຄຳມ່ວນ ແລະ ໄດ້ເຄີຍມີສ່ວນຮ່ວມກັບໂຄງການທົດລອງ ກອງທຶນປະກັນສຸຂະພາບຂຸມ ຊົນ. ໃນປັດຈຸບັນ ຜູ້ຂຽນເປັນຮັກສາການຫົວຫນ້າພະແນກແຜນການ ກົມແຜນການ-ງົບປະມານ ກະຊວງ ສາທາລະນະສຸກ.

References

ທ່ານ ແກ້ວບຸນທັນ ອ. (2002), ບົດສະຫລຸບປີ 2002 ຂອງຫ້ອງການສາທາລະນະສຸກເມືອງ ສີສັດຕະນາກ, ນະຄອນຫລວງວຽງຈັນ.

ທ່ານ ເທບພະວິງ ຄ. (2004), ບົດສະຫລຸບປີ 2004 ຂອງຫ້ອງການສາທາລະນະສຸກເມືອງ

ສິດຕະນາກ, ນະຄອນຫລວງວຽງຈັນ.

ທ່ານ ທະວີໄຊ ບ. (2002), ບົດສະຫລຸບປີ 2002 ຂອງຫ້ອງການສາທາລະນະສຸກເມືອງ ຫາດຊາຍຟອງ, ນະຄອນຫລວງວຽງຈັນ.

ທ່ານ ທະວີໄຊ ບ. (2004), ບົດສະຫລຸບປີ 2004 ຂອງຫ້ອງການສາທາລະນະສຸກເມືອງ ຫາດຊາຍຟອງ, ນະຄອນຫລວງວຽງຈັນ.

ທ່ານ ດາລາລອຍ ປ. (2000) ແຜນການ 5ປີ ກະຊວງສາທາລະນະສຸກ 2001-2005, ນະຄອນຫລວງວຽງຈັນ.

ທ່ານ ມະນີວິງ ຄ. ແລະ ທິມງານ (2004), ບົດສະຫລຸບການປະເມີນຜົນທົດລອງນໍາໃຊ້ກອງທຶນ ປະກັນສຸຂະພາບ 3ແຫ່ງໃນສ.ປ.ປ.ລາວ, ນະຄອນຫລວງວຽງຈັນ.

ທ່ານ ວູຊວນຟູ (2001), ການປະກັນສຸຂະພາບ, ໂຄງການພັດທະນາລະບົບສາທາລະນະສຸກ ກະຊວງສາທາລະນະສຸກ, ໂຮງພິມການແພດ, ຮ່າໂນ້ຍ.

MHLW, JICA, JICWELS (19 October 2004) The Study Programmed for the Asian Social Insurance Administrators (Course No: 040012), Tokyo.

ການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມຍາກຈົນແຖບພູດອຍ: ບັນຫາຕ່າງໆ ທີ່ຕ້ອງໄດ້ຄຳນຶງ

ໂດຍ: ຫຸມພັນ ຣັດຕະນະວົງ

ໃນເອກະສານນີ້ ຜູ້ຂຽນໄດ້ໂອ້ລົມເຖິງບັນຫາຕ່າງໆທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ຄຳນຶງເຖິງ ເວລາທີ່ຈະວາງ ນະໂຍບາຍ ແລະ ຈັດຕັ້ງໂຄງການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ ຢູ່ເຂດພູດອຍ. ນະໂຍບາຍ ຕ້ອງອົງບົນພື້ນຖານຄວາມເປັນຈິງ ແລະ ຕ້ອງນຳໄປປະຕິບັດ ຖ້າບໍ່ດັ່ງນັ້ນນະໂຍບາຍ ກໍ່ຈະບໍ່ມີ ຄວາມໝາຍ ແລະ ປະຊາຊົນກໍ່ຈະບໍ່ໄດ້ຮັບຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອຈັກເທົ່ອ. ການວາງແຜນ ກໍ່ມີຄວາມ ຈຳເປັນຕ້ອງ ຄຳນຶງເຖິງສະພາບການດຳລົງຊີວິດ ການເປັນຢູ່ຕົວຈິງຂອງຊາວບ້ານ ແລະ ຄວາມຮູ້ ຄວາມສາມາດແບບທ້ອງຖິ່ນທີ່ພວກເຂົາມີຢູ່ແລ້ວ ແລ້ວນຳໃຊ້ຂໍ້ມູນເຫລົ່ານັ້ນ ເປັນບ່ອນອີງໃນການວາງແຜນ. ຖ້າບໍ່ດັ່ງນັ້ນແຜນການກໍ່ຈະບໍ່ມີປະສິດຕິພາບ, ການລົງມື ປະຕິບັດກໍ່ຈະລົ້ມເຫຼວ ແລະ ກໍ່ຍັງຈະສົ່ງຜົນສະທ້ອນ ໃນທາງລົບຕໍ່ຊາວບ້ານ, ເຊິ່ງອາດໝາຍເຖິງ ການເພີ່ມຄວາມທຸກຈົນໃຫ້ພວກເຂົາ.

ການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມຍາກຈົນນັ້ນ ເປັນນະໂຍບາຍບຸລິມະສິດໝາຍເລກໜຶ່ງ ທີ່ພັກ ແລະ ລັດຖະບານ ແຫ່ງ ສປປ ລາວ ກໍ່ຄືປວງຊົນລາວທັງຊາດ ໃຫ້ຄວາມສຳຄັນ ແລະ ຈະຕ້ອງ ປະຕິບັດໃຫ້ສຳເລັດ ພາຍໃນປີ 2020. ແຕ່ໃນປັດຈຸບັນ, ມັນຍັງນອນຢູ່ໃນນະໂຍບາຍຫຼັກທົ່ວໄປ.

ການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ ໄດ້ທ່ວງເປັນໃຍຈາກອົງການສະຫະປະຊາຊາດ ກໍ່ຄືອົງການຈັດຕັ້ງ ສາກົນຕ່າງໆ ອີກດ້ວຍ. ໃນຫຼາຍປີທີ່ຜ່ານມາ, ຫຼາຍໆໂຄງການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ ໄດ້ຖືກ ປະຕິບັດຢູ່ເຂດພູດອຍ ແຕ່ບາງໂຄງການກໍ່ບໍ່ປະສິດຜົນສຳເລັດເທົ່າທີ່ຄວນ. ໜຶ່ງເຫດຜົນທີ່ເປັນ ໄປໄດ້ກໍ່ແມ່ນຂາດການວາງແຜນທີ່ຮອບຄອບ, ວາງແຜນໂດຍບໍ່ຄຳນຶງເຖິງສະພາບແວດລ້ອມ ຕົວຈິງ ຂອງ ປະຊາຊົນແຖບພູດອຍ. ຖ້າການວາງແຜນເປັນໄປແນວນັ້ນ, ໂຄງການມັກຈະບໍ່ ປະສິດຜົນ ສຳເລັດ, ເປັນການສູນເສຍເວລາ ແລະ ງົບປະມານ ແລະ ວິຖີຊີວິດການເປັນ ຢູ່ຂອງ ປະຊາຊົນ ກໍ່ອາດຈະຖືກກະທົບໃນດ້ານລົບແທນທີ່ຈະຖືກພັດທະນາ.

ເພື່ອທີ່ຈະສ້າງນະໂຍບາຍຫຼຸດຜ່ອນ ຄວາມທຸກຈົນໃຫ້ມີປະສິດຕິພາບ, ປັດໃຈຕ່າງໆ, ເປັນຕົ້ນ ແມ່ນພື້ນຖານ ການດຳລົງຊີວິດຂອງປະຊາຊົນ, ຕ້ອງໄດ້ຮັບການຄຳນຶງເຖິງ ແລະເອົາມາ ປະກອບ ສ່ວນໃນການວາງແຜນ. ບົດສຶກສາສະບັບນີ້ ໄດ້ສະເໜີບາງຕົວຢ່າງຂອງໂຄງການ ທີ່ບໍ່ໄດ້ຮັບຜົນ ສຳເລັດ ພ້ອມທັງໄດ້ຍົກເອົາບາງຈຸດສຳຄັນ ທີ່ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງຈະຕ້ອງ ໄດ້ພິຈາ ລະນາກ່ອນທີ່ ຈະລົງມືວາງແຜນ ແລະ ປະຕິບັດ. ນອກຈາກນັ້ນ, ບົດສຶກສາກໍ່ໄດ້ຍົກກໍລະນີໂຄງການ GTZ ແລະ ບ້ານສິບອິ, ອັນເປັນໂຄງການທີ່ປະສິດຜົນສຳເລັດ, ມາກ່າວເຖິງ ເພື່ອຍົກໃຫ້ເຫັນເຖິງການວາງ ແຜນທີ່ດີ.

ການວາງແຜນການທີ່ບໍ່ມີປະສິດທິພາບເຮັດໃຫ້ເກີດຜົນໃນທາງລົບ

ນະໂຍບາຍອະນຸລັກປ່າ

ເພື່ອບັນລຸທິດທາງແລະ ໜ້າທີ່ການພັດທະນາດ້ານເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ທີ່ກອງປະຊຸມໃຫຍ່ ຄັ້ງທີສີ່ຂອງພັກ ເດືອນ 11 ປີ 1986 ໄດ້ວາງອອກ, ໃນປີ 1988 ລັດຖະບານໄດ້ວາງໂຄງການອະນຸລັກ ແລະ ເພີ່ມພູນເນື້ອທີ່ປ່າທຳມະຊາດ ໃຫ້ໄດ້ດັ່ງນີ້ :

ປີ	ເນື້ອທີ່ໄລ່ເປັນ ສ່ວນຮ້ອຍ	ເນື້ອທີ່ໄລ່ເປັນ ລ້ານ ເຮັກຕາ	ປະເພດປ່າ ໄລ່ເປັນລ້ານ ເຮັກຕາ		
			ປ່າສະຫງວນ	ປ່າປ້ອງກັນ	ປ່າທຸລະກິດ
1988	45%	10	2.5	5.5	2.0
			2.5	9.5	5.0
2000	47%	17	2.5	9.5	5.0

(ແຫລ່ງຂໍ້ມູນ : ກະຊວງກະສິກຳແລະປ່າໄມ້ຊີນລະປະທານ ແລະ ສີຫະກອນກະເສດ, 1988)

ຕາຕະລາງຂ້າງເທິງສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ລັດຖະບານໄດ້ຕັ້ງເປົ້າໝາຍໃນການເພີ່ມເນື້ອທີ່ປ່າ ທຳມະ ຊາດຈາກ 45% ໃນປີ 1988 ໃຫ້ໄດ້ເຖິງ 47% ໃນປີ 2002 ແຕ່ໃນຄວາມເປັນຈິງແລ້ວ, ອີງຕາມບົດລາຍງານ “ປ່າໄມ້ເພື່ອການຫລຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກທີ່ຍືນຍົງ: ບົດຮຽນຂອງສາກົນທີ່ ເໝາະສົມ ສຳຫລັບ ສປປ ລາວ” (ສັກເສນາ, 2005), ແຕ່ລະປີເນື້ອທີ່ປ່າໄມ້ລາວຫລຸດລົງແຕ່ 0.6 - 0.8 %, ຖ້າໃນປີ 1988 ປ່າໄມ້ໃນລາວຍັງເຫລືອ 45% ກໍ່ສະແດງວ່າ ໃນປີ 2005 ປ່າໄມ້ໃນລາວ ຍັງເຫລືອຢູ່ ປະມານ 32% - 35%.

ໂຄງການຊ່ວຍເຫລືອຊົນເຜົ່າຂະມຸ

ໃນທ້າຍຊຸມປີ 1980 ອົງການ ສປຊ ໄດ້ໃຫ້ການຊ່ອຍເຫຼືອທົດລອງ ຫັນເອົາເຜົ່າຂະມຸ ມາເຮັດນາ ຂັ້ນໄດທີ່ ຫຼັກ 10-11 ທາງຊຽງເງິນ, ແຂວງຫຼວງພະບາງ, ໂດຍທີ່ທາງອົງການໄດ້ຊ່ອຍບຸກເບີກທີ່ດິນ ໃຫ້ເປັນນາຂັ້ນໄດ ແລະ ອະນຸເຄາະທາງດ້ານທັນຍາຫານ ເປັນເວລາ 3 ປີ ພ້ອມທັງໃຫ້ການຝຶກອົບຮົມ ຄວາມຊຳນານ ໃນການເຮັດນາ. ຈາກຂໍ້ມູນການໃຫ້ສຳພາດຂອງຫົວໜ້າໜ່ວຍງານສິ່ງເສີມກະສິກຳ ຜະແນກກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ແຂວງຫລວງພະບາງ ແລະ ຂອງອະດີດເຈົ້າເມືອງຫລວງພະບາງ ທ່ານ ສິງຄຳ ພິມມະລັດ, ໂຄງການນີ້ເປັນໄປດ້ວຍດີ ປະຊາຊົນກໍ່ສາມາດຜະລິດເຂົ້າໄດ້ຜົນດີ ດ້ວຍຕົວເອງ ແລ້ວ ແຕ່ພໍ ສປຊ ວາງມື ເພື່ອໃຫ້ຊາວບ້ານດຳເນີນການຜະລິດດ້ວຍໂຕເອງ ເນື້ອທີ່ນາທັງໝົດ ກໍ່ກາຍ ເປັນ ສວນໝາກນັດ ແລະ ສວນກ້ວຍ ສ່ວນການຜະຫຼິດເຂົ້າສຳຫຼັບການບໍລິໂພກນັ້ນ ຊາວບ້ານໄດ້ພາ ກັນໄປລ່າວປ່າເພື່ອບຸກເຂົ້າຈົນເນື້ອທີ່ປ່າປ່າແຖບນັ້ນເກືອບໝົດໄປ .

ການໂຍກຍ້າຍຖິ່ນຖານຂອງປະຊາຊົນ

ໃນຂະນະທີ່ການລົງມືປະຕິບັດ ແລະ ການຈັດການທີ່ບໍ່ເໝາະສົມ ບວກກັບຂາດການຄົ້ນຄ້ວາ,

ການກະກຽມ ແລະການວາງແຜນທີ່ດີ ອາດກົດຂວາງບໍ່ໃຫ້ນະໂຍບາຍທີ່ວາງອອກ ປະສິບຜົນສຳເລັດ ດັ່ງທີ່ຄາດຫວັງໄວ້, ການຍົກຍ້າຍຖິ່ນຖານຂອງປະຊາຊົນຈາກບ່ອນ ທີ່ພວກເຂົາເຄີຍດຳລົງຊີວິດ ມາເປັນເວລາຫຼາຍເຊັ່ນຄົນ ກໍ່ສາມາດສ້າງຄວາມອັນຕະລາຍຫຼາຍໆ ປະການໃຫ້ແກ່ພວກເຂົາ. ເຖິງແນວໃດກໍ່ຕາມ, ປະຊາຊົນໃນບາງໝູ່ບ້ານກໍ່ຕັດສິນໃຈຍົກຍ້າຍຖິ່ນຖານ ແລະ ໃນບາງໝູ່ບ້ານ ກໍ່ຖືກແນະນຳໃຫ້ທຳການຍົກຍ້າຍຖິ່ນຖານ. ບາງຕົວຢ່າງລຸ່ມນີ້ແມ່ນຕົວຢ່າງ ຂອງການປະລະຖິ່ນ ຖານເດີມ ຂອງປະຊາຊົນບາງບ້ານ ແລະ ບັນຫາຕ່າງໆທີ່ພວກເຂົາຕ້ອງປະເຊີນ.

ບ້ານກັນດອນ

ບ້ານກັນດອນ ຂອງຊົນເຜົ່າກະຕູ ຍ້າຍມາແຕ່ບ້ານດາກອາປົກ ທີ່ຍອດ ເຊກອງ ເມືອງກະລຶມ ໃນລະຫວ່າງປີ 1996-1997 ຍ້ອນຄວາມທຸກຈົນ ຈາກຜົນຮ້າຍຂອງສົງຄາມ ມາຕັ້ງ ຢູ່ເຂດອຸດົມ ສົມບູນ ທີ່ພູພຽງ ເມືອງທ່າແຕງ ແຂວງເຊກອງ ເຊິ່ງໃນນັ້ນ ມີຢູ່ 154 ຄອບຄົວ 759 ຄົນ (ຍິງ 401 ຄົນ ເດັກນ້ອຍບໍ່ເຖິງ 5 ປີ 125 ຄົນ ແຕ່ 6 ປີ-14 ປີ 136 ຄົນ) ອາໄສຢູ່ 79 ຫຼັງຄາເຮືອນ. ຄອບຄົວທີ່ ສາມາດຜະລິດເຂົ້າກິນກຸ່ມປີ (ຜົນຜະຫຼິດຢ່າງອື່ນບໍ່ມີ) ມີ 39 ຄອບຄົວ, ຄອບຄົວຂາດເຂົ້າກິນ (ຢ່າງອື່ນບໍ່ມີ) ແຕ່ 1-2 ເດືອນ ມີ 58 ຄອບຄົວ , ຄອບຄົວຂາດເຂົ້າກິນ (ຢ່າງອື່ນບໍ່ມີ) ແຕ່ 4-5 ເດືອນ ມີ 57 ຄອບຄົວ, ຄອບຄົວຂາດເຂົ້າກິນ (ຢ່າງອື່ນບໍ່ມີ) ແຕ່ 9-10 ເດືອນ ມີ 16 ຄອບຄົວ (Alton & Rattanavong, 2003). ສາເຫດຂອງການຂາດແຄນເຂົ້າລວມມີ :

- ດິນບໍ່ມີພໍ : ຕົວຢ່າງ, ໃນປີ 1997 ມີຄອບຄົວໜຶ່ງ ມີສະມາຊິກ 14 ຄົນ ໄດ້ສ່ວນແບ່ງດິນ ຈາກທາງການ ຫົວຄົນໜຶ່ງ 0.8 ເຮັກຕາ, ມາດຽວນີ້ ຄອບຄົວດັ່ງກ່າວມີສະມາຊິກ 25 ຄົນ ແຕ່ດິນທີ່ເກົ່າ (ເຊິ່ງກໍ່ຍັງບໍ່ຮູ້ວ່າດິນນັ້ນມີດີຫຼືບໍ່ດີ) ເພາະດິນທີ່ຢູ່ອ້ອມແອ້ມແມ່ນ ໄດ້ມີຄົນຈັບ ຈອງໄປໝົດແລ້ວ.
- ຂາດແຮງງານຜະຫຼິດ (ບໍ່ມີລູກ-ເຈັບເປັນ...)
- ລ້ຽງສັດໃຫຍ່ບໍ່ໄດ້ (ບໍ່ມີທີ່)
- ລ້ຽງໝູ ແລະ ສັດປີກບໍ່ໄດ້ (ຕາຍ)
- ຊັບພະຍາກອນຈາກປ່າ ບໍ່ມີ

ສິ່ງທີ່ດີ ແມ່ນມີນ້ຳ, ໂຮງຮຽນ, ທາງລົດເຂົ້າເຖິງ, ແລະ ຖືງຢາສຸກເສີນ. ແຕ່ການທີ່ບໍ່ມີທາງອອກອື່ນ ໃນການສ້າງລາຍໄດ້ເສີມ ໄດ້ກາຍເປັນວັດຕະຈັກ ສ້າງຄວາມທຸກຈົນ ທີ່ນັບມື້ ກໍ່ນັບສ້າງຄວາມ ໜັກໜ່ວງໃຫ້ແກ່ຄອບຄົວທີ່ຈົນຕາແຈ. ຕົວຢ່າງ : ເມື່ອເຂົ້າບໍ່ພໍກິນ, ຊາວບ້ານຕ້ອງກູ້ຢືມຈາກຜູ້ອື່ນ ເມື່ອປີໜ້າໄດ້ມາ ກໍ່ຕ້ອງໄດ້ໄຊ້ແທນໝົດ ເຮັດໃຫ້ບໍ່ມີເຂົ້າກິນອີກ ຍິ່ງພາໃຫ້ຂາດເຂົ້າກິນນັບມື້ນັບ ໜັກຂຶ້ນແລະບໍ່ມີສິ້ນສຸດ (Alton & Rattanavong, 2005).

ຫຼວງນ້ຳທາ

ຍ້ອນແຜນການກຳຈັດການປູກຝົນ ທີ່ເມືອງສິງ-ເມືອງລອງ ແຂວງຫຼວງນ້ຳທາ ໃນປີ 2004 ແລະການດຳເນີນມາດຕະການ ຢຸດຕິການຖາງປ່າເຮັດໄຮ່ ໂດຍການຈັດສັນ ອາຊີບຄົງທີ່ ຍັງບໍ່ທັນ ເປັນຮູບປະທຳແລະຮັບປະກັນເທື່ອ, ໄດ້ເປັນເຫດໃຫ້ ຊາວບ້ານແຖບພູດອຍ ຈຳນວນບໍ່ໜ້ອຍ ເປັນຕົ້ນແມ່ນຊາວກໍ່ ພາກັນອົບພະຍົບ ປະລະຖິ່ນຖານ ບ້ານເດີມຂອງຕົນໄປສ່ຽງກັບ ຄວາມບໍ່

ແນ່ນອນໃນຖິ່ນອື່ນ ເປັນຕົ້ນແມ່ນເຂດທົ່ງພຽງທີ່ດິນສ່ວນໃຫຍ່ ມີເຈົ້າຂອງຈັບຈອງໄວ້ ແລ້ວ ແລະ ເຂົາເຈົ້າບໍ່ທັນມີຄວາມເຄີຍຊົມໃນສະພາບແວດລ້ອມ ແລະ ວິຖີຊີວິດໃນເຂດທົ່ງພຽງ ມາກ່ອນເລີຍ.

ຊາວບ້ານພູແຍ ບ້ານຈັນຕະຄີລີ ທີ່ເມືອງສິງ ກໍຢູ່ໃນຈຳນວນທີ່ ພາກັນອົບພະຍົບ ຖິ່ນບ້ານພື້ນຖານເກົ່າ ເດີມຂອງຕົນ ລົງມາຢູ່ເຂດທົ່ງພຽງເມືອງ ສິງແຕ່ການຍົກຍ້າຍບໍ່ປະສົບຜົນສຳເລັດ ເພາະຂາດປັດໄຈ ທີ່ຈຳເປັນຕ່າງໆ ໃນການດຳລົງຊີວິດ, ໃນທີ່ສຸດ ກໍ່ໄດ້ອົບພະຍົບໄປຄົນລະແຫ່ງລະຫິນ (Rattanavong et al., 2003). ເຊັ່ນດຽວກັນກັບຊາວລະພູ ແລະ ຊາວກຸ່ຍ ທີ່ທາງການ ໄດ້ອົບ ພະຍົບມາຢູ່ບ່ອນຈັດສັນໄວ້ໃຫ້ ທີ່ດອຍເຮືອ ໃກ້ໆກັບເມືອງສິງເອງ ແຕ່ໃນທີ່ສຸດ ເຂົາເຈົ້າກໍ່ແຕກກະຈັດ ກະຈາຍກັນໄປ ຄົນລະ ແຫ່ງເຊັ່ນກັນ (Rattanavong et al. 2003).

ສິ່ງທີ່ຕ້ອງຄຳນຶງໃນການດຳເນີນພາລະກິດຫຼຸດຜ່ອນຄວາມຍາກຈົນໃນແຖບພູດອຍ

ຄວາມໝາຍຂອງ 'ຄວາມຍາກຈົນ'

ຄະນະກຳມະການການຫລຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກແຫ່ງຊາດໄດ້ບົ່ງຊີ້ວ່າ ໃນ ສປປ ລາວ ມີເມືອງຢູ່ກ່ວາ 47 ເມືອງ (ໃນ 47 ຕົວເມືອງນັ້ນ ລວມມີ 3,597 ໝູ່ບ້ານ ແລະ ປະຊາກອນທັງໝົດ 1,2330,000) ທີ່ຕົກຢູ່ໃນສະພາບທີ່ຍາກຈົນ ແລະ ຕ້ອງລົບລ້າງຄວາມທຸກຈົນດັ່ງກ່າວພາຍໃນປີ 2003 ຫາປີ 2006 (NAFRI, 2004), ຊຶ່ງທັງໝົດມີທີ່ຕັ້ງຢູ່ແຖບພູດອຍ ມີປະຊາກອນຕັ້ງບ້ານເຮືອນ ກະແຈກກະຈາຍ ຢູ່ຕາມຫຼັບຫ້ວຍ ແລະ ພູເຂົາ ກ່ວາພັນແຫ່ງ

---

*ມັນມີຄວາມຈຳເປັນທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ເກັບກຳເອົາບົດຮຽນ
ຄວາມຮູ້ພື້ນບ້ານ ແລະ ວິທີແກ້ໄຂບັນຫາ ກໍ່ຄືຂໍ້ຂັດແຍ່ງຕ່າງໆ
ໃນການທຳມາຫາກິນ ແລະ ວິຖີການດຳລົງຊີວິດຂອງພວກເຂົາ*

ການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມຍາກຈົນ ແມ່ນມີຄວາມຈຳເປັນສຳຫຼັບທຸກຊາດທຸກພາສາ ໂດຍສະເພາະ ສຳຫຼັບປວງຊົນລາວ ທີ່ນອນຢູ່ໃນບັນດາປະເທດ 7 ປະເທດທີ່ຫລ້າຫລັງກ່ວາເພິ່ນ ໃນອາຊີ ແລະ 20 ປະເທດທີ່ຍາກຫລ້າຫລັງກ່ວາເພິ່ນ ໃນໂລກ (Canadian International Development Agency, 1991). ແຕ່ກ່ອນທີ່ຈະແກ້ໄຂບັນຫາໄດ້, ພວກເຮົາກໍ່ຄວນຈະຕ້ອງ ວາງຖານກຳນົດ ຄວາມຍາກຈົນໃຫ້ແທດເໝາະກັບສັງຄົມລາວ, ເໝາະກັບຄວາມເປັນຈິງ ແລະ ຈຸດພິເສດຂອງແຕ່ ລະສັງຄົມບັນດາເຜົ່າລາວດ້ວຍ. ທັງນີ້ ກໍ່ເພື່ອຫຼີກເວັ້ນ ຄວາມບໍ່ເປັນເອກະ ພາບກັນ ໃນການຕີຄວາມ ໝາຍ ຂອງ ຄຳວ່າ 'ທຸກຈົນ'. ພ້ອມກັນນັ້ນ ກໍ່ເພື່ອເປັນການຫຼີກເວັ້ນ ການນຳເອົາຫຼັກເກນຂອງບ່ອນ ອື່ນເຂົ້າມາໃຊ້ແບບກົນຈັກ ຊຶ່ງມັນອາດຈະບໍ່ແທດເໝາະ ກັບຄວາມເປັນຈິງຂອງລາວກໍ່ເປັນໄດ້ ເພາະວ່າ ຊາດອື່ນກໍ່ອາດຈະມີການກຳນົດ ສະເພາະທີ່ເຫັນວ່າ ແທດເໝາະກັບສັງຄົມຂອງເຂົາເຈົ້າ.

ແມ່ນແຕ່ຫຼັກການບາງຢ່າງທີ່ປະຊາຄົມໂລກໄດ້ພະຍາຍາມ ກຳນົດອອກມາ ເພື່ອເປັນພື້ນຖານວັດ
ຄວາມທຸກຈົນ, ເຊັ່ນ ການມີລາຍໄດ້ຕໍ່ກ່ວາ 1 ໂດລາສະຫະລັດ/ມື້/ ຫົວຄົນ ກໍ່ຍັງຄວນ ຕ້ອງ
ພິຈາລະນາ ແລະ ໝູນປັບໃຫ້ແທດເໝາະກັບຈຸດພິເສດຂອງສັງຄົມລາວ ເພາະວ່າ ຄຸນຄ່າຂອງເງິນ
ຕ່າງກັນ, ຄວາມຕ້ອງການ ແລະ ການຊົມໃຊ້ຕ່າງກັນ, ແລະ ການບໍລິໂພກ ແລະ ການຕະຫຼາດກໍ່ຕ່າງ
ກັນ. ໃນບາງສັງຄົມ ເງິນ 1 ໂດລາ ບໍ່ສາມາດກິນເຂົ້າໄດ້ຖ້ວຍໜຶ່ງ ກົງກັນຂ້າມໃນອີກສັງຄົມໜຶ່ງ ເງິນ
1 ໂດລາ ສາມາດໃຊ້ກິນເຂົ້າໄດ້ຄາບໜຶ່ງທັງຄອບຄົວ ຫຼື ບໍ່ມີ 1 ໂດລາ ກໍ່ສາມາດມີກິນ
ໄດ້ດັ່ງນີ້ເປັນຕົ້ນ.

ນຳໃຊ້ຂໍ້ມູນຕົວຈິງໃນການສຶກສາຄົ້ນຄ້ວາຊອກຫາວິທີແກ້ໄຂບັນຫາ

ນອກຈາກຖານກຳນົດດັ່ງກ່າວນັ້ນແລ້ວ ພວກຄວນຈະຕ້ອງໃຊ້ການຄົ້ນຄ້ວາວິໄຈທາງດ້ານສັງຄົມ
ແລະ ມະນຸດວິທະຍາມາເປັນຕົວນຳ. ຕົວຢ່າງ, ຈະຕ້ອງຮູ້ໄດ້ວ່າໃນຈຳນວນ 3,597 ກ່ວາ ບ້ານນັ້ນ
ແຕ່ລະບ້ານມີຈັກ ຄອບຄົວທີ່ຢູ່ໃນລະດັບຄວາມຍາກຈົນ ແລະ ສາເຫດຂອງຄວາມທຸກຈົນຂອງ
ແຕ່ລະຄອບຄົວນັ້ນ ມາຈາກຫຍັງ ຄືກັນ ຫຼື ຕ່າງກັນຢູ່ບ່ອນໃດ, ອັນໃດພິມີຊ່ອງທາງ ສາມາດຫາທາງ
ແກ້ໄຂຊ່ອຍໄດ້, ອັນໃດເປັນສາເຫດຂອງຄວາມທຸກຈົນ ອັນລວມຂອງບ້ານ, ອັນໃດເປັນຄວາມບົກ
ຜ່ອງ ຫຼື ບໍ່ທ່ວງທັນຈາກພາກລັດຖະບານ ແລະ ອັນໃດລັດຖະບານສາມາດ ຊ່ວຍແກ້ໄຂໄດ້.
ນອກຈາກນັ້ນກໍ່ຈະຕ້ອງໄດ້ຄົ້ນຄ້ວາທ່າແຮງຂອງທ້ອງຖິ່ນດິນນາ ທ່າແຮງທາງດ້ານຊັບພະຍາກອນ
ທຳມະຊາດ ແລະ ຄວາມອາດສາມາດທາງດ້ານການພັດທະນາ ຂອງແຕ່ລະທີ່ແຕ່ລະແຫ່ງ
ຂອງທ້ອງຖິ່ນໃຫ້ຖີ່ຖ້ວນ. ການວິໄຈທາງເລິກ ແລະ ທາງກ້ວາງແບບນີ້ ຈະອຳນວຍໃຫ້ພວກເຮົາ
ໄດ້ຮັບສະຖິຕິຂໍ້ມູນລະອຽດ ແລະ ແມ່ນຢຳ ອັນຈະອຳນວຍໃຫ້ພວກເຮົາສາມາດຮູ້ໄດ້ວ່າ
ບ້ານໜຶ່ງມີຄອບຄົວທີ່ທຸກຈົນ ຫຼື ຈັກຄອບຄົວ ແລະ ຄອບຄົວທີ່ຮັ່ງມີ ແລະ ມີພໍຢູ່ພໍກິນນັ້ນຈັກຄອບຄົວ.
ພວກເຮົາຍັງຈະຕ້ອງໄດ້ມີວິໄສທັດຕໍ່ຊ່ອງທາງຄວາມອາດສາມາດໃນການພັດທະນາຕົວຈິງຢູ່ແຕ່
ລະທ້ອງຖິ່ນນັ້ນໆ. ນອກນັ້ນ ພວກເຮົາຍັງຈະຕ້ອງໄດ້ເກັບກຳເອົາບົດຮຽນ ຄວາມຮູ້ພື້ນບ້ານ ແລະ
ວິທີແກ້ໄຂບັນຫາ ກໍ່ຄືຂໍ້ຂັດແຍ່ງຕ່າງໆ ໃນການທຳມາຫາກິນ ແລະ ວິຖີການດຳລົງຊີວິດຂອງຄອບ
ຄົວທີ່ສາມາດກຸ້ມຢູ່ກຸ້ມກິນ ແລະ ມີຖານະດີກ່ວາເພິ່ນນັ້ນ ນຳດ້ວຍ.

ຊອກຫາສິ່ງທົດແທນການນຳໃຊ້ຜົນ ແລະ ການຖາງປ່າເຮັດໄຮ່

ເມື່ອໄດ້ຂໍ້ມູນລະອຽດຕ່າງໆດັ່ງກ່າວນັ້ນແລ້ວ ອັນທີ່ຫຼີກບໍ່ໄດ້ທີ່ຈະຕ້ອງດຳເນີນກໍ່ຄື : ຈະຕ້ອງເອົາ
ນະໂຍບາຍຕ່າງໆ ເປັນຕົ້ນແມ່ນນະໂຍບາຍການຍຸດຕິການຖາງປ່າເຮັດໄຮ່ ທີ່ຈະຕ້ອງ ໃຫ້ສຳເລັດ
ໃນປີ 2010 ແລະ ນະໂຍບາຍການລົບລ້າງການປູກຝົນ ທີ່ຈະຕ້ອງໃຫ້ສຳເລັດໄປໃນປີ 2005 ນີ້
ມາເປັນຕົວນຳໃນການວິໄຈລົງ ພາກປະຕິບັດຕົວຈິງໃນແຕ່ລະທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ແຕ່ລະບ້ານ. ເມື່ອຍຸດຕິ
ການປູກຝົນ ແລະ ຍຸດຕິການຖາງປ່າເຮັດໄຮ່ແບບເລື່ອນລອຍແລ້ວ, ຈະປະກອບ ໂຄງຮ່າງ ຫຼື
ຮູບຖານການດຳລົງຊີວິດໃໝ່ໃຫ້ແກ່ຊາວບ້ານແບບໃດ ແລະ ແຜນການຊ່ວຍເຫຼືອປະຊາຊົນ ກໍ່ຄວນ
ຖືກ ປະຕິບັດໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບຮູບຖານການດຳລົງຊີວິດໃໝ່ນັ້ນ.

ມັນອາດຈະເບິ່ງຄືງ່າຍທີ່ຈະພຽງແຕ່ຍົກຍ້າຍຊາວບ້ານເຂົ້າມາໃກ້ຕົວເມືອງ ຫຼື ຖະໜົນຫົນທາງ, ແຕ່ປະສົບການທີ່ຜ່ານມາສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າສ່ວນຫຼາຍມັນຈະສ້າງບັນຫາໃຫ້ພວກເຂົາ. ມັນມີຄວາມຈຳເປັນທີ່ຈະຕ້ອງມີສິ່ງອື່ນມາທົດແທນ ໃນພາກລາຍຮັບຂອງຊາວບ້ານ ເພື່ອທີ່ພວກເຂົາຈະສາມາດຊື້ເອົາເຄື່ອງ ທີ່ຈຳເປັນໃນການດຳລົງຊີວິດ ເຊິ່ງກໍ່ລວມທັງຢູ່ກຸ່ມຢາກຳນົດທັງນັ້ນດ້ວຍ. ເປັນຕົ້ນແມ່ນ ຄອບຄົວທີ່ອັດຕະໂນດັດຂັດສິນ ແລະ ທຸກຍາກອີ່ຫຼີນັ້ນ, ວິຖີຊີວິດແບບໃໝ່ແມ່ນວິຖີຊີວິດທີ່ດີຂຶ້ນບໍ່? ແລະ ຍຸດທະສາດຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກແບບໃໝ່ນັ້ນ ສາມາດຍົກລະດັບຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງເຂົາເຈົ້າໄດ້ບໍ່? ຖ້າໄດ້ ກໍ່ບໍ່ຈຳເປັນທີ່ຈະຍົກຍ້າຍເຂົາເຈົ້າອອກຈາກຖິ່ນຖານດັ້ງເດີມຂອງເຂົາເຈົ້າເລີຍ. ແຕ່ຖ້າ ຫາກບໍ່ໄດ້ ຈິ່ງຊອກຫາຊ່ອງທາງອື່ນ ແກ້ໄຂ ແລະ ພິຈາລະນາຢ່າງລະມັດລະວັງກ່ອນຈະນຳໃຊ້ ເພາະວ່າການແກ້ໄຂຕາມຂະເຍີມໃຈ, ຢ່າງທີ່ບໍ່ໄດ້ຄົ້ນຄວ້າວິໄຈ, ແລະ ບໍ່ມີການວາງແຜນທີ່ດີນັ້ນ ມີຄວາມສ່ຽງສູງຕໍ່ຄວາມສູນເສຍ ແລະ ຄວາມຫຍຸ້ງຍາກໃນພາຍຫຼັງ.

ນະໂຍບາຍພັດທະນາແບບຢູ່ກັບທີ່

ຕົວຢ່າງຂ້າງລຸ່ມນີ້ເປັນສິ່ງຊ່ວຍຢືນຢັນວ່າ ຊາວພູດອຍໂດຍພື້ນຖານແລ້ວ ສາມາດດຳລົງຊີວິດໄດ້ໂດຍພື້ນຖານ ແລະ ການຍົກຍ້າຍຖິ່ນຖານກໍ່ເປັນ ອັນຕະລາຍຕໍ່ພວກເຂົາ. ການຕັ້ງບ້ານເຮືອນຂອງປະຊາຊົນ ບໍ່ວ່າເຜົ່າໃດ ໃນພູມິປະເທດໃດກໍ່ລ້ວນແລ້ວແຕ່ມີເຫດຜົນທາງວິທະຍາສາດ, ວັດທະນະທຳ ແລະ ເສດຖະກິດພື້ນບ້ານໄປພ້ອມກັນ ແລະ ເຂົາເຈົ້າກໍ່ໄດ້ດຳລົງຊີວິດນະທີ່ນັ້ນມາແລ້ວຫຼາຍເຊັ່ນ ຄົນ ໂດຍທີ່ບໍ່ໄດ້ສ້າງພາລະໜັກໜ່ວງ ແກ້ສັງຄົມແຕ່ປະການໃດເລີຍ. ດັ່ງນັ້ນນະໂຍບາຍຊ່ວຍເຫລືອພວກເຂົາຄວນເປັນນະໂຍບາຍ ພັດທະນາແບບຢູ່ກັບທີ່ເພາະ ຮາກຖານການດຳລົງຊີວິດຂອງພວກເຂົາຢູ່ທີ່ນັ້ນ ແມ່ນມີລັກສະນະໝັ້ນຄົງແລ້ວ. ການຍ້າຍຖິ່ນຖານ ພວກເຂົາແມ່ນອາດເປັນການສ່ຽງເກີນໄປ ເພາະຄວາມບໍ່ລ້ຽງເຄີຍກັບສະພາບແວດລ້ອມໃໝ່ ເຊິ່ງອາດເຮັດໃຫ້ພວກເຂົາບໍ່ສາມາດຢູ່ໄດ້

ກໍລະນີບ້ານສິບອີ

ບ້ານສິບອີ ເປັນບ້ານຂອງຊາວກໍ່ (ອາຄາ) ຊຶ່ງຕັ້ງມາໄດ້ 5 ເຊັ່ນຄົນ ໂດຍໃນປັດຈຸບັນ ມີຊາວບ້ານທັງໝົດ 197 ຄົນ 42ຄອບຄົວ ອາໄສຢູ່ 33 ຫຼັງຄາເຮືອນ (ກ່ອນໜ້ານີ້ 30 ກ່ວາປີ ມີ 90 ຫຼັງຄາເຮືອນ ຍ້າຍໄປສ້າງບ້ານໃໝ່ກ່ວາເຄິ່ງໜຶ່ງ). ບ້ານສິບອີຖືໄດ້ວ່າເປັນບ້ານທີ່ມີພື້ນຖານທີ່ແໜ້ນແກ່ນ ໂດຍອາໄສເງື່ອນໄຂທຳມະຊາດ ແລະ ຮີດຄອງປະເພນີໃນສ້າງການດຳລົງຊີວິດທີ່ໝັ້ນຄົງ. ໃນຈຳ ນວນຊາວບ້ານສິບອີ ຈຳນວນ 42 ຄອບຄົວ ນັ້ນ ມີ 2 ຄອບຄົວ ເທົ່ານັ້ນທີ່ບໍ່ສາມາດ ກຸ້ມຢູ່ກຸ້ມກິນ ໄດ້ ຍ້ອນວ່າຄອບຄົວໜຶ່ງແກ່ສະຖາ ບໍ່ມີລູກເຕົ້າຊວຍແຮງ ແລະ ອີກຄອບຄົວໜຶ່ງ ເປັນແມ່ໝ້າຍ ຢູ່ຄົນດຽວ.

ບ້ານເຮືອນຂອງຊາວບ້ານສິບອີສ່ວນຫຼາຍ ເປັນບ້ານເກົ່າແກ່ ມີອາຍຸການມາຫຼາຍເຊັ່ນຄົນ ມີຢ້າວເຮືອນແບບຖາວອນເປັນຫຼັກແຫຼ່ງແໜ້ນໜາ ຕັ້ງຢູ່ເບື້ນແປພູ ທ່າມກາງທຳມະຊາດທີ່ດີກໜາ ແລະ ອຸດົມສົມບູນ ໃນລະດັບຄວາມສູງ 1,059 ແມັດ ເໜືອລະດັບນ້ຳທະເລ ເຊິ່ງທາງເບື້ອງລ່າງມີຫ້ວຍນ້ຳອີ. ກ່ອນທີ່ຈະຕັ້ງບ້ານເປັນຖາວອນໄດ້ນັ້ນ ຊາວບ້ານສິບອີ ໄດ້ຍ້າຍສະຖານທີ່ຕັ້ງ ສອງເທື່ອມາແລ້ວ ຍ້ອນບໍ່ປອດຈາກໄພທຳມະຊາດ (ບ່ອນທຳອິດຖືກຄຸກຄາມຈາກລົມພາຍຸ ບ່ອນທີ່ສອງ

ຖືກບ່ອນ ພ້າມັກພ່າ). ການຕັ້ງບ້ານໃສ່ເປັນແປພູ ລິ້ງຊັ້ນ ໃນລະດັບຄວາມສູງ ພັນກ່ວາແມັດ ເພື່ອຫຼີກໄຂ້ຍຸງ ແລະ ຫຼີກຄວາມເປີເປື້ອນ ແຊະຈັ້ນ ໃນລະດູຝົນ. ນອກຈາກນັ້ນ ພວກເຂົາກໍເຮັດເຮືອນ ຕໍ່ເທິບ(ແຕ່ກ່ອນ) ເພື່ອຫຼີກກະແສລົມແຮງ ແລະ ຫລຸດຜ່ອນຄວາມໜາວເພາະເຮືອນ ທີ່ຕໍ່ເຮັດໃຫ້ຄວາມຮ້ອນຈາກການຈູດໄມ້ ເພື່ອຜັງໄຟແຜ່ກະຈາຍໄປທົ່ວບ້ານໄດ້ໄວ ແລະ ຄວາມຮ້ອນ ກໍ່ຖືກເກັບໄວ້ດິນ.

ການຕັ້ງບ້ານຢູ່ທ່າມ ກາງຄວາມອຸດົມສົມບູນຂອງປ່າ ຫ່າງໄກຈາກບ້ານອື່ນໝໍ້ປະມານ ແລະ ຈຳນວນ ຄົວເຮືອນບໍ່ຫຼາຍ ກໍ່ເພື່ອ ມີທີ່ທຳກິນພຽງພໍ ແລະ ກ້ວາງຂວາງ ສຳລັບເຮັດໄຮ່ປູກເຂົ້າ, ເຜືອກມັນ, ພືດຜັກ, ຊາ ແລະ ອື່ນໆ ແລະ ລ້ຽງສັດປະເພດຕ່າງໆ ໂດຍປາສະຈາກ ຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ການສູນເສຍ ຈາກການລັກ ຫຼື ພະຍາດ, ມີໄມ້ປູກເຮືອນ ແລະ ໃຊ້ສອຍ ໂດຍບໍ່ໄດ້ໃຊ້ເງິນຊື້ ມີໝາກໄມ້ ພືດຜັກ ຮາກຢາ ມັນກອຍ ສັດປ່າ ສັດນ້ຳແລະອື່ນໆ ໂດຍມີທຳມະຊາດ ເປັນອາຫານເພີ່ມປະຈຳວັນ ແລະ ຄຳຊູເວລາຜົນຜະລິດບໍ່ອຳນວຍ ຫຼື ເວລາຖືກໄພທຳມະຊາດຄຸກຄາມ. ຂະນະດຽວກັນນັ້ນ ອາກາດ ກໍ່ສົດຊື່ນ ປອດໃສ ຕະຫຼອດ.

ສົບອິ, ກໍ່ຄືຫຼາຍໆບ້ານຂອງຊາວອາຄາ ທີ່ເມືອງສິງ ແລະ ເມືອງລອງ, ມີການຈັດຕັ້ງ ແລະ ລະບົບການ ບໍລິຫານບ້ານແບບປະເພນີ ສົມທົບ ກັບອຳນາດການປົກຄອງພາກລັດຖະບານ ທີ່ແໜ້ນໜາ ມີວິຖີການດຳລົງຊີວິດ ທີ່ເຕັມໄປດ້ວຍ ປະສົບການໃນການແກ້ໄຂທຸກບັນຫາ ທີ່ພົວພັນກັບການ ດຳລົງຊີບ ແລະ ມີຂະນົບປະເພນີ ແລະ ວັດທະນະທຳ ທີ່ປະຕິບັດກັນມາຢ່າງໜັກແໜ້ນ ແລະ ຍາວນານ. ເຂົາເຈົ້າ ສາມາດຈັດວາງສະຖານທີ່ສັກສິດຂອງບ້ານ ອັນເປັນສູນໂຮມຂອງຄວາມເຊື່ອ ສາມາດປະຕິບັດພິທີກຳຕ່າງໆ ຕາມຮີດຄອງ, ດຳເນີນກິດຈະກຳທາງ ສິລະປະທັດຖະກຳ ຫຍິບປັກ ຖັກແສ່ວ, ຜະລິດເຄື່ອງໂລຫະ ແລະເຄື່ອງເງິນ ຂັບລຳ ແລະຮ້ອງພ້ອນ ຕາມວັດທະນະທຳ ທີ່ສືບທອດ ກັນມາ ແຕ່ ບູຮານນະການ ໂດຍທີ່ອິດທິພົນດ້ານລົບ ຂອງວາດດຳລົງຊີວິດ ພາຍນອກ ບໍ່ມາ ທັບ ຖົມຫຼວງຫຼາຍ ເໝືອນດັ່ງແຖບທົ່ງພຽງ.

ເຂົາເຈົ້າສາມາດທຳການແລກປ່ຽນຄຳຂາຍໄດ້ ກັບປະຊາຊົນຢູ່ທົ່ງພຽງ ແລະ ກັບຊາວທີ່ຈາກ ປະເທດຈີນໄດ້ປົກກະຕິ ເລີ່ມ ຕັ້ງແຕ່ສະໄໝກ່ອນເປັນຕົ້ນມາ. ການແລກປ່ຽນຄຳຂາຍລະຫວ່າງ ຊາວພູດອຍ ແລະ ຊາວທົ່ງພຽງນັ້ນເຄີຍມີມາຕັ້ງແຕ່ເດີກດຳບັນ ໂດຍຜ່ານເສັ້ນທາງມ້າ ແລະ ງົວ ນອກຈາກນັ້ນ ພວກພໍ່ຄ້າຊາວທີ່ ກໍ່ພາຂະບວນມ້າຕ່າງ ມາຄ້າຂາຍ ກັບບ້ານຕ່າງໆ ທີ່ພວກເຂົາ ຜ່ານໄປ ໂດຍໃຊ້ເສັ້ນທາງດັ່ງກ່າວ ທີ່ຕິດຜ່ານສວນສານຖິ່ນພູດອຍ ຕິດຈອດກັບປະເທດ ເພື່ອນບ້ານ ດ້ວຍ. ແຕ່ຄາວກ່ອນ ນອກຈາກຜົນແລ້ວ ຊາວພູດອຍຈະຂາຍ ໃບໝັ້ງ (ຊາ), ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ ຜົນຜະລິດທາງດ້ານກະສິກຳ, ກະດູກໜັງ, ເຂົ້າຂອງສັດປ່າ ແລະ ສັດລ້ຽງ. ໃນຂາກັບເຂົາເຈົ້າ ຈະຊື້ເອົາທຸກສິ່ງ ທີ່ຈຳເປັນສຳຫຼັບການດຳລົງຊີວິດຂອງເຂົາເຈົ້າ ແລະ ທີ່ເຂົາເຈົ້າ ບໍ່ມີ.

ຄວາມຂາດເຂີນ ໂດຍພາວະວິໄສຂອງບ້ານໃນແຖບຖິ່ນສູງ

ໂດຍພາວະວິໄສແລ້ວ ບ້ານໃນແຖບຖິ່ນສູງ ມັກຈະຂາດເຂີນ ທາງດ້ານໂຄງລ່າງ ສາທາລະນະປະໂຫຍກ

ເປັນຕົ້ນແມ່ນໂຮງຮຽນ, ໂຮງໝໍ, ຖະໜົນຫົນທາງ, ການຕິດຕໍ່ພົວພັນ, ນໍ້າ, ໄຟ, ຕະຫຼາດ, ການສື່ສານ ແລະ ກິດຈະກຳຕ່າງໆທາງດ້ານສິລະປະ ວັດທະນະທຳຈາກສ່ວນກາງ ເນື່ອງຈາກເປັນບ້ານກະແຈກ ກະຈາຍກັນ ຕາມຖິ່ນທຸລະກິດດານ ແລະ ຫ່າງໄກສອກຫຼີກ ຊຶ່ງກໍ່ ເປັນທຳມະດາທີ່ພາກລັດຖະບານ ເອງ ກໍ່ບໍ່ທ່ອນຈະສາມາດຕອບສະໜອງໄດ້ທັນການ. ນັ້ນບໍ່ວ່າເປັນຂອດສຳຄັນຢ່າງທີ່ທາງພາກລັດ ຖະບານ ຈະຕ້ອງພິຈາລະນາຕາມສົມຄວນ ເພື່ອອຳນວຍໂອກາດໃຫ້ຊາວບ້ານແຖບພູດອຍ ສາມາດ ມີເງື່ອນໄຂຊ່ອຍ ຕົນເອງໃນການແກ້ໄຂ ຄວາມທຸກຈົນຂອງຕົນ.

ຂໍຍົກບ້ານຖ້ຳເດັງ ແຂວງເຊກອງ ມາເປັນໂຕຢ່າງ: ບ້ານຖ້ຳເດັງ ແມ່ນບ້ານໜຶ່ງຂອງ ເຜົ່າກະຕູ ຕັ້ງຢູ່ ສະຖານທີ່ ທີ່ອຸດົມໄປດ້ວຍຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ມີສັດລ້ຽງເຊັ່ນ ໝູ ແລະ ໄກ່ຢ່າງ ຫຼວງຫຼາຍ ສາມາດເປັນສິນຄ້າຂາຍໄດ້. ແຕ່ຄວາມຂາດແຄນຄື ຫົນທາງ. ໃນອະດີດ ມີສາຍທາງໂຮ່ຈິມິນ ຕັດຜ່ານໄປຈົນເຖິງເມືອງກະລຶມແຕ່ບໍ່ໄດ້ຮັບ ການປົວແປງໃຫ້ລົດ ທຳມະດາ ສາມາດ ແລ່ນໄປໄດ້ ມີແຕ່ລົດຂອງພວກຕັດໄມ້ ແລະ ຊຸດຄົນໄມ້ເຫຼືອງທີ່ນັ້ນ ຈຶ່ງສາມາດເຂົ້າໄປໄດ້. ດັ່ງນັ້ນ ປະຊາຊົນ ຜູ້ມີ ສິນຄ້າ ກໍ່ບໍ່ສາມາດຂາຍສິນຄ້າຂອງຕົນໄດ້ສະດວກ ຖ້າຫາຍເອົາມາຂາຍທີ່ ເມືອງກະລຶມ ໄກ່ໂອກ ໜັກ 2-3 ກິໂລ ຂາຍ 10 ພັນກີບ ກໍ່ບໍ່ມີຄົນຊື້. ສາເຫດທີ່ສິນຄ້າຂາຍບໍ່ໄດ້ ອັນໜຶ່ງ ກໍ່ມາຈາກ ການທີ່ ສາຍທາງ ແຕ່ລະມາມ ເມືອງເອກຂອງແຂວງ ເຖິງເມືອງກະລຶມ ບໍ່ສາມາດ ສັນຈອນໄປມາໄດ້ ເນື່ອງ ຈາກວ່າ ເສັ້ນທາງອັນເປັນສາຍຊີວິດຂອງ ປະຊາຊົນ ຖືກລົດແກ່ໄມ້ທຳລາຍ ເປັນລ້ອງເປັນເຫວ (ປີ 2003-2004) ເຮັດໃຫ້ການຖ່າຍເທສິນຄ້າລະຫວ່າງລະມາມ ແລະ ກະລຶມ ເປັນອຳມະພາດ ເຮັດໃຫ້ບໍ່ມີຜູ້ໃດມາຮັບຊື້ສິນຄ້າຂອງປະຊາຊົນບ້ານຖ້ຳເດັງ.

ການປ່ຽນແປງນິເວດວິທະຍາສະຖານ ສາມາດນຳຄວາມຫາຍະນະ ມາສູ່ຊາວພູດອຍ

ການພັດທະນາອາຊີບ, ການພັດທະນາແຫຼ່ງລາຍຮັບ, ແລະ ການອຳນວຍລັດຖະບໍລິການດ້ານ ໂຄງລ່າງ ສາທາລະນະປະໂພກ ມີຄວາມຈຳເປັນຢູ່ແລ້ວ ສຳຫຼັບການພັດທະນາທົ່ວໆໄປ ເປັນຕົ້ນແມ່ນ ເຂດພູດອຍ. ແຕ່ການຮັກສາລະບົບນິເວດວິທະຍາ ແລະ ນິເວດວິທະຍາສະຖານໃຫ້ແກ່ເຂດພູດອຍ ນັ້ນ ຍັງມີຄວາມສຳຄັນກ່ວາ ເພາະວ່າ ປ່າທຳມະຊາດ ແລະ ແມ່ນ້ຳ ແມ່ນສະເໝືອນ ສາງອາຫານ ແລະ ຄັງເງິນ ຂອງຊາວບ້ານ. ມັນເປັນແຫຼ່ງເກືອກູນການດຳລົງຊີວິດ ແລະ ຕາບຈູນຄວາມຂາດແຄນ ຫັນຍາຫານ ແລະ ສິ່ງຈຳເປັນ ໃນການຊີວິດຂອງເຈົ້າ. ດັ່ງນັ້ນ ການຢຸດຕິການຖາງປ່າທີ່ນັ້ນ ຍັງບໍ່ພໍ ແຕ່ຄວນຈະຕ້ອງຫຼີກເວັ້ນການຂຸດຄົ້ນຕັດໄມ້ໃຫຍ່ ແບບບໍ່ເຄັ່ງຄັດອີກດ້ວຍ ບໍ່ດັ່ງນັ້ນ ທຸກສິ່ງກໍ່ຈະປ່ຽນ ແປງໄປ ນ້ຳ ແລະ ຊັບພະຍາກອນອື່ນໆກໍ່ຈະບົກແຫ້ງໄປເຊັ່ນກັນ.

ນະໂຍບາຍຢ່າງອື່ນ ທີ່ສຳຄັນໃນການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ ກໍ່ແມ່ນການອະນຸລັກ ຊັບພະຍາ ກອນນ້ຳ. ບັນຫາໜຶ່ງທີ່ເກີດຂຶ້ນໃນປັດຈຸບັນ ແມ່ນການຂຸດຄົ້ນເອົາຝຸ່ນຄຳຂອງ ບໍລິສັດຂຸດຄົ້ນແຮ່. ການຮ່ວມເອົາຝຸ່ນຄຳທີ່ຕົກຄ້າງຢູ່ຕາມລ້ອງນ້ຳແມ່ນຊ່ວຍໃຫ້ປະຊາຊົນມີລາຍຮັບເສີມ ແລະ ເພື່ອຕາບ ຈູນເວລາທີ່ຜົນຜະຫຼິດ ບໍ່ໄດ້ບໍ່ດີ. ແຕ່ການທີ່ເຮືອດູດແຮ່ຄຳຂອງພວກບໍລິສັດໄປດູດເອົາ ເຮັດໃຫ້ແລວນ້ຳສຳລັບເດີນເຮືອ ແລະ ໄຫລມອງຂອງຊາວບ້ານຖືກມ້າງ ພ້ອມທັງທຳລາຍລະບົບ ນິເວດ ແມ່ນ້ຳອີກດ້ວຍ. ດັ່ງຕົວຢ່າງ ນ້ຳເຊກອງ ແລະ ລ້ອງນ້ຳອູ່ບັດຈຸບັນ, ໃນການເດີນສຳຫລວດ

ຂອງຂ້າພະເຈົ້າທີ່ລ້ອງນ້ຳອູ ໃນເດືອນມິຖຸນາ ປີ 2005, ເຮືອປະເພດດຽວກັນນີ້ ກໍກຳລັງດູດເອົາ ແຮ່ຄຳຢູ່ໃຕ້ໜອງຂຽວ, ເມືອງອຍ, ແຂວງຫລວງພະບາງ ເຊັ່ນກັນ. ປະຊາຊົນແຖບນັ້ນບອກວ່າ ເປັນບ່ອນທີ່ມີແຮ່ຄຳຫລາຍ ແລະ ເປັນບ່ອນທີ່ປະຊາຊົນອາໄສ ຮ່ວມຄຳເພື່ອໃຫ້ມີລາຍໄດ້ຊື້ເຂົ້າກິນ ເວລາຜົນລະປູກບໍ່ອຳນວຍ.

ການປ່ຽນແປງນິເວດວິທະຍາສະຖານ ຂອງຊາວພູດອຍ

(ການຍ້າຍຖິ່ນຖານ)

ໃນບາງກໍລະນີທີ່ບໍ່ຈຳເປັນ ອາດຈະເປັນການສ່ຽງເກີນໄປ.

ອີກປະການໜຶ່ງ ການປ່ຽນແປງນິເວດວິທະຍາ ສະຖານຂອງຊາວພູດອຍ (ການຍ້າຍຖິ່ນຖານ) ດັ່ງທີ່ໄດ້ກ່າວ ເຖິງໃນຕົວຢ່າງ ຂ້າງເທິງ, ໃນບາງກໍລະນີທີ່ບໍ່ຈຳເປັນ ອາດຈະເປັນການສ່ຽງເກີນໄປ. ອັນທີ່ໜຶ່ງ ແມ່ນສ່ຽງຕໍ່ການເສຍຊີວິດປະມານມະຫາສານ. ອັນທີ່ສອງ ແມ່ນສ່ຽງຕໍ່ຄວາມລຳບາກ ແລະ ທຸກຈົນຂອງປະຊາຊົນ ເນື່ອງຈາກການປັບຕົວບໍ່ທັນ ແລະ ອັນທີ່ສາມ ແມ່ນສ່ຽງ ຕໍ່ຜົນຮ້າຍຢ່າງອື່ນ ທີ່ຈະຕາມມາທີ່ເຮົາຄາດບໍ່ເຖິງ.

ໂຄງການພັດທະນາຕົວຢ່າງ : ອົງການ ຮ່ວມມືດ້ານເຕັກນິກແຫ່ງປະເທດເຢຍລະມັນ (GTZ) ແລະ ບ້ານສີບອີ

ອົງການ GTZ ແມ່ນໜຶ່ງໃນຫລາຍໆອົງການ ທີ່ພະຍາຍາມໃຫ້ການຊ່ອຍເຫຼືອ ແບບເຖິງຮາກເຖິງຖານ ຂອງປະຊາຊົນຖິ່ນ ພູດອຍຜູ້ດ້ອຍໂອກາດ. ໄປຄຽງຄູ່ກັນກັບການປະຕິບັດນະໂຍບາຍພູດຜ່ອນ ຄວາມຍາກຈົນ ຍຸດຕິການຖາງປ່າເຮັດໄຮ່ ແລະ ລົບລ້າງການປູກຝົນທີ່ລົດໄດ້ວາງອອກ, ອົງການ GTZ ທີ່ປະຈຳການຢູ່ເມືອງສິງ ໄດ້ລິເລີ່ມສ້າງສາຍທາງ ທີ່ສາມາດໃຊ້ລົດ ຈີບ ແລະ ລົດ ແຕ່ກເຕີ້ຈາກ ໂຕເມືອງສິງ ທີ່ເປັນສູນກາງສຳຄັນ ຂອງຕະຫຼາດເມືອງ ຂຶ້ນເມືອເຖິງ ສີບອີໄດ້ ເຂົ້າໄດ້ອຳນວຍ ໃຫ້ ປະຊາຊົນສາມາດລະບາຍສິນຄ້າ ແລະ ຕິດຕໍ່ພົວພັນກັບໂລກພາຍນອກ ໄດ້ກ້ວາງຂຶ້ນ ຂຶ້ນ ໜຶ່ງ. ສິ່ງສຳຄັນອີກອັນໜຶ່ງຄື GTZ ໄດ້ຊ່ວຍສົ່ງເສີມການຜະຫຼິດ ແລະ ປຸງແຕ່ງຊາພື້ນເມືອງ ຂອງ ທ້ອງຖິ່ນ (ໝຽງ ຫຼື ຊາຈັກກະພັດ) ໃຫ້ເປັນສິນຄ້າ ດ້ວຍການຊ່ວຍຂະຫຍາຍສວນຊາ ແລະ ສົ່ງຊາວໜຸ່ມ ຂອງບ້ານ ໄປຮຽນເອົາວິຊາຊ່າງຂົ້ວຊາ ທີ່ເມືອງປາກຊ່ອງ ແຂວງຈຳປາສັກ. ພ້ອມກັນນັ້ນກໍຊ່ອຍທາງ ດ້ານການອອກແບບ ທຸ້ມທີ່ເປັນກັບ ແລະ ຫາຕະຫຼາດວາງຂາຍໃຫ້ພ້ອມ. ນອກຈາກນັ້ນ ທາງອົງການ ຍັງໄດ້ຊ່ອຍຈັດຫາ ລະບົບນ້ຳສະອາດໃຫ້ຊາວບ້ານດ້ວຍ.

ນັ້ນບໍ່ວ່າເປັນຕົວຢ່າງອັນໜຶ່ງໃນຫຼາຍໆ ຕົວຢ່າງທີ່ທາງອົງການໄດ້ຕຽມພື້ນຖານ ອັນດີໃຫ້ແກ່ຊາວບ້ານ ໂດຍໃຫ້ແທດໝາະກັບເງື່ອນໄຂຂອງບ້ານ ແລະ ປະຊາຊົນ, ເຮັດໃຫ້ການພັດທະນາດຳເນີນ ໄປບົນ ພື້ນຖານຄວາມເປັນຈິງ. ທາງໂຄງການແນມເຫັນເຖິງການປ່ຽນແປງ ທີ່ຈະຕ້ອງເກີດຂຶ້ນຫລັງ ຈາກລົບ

ລ້າງການປູກຝົນ ແລະ ກຽມຮັບມືກັບມັນກໍ່ຄືກຽມທາແຫຼ່ງລາຍຮັບມາທົດແທນຝົນ, ປົວແປງເສັ້ນທາງ ທີ່ເປັນຫົວໃຈ ອັນສຳຄັນໃນການທຳມາຄ້າຂາຍ, ແລະ ສົ່ງເສີມສິ່ງທີ່ຊາວບ້ານເຮັດຢູ່ແລ້ວ ເຊັ່ນການ ປູກຊາ, ເຊິ່ງກໍ່ເປັນການພັດທະນາແບບຢູ່ກັບທີ່ ແລະ ຊາວບ້ານກໍ່ບໍ່ຕ້ອງຍ້າຍຖິ່ນຖານ ໄປສູ່ຮຽກຮ້າຍ ສະພາບແວດລ້ອມໃໝ່

ພາກສະຫຼຸບ

ການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມຍາກຈົນໃນແຖບພູດອຍ ໃນຂະນະທີ່ບັດໄຈສຳຄັນໃນວິຖີຊີວິດດັ້ງເດີມ ຂອງຊາວພູດອຍເຊັ່ນ ການຖາງປ່າເຮັດໄຮ່ຂະຊາຍ ແລະ ການປູກຝົນ ເພື່ອລ້ຽງຊີບ ຈຳ ເປັນຈະຕ້ອງ ຖືກຕັດຂາດອອກໄປນັ້ນ, ສາມາດປະຕິບັດໄດ້ ແລະ ຈັດສັນໄດ້ກັບທີ່. ແຕ່ກ່ອນຈະເລີ່ມປະຕິບັດ, ມັນຈະຕ້ອງຜ່ານຂັ້ນຕອນການວິໄຈຢ່າງເຖິງຖອງ ທາງດ້ານ ມະນຸດວິທະຍາ ສັງຄົມສາດ ແລະ ອັນສຳຄັນ ທີ່ມີລັກສະນະຕັດສິນ ແມ່ນເສດຖະກິດຖິ່ນພູດອຍ. ໃນພາກສ່ວນນີ້ ຈະຕ້ອງໄດ້ຄົ້ນຄ້ວາ ເຖິງທາດແທ້ສະເພາະໃນນິເວດ, ທ່າແຮງ ແລະ ຈຸດຫຍໍ້ທີ່, ຄວາມສາມາດໃນການຕະຫຼາດ ແລະ ການອອກສູ່ຕະຫຼາດ ຂອງມັນ. ທັງໝົດນີ້ຈະຕ້ອງປະຕິບັດໄປພ້ອມໆກັນກັບມາດຕະການ ການຮັກສາປ່າ ແລະ ການຈຳກັດຫຼື ຢຸດຕິການ ຂຸດ ຄົ້ນ ໄມ້ໃຫຍ່ດ້ວຍ. ນອກຈາກນັ້ນ ການອຳນວຍ ຄວາມສະດວກທາງດ້ານໂຄງລ່າງ ສາທາລະນະປະໂພກ ພໍລິມະຄານ ກໍ່ເປັນສິ່ງທີ່ຫຼີກລ່າງບໍ່ໄດ້. ໃນທີ່ສຸດ ອັນທີ່ເປັນບັດໃຈຕັດສິນທີ່ສຸດ ກໍ່ແມ່ນລະບົບ ການ ຄຸ້ມຄອງ ທີ່ຈະຕ້ອງ ມີຄຸນນະພາບ ມີປະສິດທິພາບ ມີວິໄສທັດທີ່ກ້ວາງໄກ ມີຄວາມຮອບຮູ້ ແລະ ມີຄວາມໂປ່ງໃສ.

ການຈັດສັນ ແລະ ແກ້ໄຂຄວາມຍາກຈົນ ກໍ່ຄວນສຸມໃສ່ການປະຕິບັດແບບຢູ່ກັບທີ່ ເພາະແຕ່ລະບ້ານ ຊາວບ້ານມີຫຼັກແຫຼ່ງແລະ ພື້ນຖານທີ່ແໜ້ນໜາແລ້ວ ແທນທີ່ຈະທຸ່ມເທິງປະມານໃສ່ ການຈັດສັນ ແຫລ່ງປ່ອນຢູ່ໃໝ່ ຊຶ່ງຊາວບ້ານທຸກຄອບຄົວ ຈຳຕ້ອງໄດ້ເລີ່ມຕົ້ນຊີວິດໃໝ່ຕັ້ງແຕ່ສູນ ອັນມັນເປັນ ພາລະໜັກໜ່ວງໄພດ ສຳຫຼັບລັດຖະບານ ແລະ ຊາວບ້ານ. ພ້ອມກັນນັ້ນຊາວບ້ານ, ຊຶ່ງສ່ວນຫຼາຍ ເປັນເຜົ່າຊົນສ່ວນໜ້ອຍ, ຈະຮູ້ສຶກມີຄວາມພາກພູມໃຈທີ່ໄດ້ຢູ່ໃນທ້ອງຖິ່ນ ດິນບ້ານເກີດຂອງຕົນ ແລະ ໄດ້ຮັບຄວາມເອົາໃຈໃສ່ຈາກລັດຖະບານ. ເຂົາເຈົ້າຍັງຈະເປັນຜູ້ເຝົ້າຍາມ ປົກປັກຮັກສາ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ຄວາມສະຫງົບສຸກ ຂອງທ້ອງຖິ່ນບ້ານເມືອງຂອງເຂົາເຈົ້າອີກດ້ວຍ. ຈິດໃຈຄວາມເປັນປົກແຜ່ນ ຄວາມສະເໝີພາບທີ່ແທ້ຈິງ ແລະ ຄວາມສາມັກຄີ ຈະເກີດຂຶ້ນ ນັບມື້ ນັບແໜ້ນແຟ້ນ ໃນຈິດໃຈຂອງມວນຊົນຊາວພູດອຍ.

ກ່ຽວກັບຜູ້ຂຽນ

ພາຍຫຼັງສຳເລັດການສຶກສາຢູ່ວຽງຈັນ ແລະ ປະເທດຝຣັ່ງ, ທ່ານ ທຸມພັນ ລັດຕະນະວົງ ໄດ້ເລີ່ມ ຊີວິດ ການເຮັດວຽກ ໂດຍການເປັນນັກຂ່າວຂອງ ວິທະຍຸກະຈາຍສຽງແຫ່ງປະເທດລາວ ໃນປີ 1965. ຫຼັງຈາກເປັນຄູສອນ 5 ປີ ຢູ່ສະຖາບັນການພົວພັນການຕ່າງປະເທດຂອງມອດສໂກ, ທ່ານໄດ້ເປັນຮອງ ອຳນວຍການວິທະຍຸກະຈາຍສຽງແຫ່ງຊາດລາວ, ຜູ້ສ້າງຕັ້ງສະຖາບັນຄົ້ນຄ້ວາ ວັດທະນະທຳ ແລະ

ກໍ່ເປັນຫົວໜ້າວາລະສານວັນນະສິນ. ທ່ານເປັນສະມາຊິກ ສະພາວິທະຍາ ສາດ ແຫ່ງຊາດ, ເປັນຜູ້ກໍ່ຕັ້ງ ສະມາຄົມ ອະນຸລັກ ແລະ ພັດທະນາ ຊີວະນາໆພັນແບບຍືນຍົງ ໃນປີ 2003 ແລະ ກໍ່ເປັນນັກຂຽນ ທີ່ມີຜົນງານຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ. ນີ້ແມ່ນມີສ່ວນຮ່ວມ ຄັ້ງທີສອງກັບ ວາລະສານ ຈຸດປະກາຍຂອງທ່ານ ພູມພັນ.

References

Alton, C. & Rattanavong, H. 2005. *Service Delivery and Resettlement: Options for Development Planning*. Lao/03/A01 UNDP/ECHO. Vientiane.

Canadian International Development Agency. 1991. *Mappemonde*.

Ministry of Agriculture, Forestry, Irrigation and Farmers Cooperative. 1988. *Limiting and Moving Towards Eliminating SlashandBurn Agriculture, Protecting the Environment and Expanding the Forest Project*. Vientiane.

National Agriculture and Forestry Research Institute (NAFRI). 2004. *Poverty Reduction and Shifting Cultivation Stabilisation in the Uplands of the Lao PDR*. Vientiane.

Rattanavong, H., Thongkhamhane, B., Sisaengrat, S., Lyttleton, C & Cohen, P. 2004. *Watermelons, Bars and Trucks: Dangerous Intersections in Northwest Lao PDR: An Ethnographic Study of Social Change and Health Vulnerability Along the Road Through Muang Sing and Muang Long*. Institute for Cultural Research of Laos. Vientiane.

Sakxena, N. 2005. *Forest for Sustained Poverty Alleviation: International Experience for Lao PDR*. National Conference on Environment and Socioeconomic Development. Vientiane.

ວາລະສານການພັດທະນາຂອງລາວ

ການປະກອບສ່ວນທີ່ຕ້ອງການ

ທີມງານອົງການສະຫະປະຊາຊາດ ສ.ປ.ປ.ລາວ ໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນການສ້າງວາລະສານກ່ຽວກັບການພັດທະນາທີ່ເອີ້ນວ່າຈຸດປະກາຍ, ຊຶ່ງມີຫົວຂໍ້ວ່າ ທັດສະນະຕໍ່ການພັດທະນາຂອງ ສ.ປ.ປ.ລາວ. ຈຸດປະກາຍມີເປົ້າໝາຍເພື່ອກະຕຸກຊຸກຍູ້ໃຫ້ມີການສົນທະນາໃນທຸກບັນຫາທີ່ພົວພັນເຖິງການພັດທະນາໃນ ສ.ປ.ປ.ລາວ. ວາລະສານດັ່ງກ່າວນີ້ຈະກະຈາຍຄວາມຮູ້ ແລະ ໃຊ້ເປັນເວທີເພື່ອໂອລົມສົນທະນາ ແລະ ແລກປ່ຽນການຄົ້ນຄວ້າວິເຄາະແບບເລິກເຊິ່ງ, ໃນຂະນະດຽວກັນກໍ່ເປັນການສົ່ງເສີມເປົ້າໝາຍ ແລະ ພັນທະຕາມເນື້ອໃນຖະແຫຼງການສະຫັດສະວັດ.

ວາລະສານທີ່ຈະຈັດພິມຂຶ້ນສາມເທື່ອຕໍ່ປີນີ້ກຳລັງຊອກຫາການປະກອບສ່ວນທາງດ້ານວຽກການຂຽນ ຈາກຊຸມຊົນທີ່ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງກັບການພັດທະນາ, ລວມທັງນັກພັດທະນາພາຍໃນແລະຈາກສາກົນ, ພະນັກງານລັດ, ພະນັກງານຈາກອົງການຮ່ວມມືສອງຝ່າຍແລະຫຼາຍຝ່າຍຕ່າງໆ ແລະ ອົງການທີ່ບໍ່ຂຶ້ນກັບລັດຖະບານ, ນັກຂ່າວ, ນັກວິຊາການ, ນັກຄົ້ນຄວ້າ ຫຼື ຜູ້ໃດກໍ່ຕາມທີ່ມີຜົນປະໂຫຍດໃນ ສປປລາວ. ວາລະສານດັ່ງກ່າວນີ້ຈະຖືກຂຽນເປັນພາສາລາວ ແລະ ພາສາອັງກິດ ແລະ ສາມາດຫາອ່ານໄດ້ໃນຮູບແບບພິມ ແລະ ຂໍ້ມູນທາງລະບົບອອນລາຍນ໌.

ອົງການ ສະຫະປະຊາຊາດໃນ ສປປລາວ ເຫັນວ່າມັນແມ່ນໂອກາດອັນດີສຳລັບນັກເຄື່ອນໄຫວການພັດທະນາ ແລະອົງການຈັດຕັ້ງຕ່າງໆທີ່ຢາກເຜີຍແຜ່ບົດລາຍງານ, ການຄົ້ນຄວ້າສຶກສາ ແລະ ຄວາມຄິດເຫັນຕໍ່ແງ່ມຸມໃດໜຶ່ງ ຂອງຫົວຂໍ້ການພັດທະນາປະເທດນີ້. ເອກະສານທັງໝົດທີ່ສົ່ງມາສະເໜີເພື່ອຮັບການພິຈາລະນາ ຈາກຄະນະກຳມະການຮຽບຮຽງນັ້ນ ຄວນຈະເປັນພາສາອັງກິດ ຫຼື ພາສາລາວ. ບົດຄວາມບໍ່ຄວນຈະຍາວເກີນແປດໜ້າເຈ້ຍ A4. ເອກະສານຕົ້ນສະບັບຄວນມີບົດສະຫຼຸບສັ້ນໆ (100 ຫາ 120ຄຳ) ຂອງບັນຫາທີ່ສະເໜີ, ການຄົ້ນພົບທີ່ສຳຄັນທີ່ສຸດ ແລະ ບັນຊີລາຍຊື່ຂອງເອກະສານອ້າງອີງທີ່ເໝາະສົມ. ສຳລັບບົດແນະນຳສະບັບລິມະບູນຄົບຖ້ວນຂອງຈຸດປະກາຍ, ສົ່ງອີເມລ໌ໄດ້ທີ່ laodevelopment.journal@undp.org ຫຼືສົ່ງຈົດໝາຍໄປທີ່ກອງເລຂາ, ຈຸດປະກາຍ c/o UNDP, ຕູ້ໄປສະນີ 345, ວຽງຈັນ, ສ.ປ.ປ.ລາວ.

ຄະນະກຳມະການຮຽບຮຽງ ຈະຮັບຮອງເອົາຕົ້ນສະບັບໃນຄວາມເຂົ້າໃຈ ທີ່ວ່າພວກມັນຈະໄດ້ຮັບການທົບທວນ. ຜູ້ປະກອບສ່ວນຄວນຈະແຈ້ງ ໃຫ້ຮູ້ວ່າເອກະສານທີ່ສົ່ງມາໃຫ້ນັ້ນ ເຄີຍໄດ້ຮັບການພິມເຜີຍແຜ່ ຫຼື ສົ່ງໄປເພື່ອພິມເຜີຍແຜ່ບ່ອນອື່ນມາກ່ອນຫຼືບໍ່.

ຈຸດປະກາຍ

9

ISSN 1813-3630

ສະບັບ UNDRA 2005

ລາງວັນຄົ້ນຄວ້າດ້ານການພັດທະນາ:
ບົດທີ່ໄດ້ຮັບລາງວັນ, 2005

ການກວດກາແບບເປີດປຶ້ມ, ກອງທຶນປະກັນສຸຂະພາບ
ຊຸມຊົນ ແລະ ການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມຍາກຈົນແຖບພູດອຍ